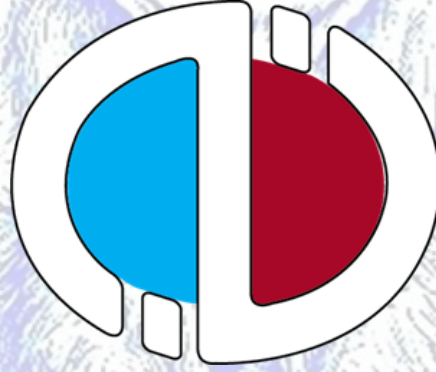

ÖMB301U SINIF YÖNETİMİ

DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOLLOW

ÜNİTE ÖZETLERİ DENEME SORULARI ÜNİTE SORULARI ÇIKMIŞ SORULAR

SKYMOON PDF KANALI : [https://t.me/](https://t.me/producerskymoonpdf)

producerskymoonpdf

ANADOLU PDF GRUBU: <https://t.me/anadolupdfgrubu>

SKYMOON PDF

DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOLLOW...

"DERS GEÇMENİN EN KOLAY YOLU"

SINCE 2020

ÜNİTE 1: EĞİTİM VE SINIF YÖNETİMİ

GİRİŞ

Bir işi iyi yapabilmenin koşullarından biri, belki de birincisi, onunla ilgili "eğitim" almaktır. Bilmediğimiz, nasıl yapılacağını öğrenmediğimiz işleri iyi yapamayız. Öğrenmenin amacı, öğrenilenlerin gerektiğinde kullanılmasıdır. Daha farklı bakış açılarıyla yapılmış tanımlarının da olmasına karşın, bilgiye sahip olma, öğrenme; onu gerektiğinde kullanma ise eğitim olarak adlandırılır. Bazı yazarlar, birlikte yaşamın olduğu her yerde kuralların da olması gerektiğini unutup, "eğitim" sözcüğüne bile, insanı robotlaştırma sanarak karşı çıkarlar. Oysa eğitim, davranış ezberletmekle değil, uygun davranışı bireyin bulmasına yardım etmekle olur. Sınıf yönetiminin ana amaçlarından birisi, eğitilmiş, davranışlarının bilincinde olan, neleri, nerede, ne zaman, nasıl yapması veya yapmaması gerektiğini düşünebilen, bilip uygulayabilen insanların yetiştirilmesine katkıda bulunmaktır.

YÖNETİM, EĞİTİM YÖNETİMİ

Yönetim, temelde insan davranışlarının yönlendirilmesidir. Kendi kendine çalışan makine sistemlerin oluşumu ile birlikte, yönetim, hedeflerin (ulaşılacak sonuçların) belirlenmesi, hedeflere götürücü kararların alınması, kararların uygulanması, düzeltilip geliştirilmesi şeklinde işleyen bir süreçler bütünü olarak görülmüştür. Eğitimle ilgili kaynakların kullanımı da **eğitim yönetimi** bütünü oluşturur. Bu bütün, bizim ülkemizde merkez ve taşra yönetimi şeklinde düzenlenmiştir. Merkez yönetimi, Milli Eğitim Bakanlığı ve bağlı merkezî örgütlerin yönetimidir. İl ve ilçe eğitim örgütlerinin yönetimi, merkez örgütünün il ve ilçelerdeki birimlerinin (taşra) yönetimidir. Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü dışında kalan, il-ilçe eğitim yönetimlerinin en dönümcül ögesi, okul yönetimidir. Çünkü okul, eğitsel çabaların ürüne en yakın gerçekleştiği merkezdir. Okulun tipik bir özelliği, çevresinin eğitim merkezi oluşudur. Okul, yalnızca kendisine gelen öğrencilerin değil, çevrenin de eğitiminden sorumludur. Bu gerçek, okul yönetimi alanını, okul sınırlarının çok dışına taşır, okulu çevredeki diğer kurumlarla iş birliği ve eş güdümlü çalışmak durumunda bırakır. Bu nedenle okul yöneticisi, sınıf yöneticisi olan öğretmen ile çevre yöneticileri olan muhtar, il-ilçe yönetim müdürleri, yerel yönetim görevlileri arasında bir konumdadır. Onun işi, eğitim amacıyla, bütün bu görevlilerin kullanabileceği kaynakları "öğrenci" için yararlı kılabilmehtir.

SINIF YÖNETİMİNİN KAPSAMI

Sınıf, benzer hazır bulunuşluk düzeyindeki insanların, eğitim amacıyla bir araya geldikleri her tür mekânın ve grubun adıdır. **Sınıf yönetimi** de mekânın, öğrencilerin ve kaynakların yönetimidir. Uygun öğrenme çevresi hazırlama, bu çevredeki olanak ve ortamı, kuralları, öğrenme düzenini, süreçlerini oluşturma ve kullanma, sınıf yönetimi olarak adlandırılır. Öğrenme ve deneme engellerinin en aza indirilmesi, kaynakların en iyi şekilde kullanılması, katılımlı ve uygulamalı etkinliklerin gerçekleştirilmesi, iyi bir sınıf yönetimi için gereklidir.

Sınıf yönetiminin bir alanı, eğitsel hazırlıkların yönetilmesidir. Bunlar, fiziksel düzenlemeler ve planprogram hazırlıkları olarak iki grupta toplanabilir. Okulun eğitim için ayıracağı alanların fiziksel uygunluğunun sağlanması için yapılacak çalışmalar, fiziksel düzenlemelerdir. Sınıfın yerinin insan sağlığına uygunluğu, mekân genişliğinin öğrenci sayısına uygunluğu, oturma yerleri dışında, mekânın diğer eğitsel etkinlikler için yeterliği, eğitsel araçların hazırlanması, ısı-ışık-gürültüsüzlük-renk-temizlik-estetik gereklerinin sağlanması, yerleşim ve işleyiş düzeni, bu tür düzenlemelerdendir.

Eğitsel hazırlıklar, öğretmen, öğrenci, yönetici ve diğer ilgililerce, iş birliği ve eş güdüm gözetilerek gerçekleştirilir. Bu yöntemin kullanılacağı bir hazırlık dilimi de, plan-program hazırlıklarıdır. Eğitsel amaçların çözümlenmesiyle ulaşılan hedefler esas alınarak, bu hedeflere götürücü bir planın yapılması, günlük plan (ders planı) olarak ayrıntılı bir biçimde programa dönüştürülmesi işlerinin yönetimi de sınıf yönetiminin alanlarından. Sınıf yönetiminin bir alt alanı da eğitim sürecinin yönetilmesidir. Eğitsel etkinliklerin, hedef belirlemekten düzeltme ve geliştirmeye varan çizgideki çabaların yönetimi, özellikle öğrenmenin sağlanması açısından önemlidir. Zaman yönetimi eğitsel etkinliklere ayrılan zamanı çoğaltmak ve en uygun dağılımını yapmak amacıyla gerçekleştirilen bir sınıf yönetimi alanıdır. Sınıfın ilişki düzeninin yönetimi, sınıf yönetimi alanlarından bir başkasıdır. Eğitim sürecindeki kuralların belirlenmesi, öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci ilişkilerinin amaçlara gidişi kolaylaştırıcı hâle getirilmesi, güç ilişkisi yerine adalet ve anlayış ilişkisinin kurulması, bu alanın amaçlarındandır.

Sınıf yönetiminin alanlarından biri de sınıftaki davranış düzeninin yönetimidir. Sınıfın, istenen davranışların kolayca sergilenebileceği hâle getirilmesi, sınıf ikliminin olumlu hâle getirilmesi, sorunların, istenmeyen davranışların önlenmesi, değiştirilmesi etkinlikleri, bu yönetim alanı içinde yer alır.

SINIF YÖNETİMİNDE MODELLER

Tepkisel model, bir durum, oluşum ya da davranışa karşı hedefler belirlenerek tepki gösterilmesini içerir. İstenen duruma dönüşü sağlamak için, genellikle ödül veya ceza türü yaptırımları içerir şekilde kullanılmaktadır. Cezanın karşı tepkisinin olumsuzluklarından kaçınabilmek için modelin, ceza yerine, hedeflenen yeni duruma götürücü, yeni düzenlemeleri içermesi önerilir.

Önlemsel model, tepkiye ve ona neden olan istenmeyen duruma yol açmamak için, istenen durumdan sapmamanın önlemlerini almayı içerir. Eğitim sürecindeki düzenlemeler, önceden planlanarak, olasılıklar gözetilip önlemleri alınarak yapılmalıdır.

Öğrencilerin fiziksel, deneyimsel, duygusal gelişim özelliklerinin gözetildiği, eğitsel etkinliklerin bunlara göre planlanıp gerçekleştirildiği model, **gelişimsel model** dir. Öğrenci gelişiminin çeşitli aşamalarında gözlemlenebilecek olan kişisel özelliklerin gözetilerek eğitsel yaşamın düzenlenmesi, öğrenci direncinin yerine yardım ve isteğini koyacağından, çok sık kullanılması önerilen bir modeldir.

Bütünsel sınıf yönetimi model i, önlemsel ve gelişimsel modelin özelliklerine öncelik vermeyi ve gerektiğinde tepkisel modeli kullanmayı da içerir. Özellikle, karmaşık kapsamlı durumlarda, diğer modellerden birinin yetersiz olacağı düşünüldüğünde ve bir modelin olumlu yanlarından yararlanıp, olumsuz yanlarını diğer modellerin olumlu yanlarıyla ortadan kaldırmak amacıyla kullanılması önerilir.

SINIF YÖNETİMİNDE TEMEL ÖZELLİKLER

Sınıf yönetimi, yalnızca öğrenci davranışının oluşturulmasına değil, öğrencinin sınıf yönetimi etkinlikleri, öğrenciler için bir "sosyalleşme süreci" alıştırmaları ve uygulamaları olarak hizmet etmelidir. Eğitimde öncelikli amaç, bireyde istendik yönde davranış değişikliği oluşturarak onu toplumsal yaşama hazırlamaktır. Etkili bir sınıf yönetiminin dönümcül (kritik) ögesi öğretmendir, çünkü sınıf orkestrasının şefi odur. Öğretmen, diğer öğelerin belirleyicisi, bütünleştiricisidir. Öğrencilerin özellikleri, hazır bulunuşluk düzeyleri, istek ve beklentileri; okul yönetiminin ortam ve olanak sağlayıcı, kolaylaştırıcı, destekleyici olarak tutumu; çevrenin eğitsel amaçlara uygun davranışlar sergileyen yaşama biçimi sınıf yönetimini etkiler.

Sınıf yönetimi, eğitim etkinliklerinin sürekliliğini ve kalitesini artırmaya yönelik bir eğitimin aracı olmalıdır. İyi bir sınıf yönetimi, öğrenci başarısının artmasına hizmet eder. Sınıf yönetimi, başarının ana değişkenlerinden olan ortamı düzenleyerek, öğrenciyi

güdüleyerek, öğretim sürecini geliştirerek ve istenmeyen davranışları azaltarak öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkiler sağlar.

Sınıf yönetimi; öğrencilerin, ortamın, programın, ders araçlarının, diğer derslerin, aile, çevre ve okulun özelliklerinin bileşimli ve etkileşimli olarak gözetilmesini, bunlardan yararlanılmasını gerektiren zor bir iştir. Sınıf yönetiminin bu parçaları ve onların alt parçaları arasındaki sürekli etkileşim, sürekli bir değişim oluşturur. Bu kararsız ortamda öğrencileri hedeflere ulaştırabilmek için öğretmenin çok dikkatli, hazırlıklı, önlem alıcı, kestirici, duyarlı olması gerekir. Öğretmen, sınıftaki öğrencileri bir bütün olarak görmemeli, herkesin bireysel farklılıklarıyla ayrı bir dünyası olduğunu bilip, buna ulaşarak öğrencileri başarıya götürmelidir. Sınıf yönetimi uygulamaları, öğrencilerin gelişim evrelerine göre de değişir.

ÜNİTE 2: SINIF YÖNETİMİNİN ANA DEĞİŞKENLERİ

GİRİŞ

Bireylerin çevresinin özellikleri ve oluşumları bireyleri etkiler. İnsanın davranışını değiştirmek istiyorsanız, içinde yaşadığı ortamı değiştirin. Eğitim diye tanımlanan "istendik davranış", uygun ortamlarda oluşur. Bir davranışın bilgisine sahip olan insan, onu her zaman, her yerde yapamaz, bunun için uygun çevre ve koşullar gerekir.

SINIFIN ÇEVRESİ

Kişiyi davranışa yöneltten ilgi, gereksinim, beklenti, tutum, istek, güdü güçleri, büyük ölçüde çevreden kaynaklanır. Bu özellikler, öğretmenin, eğitim ve sınıf yönetimi süreçlerinde çevresini iyi tanımasını ve ondan yararlanmasını gerektiren kanıtlardır. Öğretmenin, çevre güçlerinin desteğini almak yerine, yalnızca kendi bilgisiyle ve bunun aktarımıyla yetinmesi, bireyleri "eğitilmiş insan" yapmaya yetmez. **Eğitsel çevre**, bireyi etkileyen, ondan etkilenen çevredir. Bu etkiyi sağlıyorsa, önündeki kitap ya da uzak bir galaksideki yıldız, onun eğitsel çevresinin bir ögesi olurlar. Yerini bilmediği, gitmediği, yararlanmadığı bir kitaplık, okulun içinde de yer alsa eğitsel çevrenin dışında kalır.

UZAK ÇEVRE

İnsan üzerinde çevrenin etkisi, sıklık değişkeni açısından iki grupta görülebilir: **Çevre**, insanı sık etkileyebiliyorsa, insan o çevre değişkeniyle sürekli karşı karşıyaysa, her gün içinde yaşıyorsa, yakın çevredir. Bu anlamda aile, sokak, okul ve bunlarla ilgili değişkenler, öğrencinin yakın çevresi içindedir. **Uzak çevre**, etkisi ve bu etkinin yoğunluğu söz konusu olmaksızın, onu sık sık değil, zaman zaman etkileyen

öğeler taşır. Bir ülkedeki çevre öğeleri, kişiyi haber, bilgi veya içinde bulunma yollarıyla ara sıra etkiliyorsa, uzak çevre olarak görülür. Ama o ülkedeki olay ve oluşumlar, televizyon, bilgisayar gibi iletişim araçlarıyla sık sık bireyi etkiliyorsa, çevre yakınlaşmaya başlar. Öğrenen-çevre ilişkisi, karşılıklı olmalıdır. Eğitimimiz, yalnızca etkilendiğimiz değil, etkilediğimiz çevrenin de genişliğini gerektirir. Okul ve öğretmen, ne kadar çok uzak çevresini etkileyebiliyorsa, eğitimin gücünü o kadar iyi kullanıyor demektir..

Yaşama biçimi farklılıkları, davranış farklılıkları şeklinde sınıfa yansır. Öğretmenin bu davranışları değiştirebilmesi, yenilerini oluşturabilmesi, insanın yaşama biçimini etkileyen her tür değişkene (yakınuzak) egemen olabilmesini gerektirir. Uzak çevreyi ihmal etmek, öğretmenin eğitsel çabalarını engeller.

Günümüzde, öncelikle İnternet'in gelişimiyle hem uzak çevre genişlemiş hem de insan üzerindeki etkisi artmıştır. Öyleyse öğretmen, her gün, bir önceki günden daha yoğun bir ilgi ve önemle uzak çevre değişkenlerinden yararlanmak durumundadır.

YAKIN ÇEVRE

Yakın çevre, öğrencinin her gün içinde yer aldığı çevre olduğu için, öğrenciyi etkileme olasılığı daha yüksektir. Bu çevrenin etkileri, öğrenciler aracılığıyla sınıf içine girebildiğinden, bir öğrencinin yakın çevresinin etkileri, diğerlerini de etkiler. Sınıf yöneticisi olarak öğretmen, bu etkilerin olumlularından yararlanıp, olumsuzlarını önlemeye çalışmalıdır. Öğrencinin yakın çevresi, öğrenme ortamı olarak, onun mekânsal anlamda sınıfını da oluşturur. Öğrenme çevresi, okulların derslikleri ile sınırlandırılmamalı; yakın çevre, sürekli bir "sınıf" olmalıdır. Yakın çevresini öğrenme ortamı olarak kullanan öğretmen, bu "canlı, yaşayan" çevreyi, öğrenme amaçlarının aracı yapmalıdır. Çünkü insan davranışları, "sınıf" denen laboratuvar için değil, öğrencinin doğal yaşam ortamı için gereklidir. Trafik dersinin tamamını okulda yapan, hayvanlar konusu için çevreden yararlanmayan, kitaplık kullanımı için yakın çevredeki kitaplığa öğrencilerini götürmeyen öğretmen, en iyi öğrenmenin "yaparak-yaşayarak" olduğunu bilmiyor demektir. Yakın çevrenin aile ve okul dışında kalan kısmı, öğrencinin okul ile ev arasındaki yaşam alanından ve oyun oynadığı sokaktan oluşur. Ev ile okul arasındaki yolda bindiği okul servisindeki diğer öğrencilerin konuşma ve davranışları öğrenciyi, akran etkisi nedeniyle çok etkiler.

Bu etkinliklerin başarısı için, önce çevrenin, yaşama biçiminin güçlü ve zayıf yanlarının, kaynaklarının, iş ve

insan yapısının, değişim ve direnme güçlerinin iyi bilinmesi gerekir. Çevre bu anlamda çok iyi tanındıktan sonra, bu yapıdan kaynaklanan ve kaynaklanacak olumsuz söz ve davranışlar belirlenerek, bunların önlenmesi, ortadan kaldırılması hedeflenir. Bu hedefler için diğer örgütlerle ortak eylem planları yapılır. Okulun görevi, çevresini de eğitmektir. Ortak eylem planlarının iki uygulama biçimi, okulun çevreye, çevrenin okula taşınmasıdır. Okulun çevreye taşınması, okuldaki öğrenci bilgi, davranış ve etkinliklerinin, çevrenin eğitimi ve öğrenilenlerin uygulanması için çevreye götürülmesidir. Herhangi bir eğitsel kol etkinliğinin çevre birimlerinde sergilenmesi bu tür çabalara örnektir.

AİLE

Yakın çevrenin bir ögesi olmasına karşın, öğrenci davranışının filizlendiği ve okula kadarki dönemde en etkili ortam olan aile, burada ayrıca ele alınmıştır. Ailenin çocuk ve onların grubu olan sınıf üzerindeki etkileri, özellikle çocukluk çağında çok güçlüdür. Birey, kişisel özelliklerinin kalıtımla gelenlerini ailesinden alır. Aile bunun dışında, çocuğun ilk eğiticisi olarak görsel, sözel, yaptırımsal açılardan insan davranışı üzerinde çok önemli rol sahibidir. Öğretmen, sınıfını oluşturan çocukların ailelerini, gerektiğinde izin alıp ziyaret ederek de çok iyi tanımalıdır. Bu tanıma, daha sonraki değişikliklerin izlenmesi yoluyla güncel tutulmalı, öğretmen olası ise, değişiklikleri olmadan önce bilmeye çalışmalıdır. Öğretmenin alacağı tanıma bilgileri, söylentilere değil, aile bireylerinden, birinci ağızdan alınan bilgilere, çocuk ve aileyle ilgili ilişkilerdeki dikkatli gözlem ve incelemelere dayalı olmalıdır. Okulla ailenin ilişkisi, okulun aileye, ailenin okula taşınması yoluyla ne kadar sıklaştırılırsa, bu bilgilerin çokluğu ve gerçekliği de o kadar artacaktır.

Ailedeki çocuk sayısı, gelir durumu, eğitim durumu, çocuğu ve sınıfı etkiler. Eğitsel yeterliği düşük ailelerin çevredeki eğitsel etkinliklerden yararlandırılmasına çalışılmalıdır. Eğitsel yeterliğini, zaman yokluğu, iş çokluğu ve benzeri nedenlerle çocuklarına yansıtamayan ailelere de çocukla ilgili sorumlulukları animsatılarak, böyle davrandıklarında gelecekte nelerin olacağı gösterilerek yardımcı olunmalıdır.

OKUL

Okul, sınıfın en yakın çevresi, yaşam alanının merkezi, üst sistemi olduğundan, okulla ilgili her şey sınıfı etkiler. Okulun dış görünüşü, bahçesi, boyası, ek binaları, donanımı, öğrencilere sunduğu olanakları, lavabo, tuvalet, sıra, koridorları, lavabolarındaki sabunları, toplantı alanları, kitaplık ve laboratuvarları,

kapalı salonları, bunların kullanıma hazır olup olmaması, kullanılıp kullanılmaması, ne sayıda öğrencinin bu olanaklardan ne miktarda yararlanabildiği, sınıfı çoğu kez doğrudan etkiler. Okulun olanak ve koşulları, yalnızca öğrencileri değil, öğretmenleri, yöneticileri ve okul çevresini de etkiler. Olanaklarından çevrelerini de yarandırılabilen okullar hem çevrelerini eğitir hem de benimseme yoluyla çevrenin okulu korumasını, desteklemesini sağlar. Çevresini tel örgü ve duvarla kapatan okullar, kendi yalnızlık hapishanelerini de kurmuş olurlar. İdeal bir okulun öğrenci sayısı, birkaç yüzü geçmemeli, öğrenciler birbirini tanıyabilmelidir. Tanıyamadığı kişiler öğrenci için yabancı, onların yer aldığı okul da “kendi okulu” değil, başka yabancıların okuludur. Ulaşım kolaylığı açısından da birkaç bin kişilik okullar yapmak veya öğrenci sayısı beş yüzü bulan bir okulu genişletmek yerine, yakın çevreye yeni okullar yapmak iyidir. Bu uygulama, yönetsel etkililiği de artırır. Öğrenci sayısı az okul, güçsüz okul olmaz. Akıllı okullar, güçlerini birleştirerek artırır. Kalabalık okullar, düzen ve yönetim sorunları da yaratırlar. Okul yöneticileri, tüm yöneticiler gibi, yönettikleri kesime hizmet vermekle yükümlü olduklarını, hizmet sektöründe çalışan birer “kamu görevlisi” olduklarını unutmamalı, buna uygun davranmalıdırlar. Yöneticilik, yetkinin kişisel amaçlar için keyfi kullanılabildiği bir iş değildir. Etkili okullardaki eğitim yöneticilerinin, öğretim liderliği yanının güçlü olanlar olduğu görülmüştür. Bunlar, yönetimin eğitim için bir araç olduğunu bilen, yönetimi eğitimin hizmetinde kullanan, eğitimle çok yakından ilgilenen yöneticilerdir. Okul, sorunlu öğrenciler için yapacağı özel düzenlemelerle, bunların sorun üretmesini engellemelidir. Bu konuda velilerden yararlanılabilir, öğrencilere iş ve uğraş verme yolu kullanılabilir. Enerjileri, ilgi alanlarına giren olumlu etkinliklere yönltilen öğrenciler, istenmeyen davranışlardan uzaklaşabileceklerdir. Öğretmenler, okulun en dönümcül ögesidir. Alan bilgi ve becerisi yanında, genel kültürünü ve mesleki bilgisini sürekli geliştiren, kendini işe adanmış ve yönetimce desteklenen öğretmenler, okulun ideal kaynağıdır. Öğretmenlerden beklenen, okulla ilgili eğitsel ögelere egemen olmak, bunları kullanmak, gerektiğinde amaçlar yönünde değiştirmektir. Farklı yetenek, yetişim ve özellikleri olan öğrenciler, farklı davranış, düzenleme ve ilgi isterler. Okul ve öğretmen bu farklılıkları gözetip düzenlemelidir. Bu da öğrencilerin çok iyi tanınmasına bağlıdır. Sınıf yönetiminin kalitesi de büyük ölçüde okul yönetiminin kalitesine bağlıdır.

Çünkü olanakların bilinmesi, kullanımı, dağıtımı, düzeni, büyük ölçüde okul yönetimine bağlıdır.

ÜNİTE 3: FİZİKSEL ORTAMIN DÜZENLENMESİ

GİRİŞ

Sınıf yönetiminde önemli olan konulardan biri de sınıfın fiziksel ortamının eğitim ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi gerekliliğidir. Yerinde rahat edemeyen, tahtayı, perdeyi, araç gereçleri göremeyen, söylenenleri iyi işitemeyen, ısı ve ışığı ayarsız, kalabalık, renkleri uyumsuz, kirli, gürültülü araç gereçleri eksik, kullanımı sıkıntılı bir ortamda, eğitsel amaçlara ulaşmak mümkün değildir.

SINIF ORTAMININ ÖZELLİKLERİ

Sınıflar belirli genel özelliklere sahip olmalıdırlar. Bu durumda bize olması gereken ortak asgari özellikleri ifade eder. Bu özelliklerden ilki çok boyutluluktur. Farklı yaşama biçimlerine sahip öğrencilerin, bu yaşama biçimlerinin davranışlarını sınıfa taşımaları, sınıfın özelliklerinden biri olan çok boyutluluğu oluşturur. Bir diğer ortak özellik eşzamanlılıktır. Aynı zaman dilimi içinde sınıfta değişik olayların oluşması, sınıfın bir başka özelliği olan eş zamanlılığı oluşturur. Sınıflar aynı anda yanıt istedikleri birçok davranışı aynı anda üretirler. Bu sınıfın çabukluk-anındalık özelliğidir. Sınıf denen grubun kısa sürede, çok sayıda davranış üretmesi ve bunların pek çoğunun anında yanıt istemesi çabukluk anındalık özelliğinin; bu olayların bazılarının beklenmedik olması ise kestirilemezlik özelliğinin sonucudur. “Kalıcı izli davranış değişiklikleri oluşturma” olarak tanımlanan öğretim, uzun sürede oluşur. Bu durum, sınıfın genel ve ortak özelliklerinden bir diğeri olan uzun süreliliğini oluşturur.

FİZİKSEL ORTAMIN ETKİLERİ

Eğitimin sürekli, etkileyici değişkeni olan fiziksel ortam, eğitsel amaçlar için gerekli araçlardan ve bunların düzenlenmesinden oluşur. Sıra, masa, dolap, aralıklar, öğrenci dizilimi gibi fiziksel engeller, sınıftakiler arasında psikolojik engel de oluşturur, sınıf içi iletişim ve etkileşimi değiştirir. Fiziksel olanaklar ile ders süreci içinde bunlarda oluşacak değişmeler, sınıftakilerin davranışlarını da değiştirir. Örneğin arkadaşları ile itişen öğrenciye sıra vermek, el yıkaması istenen öğrenciler için ortama sabun koymak bu düzenlemelere örnektir.

FİZİKSEL ORTAMIN DEĞİŞKENLERİ

Sınıf ortamında birçok fiziksel değişkenden söz etmek mümkündür. Bu değişkenler aşağıdaki sıralama ile ifade edilebilir.

- Sayı
- Işık

- Isı
- Renk
- Gürültü
- Temizlik
- Görünüm (Estetik)

Sınıfı oluşturan gruptaki öğrencilerin sayısı, duvar ve eşyaların renkleri, kalitesi, görünümü vs.

Sayı: Sınıf düzeyindeki amaca göre kişi sayısı farklılaşır. Özellikle ilk dönemlerde yani küçük yaş grubu çocuklarda sınıf sayılarının daha a olması beklenir. Sayı, öğretmen ve öğrencilerin, sürekli iletişim ve etkileşimini engellemeyecek miktarda olmalıdır. Sayı çoğaldığında, öğrenciler, grupla ortak iletişim yerine, yanındakilerle iletişimi seçip "sınıf" bütünlüğünden kopabilirler. Dersin niteliği de sayıyı etkileyen diğer bir değişkendir. 15-20 öğrenciden oluşan bir sınıf normal olarak kabul edilebilir. Kalabalık olmayan Sınıflar, öğretmene öğrenci başına ayıracağı zamanı artırma, plan yapma ve uygulama olanağı ile öğrencilerin tamamına yaparak, yineleyerek, pekiştirerek öğrenme olanağı sağlayarak eğitsel kaliteyi artırır

Işık: Işık, görme yanında, psikolojik düzenimizi de etkiler. Işık, görme ve okuma rahatlığı sağlayacak düzeyde olmalıdır. Aksi durumda, gözü yorar, dikkati dağıtır, sinirlilik ve edim düşüklüğü yaparak öğrenci ve öğretmenin işini güçleştirir. Işık göze doğrudan gelmemeli, güneşe ve mevsimlere göre değişmelidir. Sınıftaki ışıkların hepsi, tek düğme ile değil, birkaç düğme ile ayrı ayrı yanabilir olmalıdır. Pencerelerin alanı, sınıfın doğal ışıkla aydınlanabilmesi için yeterli olmalıdır. Okul mimarisinde, fiziksel sınıf özelliklerine ilişkin rakamlar önerilmiştir, bu öneriler, Milli Eğitim Bakanlığınca, bazı okullarda izlenmektedir. Sınıfta doğal ışıktan yararlanmak için gerekenler yapılmalı, yapay ışıklar, zorunlu durumlarda kullanılmalıdır.

Isı: Sınıfta yaklaşık 18-20 derece sıcaklığın, öğrencilerin üşümeden, terlemeden oturabilmeleri ve gevşemeden iş görebilmeleri için ideal olduğu söylenebilir. Öğrencilerin, üşümeden, terlemeden oturabilecekleri, gevşemeden iş görebilecekleri, yaklaşık 18-20 derece ısının, sınıf için ideal olduğu söylenebilir. Sınıftaki her öğrencinin, 36,5 derece ısıda birer soba olduğu unutulmamalıdır. Nem gibi ısıyı etkileyen diğer koşullara da dikkat edilmelidir.

Renk: Renk Renkler, fiziksel ve davranışsal durumlarımızı etkiler. Farklı renklerde, kan basıncımız, nefes alıp verişimiz, kaslarımızın etkinliği farklılaşmaktadır. Açık mavi renk gevşetici ve rahatlatıcı, koyu mavi uyarıcı, kırmızı kışkırtıcı, heyecan verici, gerilim yaratıcı, açık sarı ve portakal renkleri uyarıcı olabilmektedir. Sınıf içi renkler için, dokuzuncu sınıfa kadar, sıcak renklerden sarı, pembe, şeftali

rengi, daha sonraki yıllar için mavi ve mavi-yeşil tonlar önerilmektedir.

Gürültü: Gürültü, rahatsız eder, işitmeyi engeller, dikkati dağıtır, fiziksel ve ruhsal sağlığı olumsuz etkiler. Sınıf dışından gelebilecek gürültü, okul yapımı sırasında düşünülmelidir; ama bu yapılamamışsa, azaltılması için gerekenler yapılmalıdır. Sınıf kuralları gürültüyü engellemeyi de içeriyorsa, bu tür gürültünün engellenmesi kolaylaşır. Gürültü nedeniyle söylediklerinden bazılarını yinelemek durumunda kalan öğretmen, zamanı iyi kullanamamış, planını aksatmış olur. Gürültü var diye öğretmenin sesini yükseltmesi, sınıftaki gürültüyü de artırabilir.

Temizlik: Sağlığın esas ögesi olan temizlik uygun bir sınıf ortamı açısında oldukça önemli bir değişkendir. Temizlik için, "bulduğun gibi bırak" ve "temiz bırak" kuralları uygulanmalıdır. Sınıftaki hava, içeridekilerin çokluğu gözetilerek sürekli temizlenmelidir. Kirlilik, dolaylı sorunlara da yol açar. Hastalık, tembellik, kötü alışkanlık, kötü koku, dikkatsizlik, uyuşukluk ve bunların neden olduğu sorunlardan kurtulmanın ilk yolu temizliktir. Sınıfta oluşan çöpler de kolay ulaşılabilen, ağız kapalı bir çöp kutusuna konmalı ve bu kutular sık sık boşaltılmalı, temizlenmelidir.

Görünüm (Estetik): Sınıf ve eşya ölçülerinin, duvar ve eşya renklerinin uyumlu, duvar ve eşyaların boyalı, pencerelerin geniş, mobilyaların çekici, halı, perde, örtü ve çiçeklerin albenili olması, sınıf görünümünün olumlu etkilerinden yararlanmayı sağlar. Bütün bunlar, öğrenciyi rahat ettirmeli, öğrenci okulu evinden daha rahat bulmalıdır.

SINIFTA ANA BÖLÜMLER

Sınıf, sessizce oturup ders dinlenen bir müze değil, birlikte çalışıp araştırmalar yapılan, süreç ve sonuçları tartışılan, dünya ile ilişki kurulan bir "yaşama alanı" olmalıdır. Uyarıcı ve çeşitlenmiş ortamlarda öğrenmenin daha iyi gerçekleşmesi, sınıfın bölümlere ayrılmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda sınıf köşeleri oluşturulmalıdır. Bunlar, ilgi ve öğrenme köşeleri olarak işlev görürler. Panolar, deney masaları, dolaplar, araç gereçler, kitaplık gibi malzemeler bulunmalıdır. Öğrenme merkezleri oluşturulurken;

- amaçlar belirlenmeli,
- nelerin nasıl yapılacağı, hangi araçların bulunacağı, çalışmaların başarı göstergeleri, değerlendirme ve geliştirme yöntemleri saptanmalıdır.

Daha üst sınıflarda, öğrenme paketleri, bireysel öğrenme aracı olarak da kullanılabilir. Öğrenciler böylece evlerindeki bilgisayar köşelerini öğrenme merkezi şeklinde kullanabilirler. Ön ve son testlerle desteklenmiş paketler, çalışmaların evde; tartışma,

düzeltilme, geliştirilmenin okuldaki köşelerde yapılabilmesi olanağı da tanır. Bu köşeler, farklılaştırılmış öğrenme teknikleri olarak da hizmet görürler.

ÖĞRENCİLERİN OTURMA DÜZENİ

Öğrencilerin kendi yerlerini seçmeleri düşüncesi her ne kadar kulağa hoş gelse de pratikte uygulama olanağı bulması zordur. Her bir ders düzeninde, öğrenciler, amaçlara en iyi ulaştırıcı yerleşme ve oturma düzenine konmalıdır. Yerleşimdeki kaygılardan biri, herkesin görme ve işitme olanağına sahip olmasıdır. Sınıfta ön ve orta sıradakiler, bu olanağa daha çok sahip olabilirler. İletişim ve etkileşimde güçlük çeken öğrencilerin buralara oturtulması iyi olur. Kendilerine bırakıldığında, bu öğrenciler kenar ve arkaları seçebilirler.

ÇALIŞMA ORTAMININ DÜZENLENMESİ

Sınıf düzeni başlığı altında ele alınması gereken bir diğer konu ise çalışma ortamının düzenlenmesidir. Verimli bir çalışma etkili bir sınıf yönetimi için çalışma ortamının da hedeflere uygun şekilde düzenlenmesi büyük önem arz etmektedir. Sınıftaki yerleşim düzeni, eğitsel çabaları destekleyici, hedeflere götürücü, kaynaklara ulaşmayı kolaylaştırıcı, trafik akışını ve öğrenci katılımını artırıcı olmalıdır. Sınıf ortamında dört farklı düzenden söz edilebilir. Bunlar;

- Klasik düzen
- Tek grup düzeni
- Bireysel düzen
- Çok grup düzeni olarak sıralanabilir.

Klasik düzen, Klasik düzen, öğrencilerin satır ve sütunlar şeklinde oturduğu, birbirinin ensesini gördüğü düzendir. Bu düzende öğretmen etkin olan bireydir. Bu düzende istenmeyen davranışlar daha da fazlalaşır. Bireysel düzen, kendi başına, kendi düzeyinde, derin düşünmeye, paket öğretime uygun bir düzendir. Bu durumda, öğrencilerin birbirinden haberleri en az olmalı, gerekmedikçe iletişim kurulmamalıdır. Böylece çalışanların birbirlerini rahatsız etmeleri önlenir.

Öğrenci iletişim ve etkileşimini en az düzeyde tuttuğundan, bu düzen, bu özelliklere yönelik hedef davranışlar için uygun değildir. Başka bir ifade ile bireysel düzen adından da anlaşılabilceği üzere bireylerin tek başlarına çalışacakları hedef ve kazanımlar için daha uygundur. Bir diğer düzen ise çoklu grup düzenidir. Sınıfta hedef davranışlara göre değişik gruplar oluşturulduğunda, çok gruplu yerleşim düzeni kurulur. Bu düzende öğrenciler yardımlaşarak öğrenme, dinleme, anlama, katılma, iş birliği, yapıp yaşayarak öğrenme becerilerini

geliştirirler. Sınıftaki öğrenci sayısı arttıkça, çok grup yöntemini kullanma gerekliliği de artar.

Öğrenilenlerin grupça denenip pekiştirilmesi veya ön hazırlıkların bütünleştirilmesi için uygundur.

Laboratuvar çalışmalarının bir kısmında bu düzenin kullanılması zorunlu hâle gelir. Son olarak ifade edilebilecek sınıf düzeni tek grup düzenidir. Bu düzende tüm sınıf bir grubu oluşturur. Herkesin herkesi görüp işitebildiği, yapılanların göz önünde olduğu bir düzendir. İlgi dağılmaz, farklı eylemlere yönelenler hemen belli olur, gereksinimler fark edilir. Ders dönemi öncesinde, öğretmence, sınıf ortamının fiziksel düzenleniş konusunda aşağıda ifade edilen bazı düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.

- Sınıf araçlarının sayı, kalite, kullanıma uygunluk açılarından hazırlanması
- Ders araç ve gereçlerinin belirlenip sağlanması
- Öğrenme ve ilgi merkezlerinin düzenlenmesi
- Lavabo, tuvalet, duş ve oyun alanlarının temizlik ve bakımının sağlanması
- Sınıfın ısınma, aydınlanma, havalanma düzeneklerinin kullanıma hazır hâle getirilmesi
- Sınıfta, giriş çıkış, değişik etkinlik alanlarına geçiş için öğrenci akış düzeninin kurulması, yangın gibi olağan dışı durumlar için, çıkış düzeninin belirlenmesi
- Sınıf bölümlerinin ve oturma düzeninin geçici planlarının yapılması
- Öğrenci listesinin sağlanması, öğrencilerle ilgili kişisel bilgilerin edinilmesi

Elbette ki önerilen düzenlemeler bunlarla sınırlı değildir. Okulun türü ya da ihtiyaçlarına göre eklemeler ve eksiltmelere yapılabilir.

Sınıf oturma düzenleri için şekil 3.1'de (syf.37) bireysel sınıf düzeni, şekil 3.2'de çoklu grup düzeni (sf. 38) , şekil 3.3'te ilköğretim ilk sınıfları için tek grup düzeni örneği gösterilmiştir.

ÜNİTE 4: SINIFIN İLİŞKİ DÜZENİ

GİRİŞ

İnsanlardan oluşan bir topluluk olarak sınıf insan ilişkilerinin tümünün sergilendiği bir ortamdır. İnsan ilişkilerinin özünde, başkalarının varlığını, yaşam hakkını, birlikte yaşanacağını kabul etme, dinleme, anlamaya çalışma, izleme, adaleti gözetme, engel değil yardımcı olmaya çalışma, zarar vermekten kaçınma vardır. İnsanlar kendilerinden farklı insanları düşünmeye başladığında esas ilişki yakalanmış olur. Sınıf içindeki ilişki gençler ve çocukların gelecekteki davranışlarına ve ilişkilerine yön verecektir.

SINIFTA İLK GÜNLER

Bir davranış seçilip benimsendikten ve alışkanlık hâline geldikten sonra, değiştirilmesi güçleşir Bu anlamda sınıfta ilk günler büyük bir önem arz eder. Diğer bir ifade ile nasıl başlanırsa öyle gideceği bir açıdan oldukça doğrudur. Bu bağlamda sınıf içi etkileşimlerde anlayış, izleme, değer verme, zarar vermeme, nazik olma gibi davranış yönelimleri sürekli kılınmalıdır. Sadece okulun ilk günleri değil uzun süreli tatillerin dönüşünde de ilk günlerdeki özenin gösterilmesi olumlu bir sınıf etkileşimi için önemlidir.

SINIFTA İLİŞKİ BİÇİMLERİ

Sınıfta ilişki biçimleri, bir ucunda düzenliliğin, diğer ucunda değişkenliğin yer aldığı bir çizgi üzerinde yer alır. Düzenlilik, kuralların belirleyiciliğini, bir örnekliği, belirginliği anlatır. Değişkenlik, farklılığı, çeşitliliği, esnekliği içerir. Düzenlilik aşırı hâle getirildiğinde baskı ve hükmetmeyi, özgürlüklerin azaltılmasını doğurur. Değişkenlik aşırı hâle getirildiğinde, başıboşluğu, amaç dışılığı, kaynak savurganlığını doğurur. İlk günlerde, ilişki alışkanlıklarının henüz yerleşmediği durumlarda, ortam düzensizliğe kaymaya başladığında, ilişki biçimi düzenliliğe doğru kaymalıdır. İlişkiler belirginleşip olumlu alışkanlıklar yerleştiğinde, bilgi, alışkanlık, saygı geliştiğinde, ilişki biçimi esnekliğe doğru kaymalıdır. Değişkenliğe kayma, düzenliliğe az, değişkenliğe çok yer verilen; düzenliliğe kayma ise, değişkenliğe az, düzenliliğe çok yer verilen durumdur.

Seçilecek ilişki biçimi sınıfın özellik ve ihtiyaçlarına göre değişmektedir. Daha küçük yaş gruplarında öğrenciler kendilerini yönetme becerisinden yoksun olduklarından daha fazla düzenlilik odaklı olunabilir. Öğrenci sayısı az ise değişkenliğe izin verilebilir. Değişkenlik başarıyı olumlu şekilde etkilemektedir. Sınıftaki ilişki örgütlenişleri, görev yönelimli ve yarışma yönelimli, bir başka deyişle iş birliği ve yarışmacı düzen olarak da gruplanabilir. Bu gruplama, işbirliğinin çok, yarışmanın az veya çok, iş birliğinin az olduğu düzenler olarak anlaşılmalıdır. İş birliği öğrenme düzeni, öğrencilerin ortak hedeflere ulaşmak için birlikte çalıştığı, etkinliklere tümünün katıldığı, yardımlaşarak öğrenildiği düzen olarak tanımlanabilir.

Yarışmacı öğrenme düzeni, amaçlardan çok, başkalarına yöneliktir. İş birliği düzende değerlendirme ve geliştirme amaçlara göre yapılırken, yarışmacı düzende diğer öğrenciler ölçüt alınır. Bazı öğrenciler aktif iken bazılarının seyirci pozisyonunda kalması ya da insanlar arasındaki güven duygusunun azalmasına neden olması bu düzenin dezavantajları olarak ifade edilebilir. Yarışmacı düzenin, bireyi daha

üst düzey edime yöneltmek, gelişmeyi teşvik etmek, gibi yararları vardır. Kişinin kendisine ya da zamana karşı yarışması gibi düzenlemelerle bu sağlanabilir.

TANIŞMA

Birlikte uzun süre geçirecek olan sınıfı oluşturan bireyler ve öğretmenlerin ilk aşaması tanışmadır. Aynı sınıf oluşturan bu öğeler birbirini ne kadar iyi tanırsa sınıf iklimi aynı oranda olumlu olacaktır. Tanışma, kişisel ilişkileri geliştirir, iş birliğini artırır, benimsemeyi sağlar, grup iklimini olumlu hâle getirir. İstenmeyen davranışları ve çatışmaları azaltır, bilmemekten kaynaklanan yanlışları önler, gelecekteki davranışlar için ölçütler verir, sınıfın eylem yapısının yönlendirilmesinin ilk koşulu olur. Sınıfta tüm bireylerin (öğretmen dâhil) birbirlerinin amaçlarını, beklentilerini anlayıp yorumlayabilmesi ve niyetlerinden emin olabilmesi gerekir. Bu durum aslında tanışmanın, birbirini tanımanın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Öğrenci, öğretmenin kendisine adıyla hitap etmesini, kendisine gösterilen ilginin bir belirtisi olarak algılar ve güdülenir. Bu bağlamda öğretmen çocukları fiziksel özellikleri, lakapları ya da numaraları ile çağırmamalıdır. Tanışma çocuğu tedirgin etmeyecek şekilde kısa bilgilerle başlanmalıdır. Daha sonra diğer etkinlikler, rehberlik hizmetleri ile derinlemesine bireyi tanıma sağlanmalıdır.

SINIF KURALLARI

Birlikte yaşamının düzenini sağlayan araçlar, kurallardır. Kurallar bireylere karşı değil bireylerin haklarını korumak adına onların yanındadır. Kural önceden verilmiş kararları içerir. Eğitim süreci için uygun olabilecek bir sınıf ortamı davranışların kurallara bağlanması yolu ile oluşturulabilir. Kurallar yalnızca herkes için eşit düzeyde uygulanabilir olduğunda eşitlik sağlayıcıdır. Ancak gereğinden fazla kural olması yarardan çok zarar getirecektir. Sınıfın kuralları belirgin, az sayıda ancak yeterli olmalıdır. Kurallar gerekli yerlerde esnek olmalı ancak suiistimal edilebilir olmamalıdır. Kurallar bazı durumlarda olması gereken en asgari koşulu ifade ederler bu durumda çaba azlığını neden olabilir. Emir ve yasak bildiren kurallar yerine, olumlu ve izin verilen davranışlar şeklinde kurallar koymak, uyulmalarını kolaylaştırır. "Çöp atmak yasak!" yerine, "Çöplerimizi çöp sepetine atabiliriz" ifadesi daha etkili olacaktır. İzin verilmeyen davranışları yapmamayı kural olarak yazmak yerine, izin verilen davranışların listesi oluşturularak, yanlış davranışların, onların akla getirilmesi yoluyla çoğaltılması da engellenmiş olur.

Kurallar, düzeni sağlamak yanında, özgürlükleri de belirlemeli, özgürlük ve düzen dengeli kullanılmalıdır.

Özgürlük başıboşluğa dönüşmemelidir. Öğretmen, kurallara uyumu denetlemeli, kararlılığını göstererek kurallara uyumun yerleşmesini sağlamalıdır.

SINIF ÇALIŞMALARINDA ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARI

Sınıf çalışmalarındaki ilişki düzeninde öğretmenin rolü iki madde ile özetlenebilir. Bunlar;

- başarıya götüren olumlu bir sınıf iklimi yaratmak,
- bunun için de dikkatli, özenli, anlayışlı, bütүнleştirici, demokratik bir üye olmaktır.

Öğrencinin de öğretmenin de sınıfta sürekli oturması uygun değildir. Öğretmen masası daha çok öğretmenin eşyalarını koyacağı bir alan olarak kullanılmalıdır. Herhangi bir öğrenci yardıma ihtiyaç duyduğunda öğretmene ulaşabilmelidir. Bazı kişi ya da gruplarla ilgilenerek diğer öğrencileri gözden kaçırmamalıdır.

Öğretmen olumlu davranış kazandırma sürecinde örnek olarak rol almalıdır. Model alma yolu ile çocuklar birçok şeyi öğretmenlerinden kopyalarlar. Öğretmen, dersine ilgisi, bağlılığı, özeni ile de öğrencilere örnek olmalıdır. Öğretmen, işini ciddi tutmalı, dersine ilgisi, bağlılığı, özeni ile de öğrencilere örnek olmalıdır. Söyledikleriyle yaptıkları uyumlu olmalıdır. Öğrencilerinin dişlerini fırçalamasını isteyen bir öğretmenin dişleri kirli olmamalı, onlarla yenen toplu bir yemekten sonra, mutlaka dişlerini fırçalamalıdır.

Davranışı olumsuz etkileyen bir değişken de aşırı kaygıdır. Öğretmen kaygı yaratmaktan kaçınmalıdır. Ancak kaygının en uygun düzeyde var olması gereken bir değişken olduğu unutulmamalıdır. Öğretmen, her öğrencinin başarılı olabileceği uygun koşullar yaratmalı, ona başarabileceğini söylemeli, girişim özgürlüğü tanımalı, yakın destek olmalı ve onu izlemelidir. Öğretmen başarısız öğrencileri de desteklemeli onlarla alay edici bir tavır takınmamalıdır. Bu kapsamda Öğretmen, enerjisi fazla öğrencileri fiziksel çabalara yöneltmeli, sınıfta daha az etken ama duyarlılığı yüksek öğrencileri sosyal, sanatsal etkinliklere yönlendirmelidir. Öğretmen, sınıfta çoğu zaman üye, ara sıra lider, esnek, olumsuz durumları değil olumlu beklentileri vurgulayıcı, gülmece duygusu gelişmiş, adil ve tutarlı olmalıdır.

DEMOKRATİK ÇALIŞMA ORTAMI OLUŞTURMA

Sınıfta her özellik ve kişilikteki öğrencilerin sürekli birlikte olmaları, hoşgörüyü, özür dilemeyi, barış içinde birlikte yaşamayı gerektirir. Sınıf tamamen bir aradadır. Seilmeyen kişi ile etkileşimi kesmek mümkün değildir. Bu yüzden sürekli işbirliği ve istekli

olmaları gerekir. Bu da öğretmenin görevi olarak karşımıza çıkar.

Demokrasi, sayıca az olanların da dinlendiği, haklarının gözetildiği, çokluğun değil, hakkın, adaletin yer aldığı bir yönetim biçimidir. Yine demokrasi grubun kendini yönetmesi anlamına gelir. Öğrenciler bu bağlamda sınıfın gerçek yöneticileri olmalıdır. Öğretmen hedef davranıştan sapma söz konusu olduğunda yönetime müdahil olmalıdır. Örgütlenme ise Amaçlar esas alınarak, görevlerin, görevlilerin ve bunların ilişkilerinin belirlenmesidir. Demokratik bir örgütleyici ve eş güdümlenici olarak öğretmen, öğrencilerin görüşlerini, istek ve beklentilerini alır, onlarla uzlaşır, onlara çalışma düzenlerini seçme hakkı tanır.

SINIF İLETİŞİMİNİN ÖNEMİ

Öğrencilerin bilgi ve yaşantılarını paylaştıkları bir ortam olan sınıfta paylaşım, iletişimle gerçekleşir. Öğretmenler ve öğrenciler birbirlerinden dönüt alabildiklerinde bunun adı iletişim olur aksi takdirde iletimden bahsetmek söz konusudur. Öğretmenler iletişimde dili ustalıkla kullanmalıdırlar. Dinleyicilere arkasını dönerek konuşmamalıdır. Sınıf konuşmalarında emir dili değil istek dili kullanılmalıdır. Aynı şekilde yargılayıcı değil betimleyici dil konuşulması gerekmektedir. Bu iletişim biçimleri aşağıdaki şekilde örneklendirilebilir. Emir Dili: Emir veren dil: Kalk, otur, kapıyı kapat gibi. İstek Dili: istek bildiren dil: Kapıyı kapatır mısın? Yargılayıcı Dil: Eylem veya durumla ilgili yargı bildiren anlatım: Tembel, beceriksiz, pasaklı, sakar... Betimleyici Dil: Olanı anlatan dil: Dikkat etmezsek, elimizdekini düşürürüz. Çalışmadığımız için iyi not alamadık. İletişimde neyin söylendiği kadar, nasıl söylendiği de önemlidir. Açık iletişim olan vücut dili, yüz, el, kol, ayak, gövde hareketleri, duruş, bakış yoluyla çok şey anlatır. Asık suratlı bir bakış, hoş olmayan sözler söylemekle aynı anlamdadır. Öğretmen güler yüzlü olmalı, her duruş ve davranışın bilincinde olarak, onların verdiği anlamları eğitsel amaçlara uygun kılabilmelidir. Sözlü iletişimde de konuşanların gözlerine bakılması, ilgili bir konuşma ve dinleme belirtisidir. Öğrenciler, utanıp sıkılmadan, korkup çekinmeden, engellenmeden, rahatça iletişim kurabilmelidir. Bu onların eksik ve yanlışlarını görüp düzeltmelerini de sağlar. Öğretmen, bazen sınıfta en büyük iletişim engeli olabilmektedir. Öğretmen, empati yoluyla öğrencileri anlamalı, onların rahatça iletişimde bulunacakları bir sınıf ortamı oluşturmalıdır. Öğrenciyi cesaretlendirmeli, söylediklerinin yanlış yanlarını değil,

doğru yanlarını belirtmeli, daha iyi bir iletişim için öğrenciye yardım etmelidir.

ÜNİTE 5: SINIF VE GRUP LİDERİ OLARAK ÖĞRETMEN

GİRİŞ

Sınırlılıkların üstesinden gelebilmek için başkalarıyla işbirliği yapmayı gerektirir. Bu iş birliğinin yapıldığı yerler öncelikle gruplardır. Belli bir amaç etrafında grupların bir araya gelmesi ile "örgüt" adı verilen yapılar ortaya çıkar.

İnsan eylemleri belli bir amaca yönelik olarak kendiliğinden eş güdümlenemez. Bu eş güdümlmeyi grup veya örgütün içinden çıkıp, yönetici veya lider adını alan bir kişi gerçekleştirir. Sınıflarda bu görev, yasal olarak öğretmenindir. Sınıflar biçimsel veya biçimsel olmayan şekillerde ortaya çıkan çok çeşitli gruplardan oluşur. Etkili bir eğitim-öğretim için, öğretmenin bu gruplara ve gruplardan oluşan sınıfa kimi zaman yöneticilik kimi zaman ise liderlik yapması gerekir.

GRUP GEREKSİNİMİ

Birçok alanda yeterlilikleri olan insan, geçmişten geleceğe birtakım sınırlılıklara da sahiptir. Söz konusu sınırlılıklar, insanoğlunun hayatı boyunca belirlediği çok sayıda ve çok çeşitli amaçların büyük çoğunluğunu tek başına gerçekleştirmesini engeller. Bu nedenle sınırlılıkların üstesinden gelebilmek için başkalarıyla iş birliği yapması gerekir. Bu iş birliğinin yapıldığı yerlere de "grup" veya "örgüt" adı verilir. Örneğin aile "en küçük ve en temel" toplumsal gruptur.

Örgüt, çeşitli gruplar içinde kişisel amaçlarını gerçekleştirmeye çalışan bireylerin iş birliği çabaları sonucu ortaya çıkan bir yapıdır. İş birliği yapma, bireysel sınırlılıklardan dolayı kişiye tek başına başarabilmesi güç veya olanaksız olan gereksinimleri karşılama yeteneğini kazandırır. Örgütler de bireylerden, kendi kişisel amaçlarının ötesindeki örgütsel amaçlara yönelik belirli katkılar sağlamasını bekler. Görüldüğü gibi örgüt, gruplardan oluşan bir üst yapıdır.

Toplum, değişik örgütlerden, örgütler ise örgütsel ve bireysel amaçların gerçekleştirilmesi yönünde davranış gösteren bireylerin etkileşimi sonucu ortaya çıkan gruplardan oluşur. Örneğin okul sınıflardan, sınıflar da çeşitli gruplardan oluşan bir örgüttür. Bir başka deyişle okul bir örgüt olarak ele alındığında, sınıf ve sınıfın içinde yer alan çeşitli topluluklar grup olarak yer alır. Dolayısıyla bu topluluklar birbirlerinin alt ve üst gruplarını oluştururlar.

Sınıflarda çok çeşitli gruplara rastlamak olasıdır. Öğrenciler sınıf içerisinde gerçekleştirilen serbest etkinliklerde veya eğitim etkinliklerinde, zaman zaman gruplar hâlinde çalışmayı tercih ettiklerinden, sınıflarda genellikle 2-3 kişiden oluşan gruplaşmalara sıkça rastlanır. Bunun temel nedenlerinden birisi, öğrencilerin bir birleriyle daha kolay etkileşimde bulunabilmeleridir. Dolayısıyla öğretmen, sınıfın birçok farklı gruptan oluştuğunu bilerek, bunlara liderlik edebilmelidir.

GRUP KAVRAMI

Herhangi bir insan topluluğunun grup olarak nitelendirilmesi için bazı özelliklere sahip olması gerekir. Bu özellikler farklılık göstermekle birlikte, grubun en önemli özelliğinin etkileşim olduğu çoğunlukla kabul görmektedir. Grup, özünde, belirli bazı ortak amaçlarla bir araya gelmiş insanların bütünüdür. En az iki kişiden meydana gelir, üst sınırı yoktur. Grup kavramı açılacak olduğunda; ortak bir sorun, konu veya belli bir amaç etrafında bir araya gelmiş, birbirlerinin varlığından haberdar olup, birbirleriyle etkileşimde bulunan ve kendilerini bir grup olarak algılayan insan toplulukları olarak tanımlanabilir.

Bir araya gelen insanların bir grup oluşturması,

1. Etkileşimde bulunan bireyler kendilerini o grubun üyesi olarak tanımlarlar.
2. Üyeler, grup dışındaki diğer insanlar tarafından da o gruba ait olarak tanımlanırlar.
3. Ortak çıkarlarıyla ilgili konular üzerinde normlar oluşturur ve bunlara uyarlar.
4. Birbirine bağımlı bir rol sistemi içerisinde yer alırlar.
5. Ortak amaç ya da idealleri paylaştıkları için birbirlerine benzerler.
6. Grup yaşantısını ödüllendirici bulurlar.
7. Karşılıklı bağlılık gerektiren yeni hedefler geliştirirler.
8. Birlik algısı geliştirirler.
9. Çevreye karşı da bu birlik duygusu içinde hareket ederler.

Bu özelliklerden bazıları kendilerini grup olarak tanımlayan her birliktelikte olmaya bilir.

GRUPLARIN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Gruplar, yapıları ve işlevleri bakımından çeşitli kategorilere ayrılmasına karşın, ister yapıları, ister işlevleri farklı olsun ortak birtakım özellikleri söz konusudur. Söz konusu bu ortak özellikler, grup değerleri ve normları, rol ve statüler, grup baskısı ve bireyin gruba uyma davranışı ile grup bağlılığıdır. Aynı zamanda bu özellikler bir grubun etkililiğini belirlemede de önemli değişkenler arasında yer alır.

Grup Değerleri ve Normları

Okul müdürü, öğretmenler, grup üyeleri bir sınıftaki değerlerin kaynağıdır. Değerler kişisel olarak içselleştirilmiş ve paylaşılmış varsayımlar olup, grup üyelerinin diğerlerinin eylemlerini yargılaması yoluyla ortaya çıkar. Değerler, grup amaçlarının, üye eylemlerinin değerlendirilmesine kılavuzluk eder ve bir yargının iyi veya kötü olduğunu belirler. TEMEL VE YARDIMCI DEĞERLER olmak üzere iki çeşit değer söz konusudur. **Temel değerler**, grubun başarmayı istediği, arzu edilen bir amaçtır. Temel değerlerin toplamı, grubun bir anlamda "vizyon"unu oluşturmaktadır.

Yardımcı değerler ise, grubun üyelerinde gözlemeyi istediği, arzu edilen davranış kalıplarıdır.

Normlar, zaman içinde ortaya çıkan davranışları, grup için önemli olduğu düşünülen yönde düzenleyen biçimsel veya biçimsel olmayan kurallardır. Norm ve değer arasındaki farklılık, değerlerin soyut ve genel kavramlardan meydana gelmesi, normların ise belirgin ve yol gösterici olmasıdır.

Grup Vizyonu

Vizyon, grubun "ne yapması" ve "ne olması" gerektiğinin bir ifadesi olup, grup değerlerinin yarattığı bir imgedir. Vizyon, geleceğe yönelik hedefler olup, grubun veya gruplar aracılığıyla sınıfın ulaşmak istediği noktanın bir resmidir.

Gruplardaki Rol ve Statüler

Rol, grupta belirli bir sosyal statüdeki kişinin yerine getirdiği işler, görevler olup, kısaca gruptaki kişilerin göstermesi beklenen davranış örüntüsüdür. Statü ise, gruptaki kişilerin ilişkileri aracılığıyla kazanılan prestij ve güç sonucu açığa çıkan grup içindeki bireylerin saygınlık ölçüsü olarak tanımlanabilir. Sınıf bir üst grup olarak ele alındığında, öğrencilerin rol ve statüleri hemen hemen aynıdır.

Grup Baskısı ve Bireyin Gruba Uyuma Davranışı

Zaman içinde grupta oluşan değer ve normlar ile rol ve statüler, grupta yer alan bireylerin davranış ve düşünceleri üzerine baskı yaparak, onların davranışlarını değiştirebilmektedir. Bireyin davranışlarını, grup üyelerinin tamamının veya bir kısmının is- tek ve bekleyişleri doğrultusunda değiştirmesi olayına uyuma davranışı adı verilmektedir. Grup içinde yer alan birey, kimi zaman bazı davranışların yanlış olduğunu bile bile grubun havasına, istek ve beklentilerine göre değiştirerek gruba uymak zorunda kalır.

Grup Bağlılığı

Sınıfta bazı öğrenciler kendileri ile aynı zevkleri paylaşan, aynı düşünceye sahip olan, aynı amacı gerçekleştirmek isteyen kimselerle birlik olarak, güçlü

bir eylem grubu oluştururlar. Grup içindeki öğrencileri birbirlerine bağlayan bağlılık duygusu, sadece grubun amaçlarını kabulden doğmaz. Bu bağlılık, bir kişinin ailesine veya vatanına karşı hissettiği bağlılığa benzeyen bir benimseme duygusunu temsil eder.

SINIFTAKİ GRUP TÜRLERİ

Gruplar, nasıl oluştuklarına, ne yaptıklarına ve hangi tip üyelere sahip olduklarına göre sınıflandırılabilirler. Sınıf içindeki grupları, yapıları ve işlevleri bakımından çeşitli kategorilere ayırmak, konunun anlaşılması açısından önemlidir. Yapıları bakımından sınıftaki grup türleri biçimsel ve biçimsel olmayan, büyük ve küçük gruplar ile üyelik ve referans grupları olarak sıralanırken, işlevleri bakımından ise ilgi ve gelişim grupları, arkadaş grupları, süreli ve düzenli gruplar olarak sınıflandırılabilirler.

GRUPLANDIRMADA BEŞ TEMEL BOYUT

Gruplandırmada beş temel boyut, öğrencilerin sınıf içi deneyimlerinde merkezî öneme sahiptir.

Gruplandırma boyutları, öğrenme ve öğretme anlamında değişik yollardan öğrenci üzerine etkide bulunur. Uygulamada ne yazık ki bu boyutların sistematik tanımına çok dikkat edilmemekte ve bu boyutların birbirleriyle ilişkisi konusuna pek önem verilmemektedir. Oysa sınıf içinde öğrenme takımlarının oluşabilmesi için bu boyutlara önem verilmesi gerekmektedir:

Grup Büyüklüğü

Sınıf yapısının en önemli özelliklerinden birisi, sınıftaki biçimsel grupların büyüklüğüdür.

Gruplama ve öğrenme ile ilgili araştırmalar ile kuramsal ve deneysel çalışmalara göre;

- Küçük gruplarda etkileşim büyük gruplara oranla daha fazladır.
- Büyük gruplamalar, sorumluluğu grup üyelerine yaydıklarından tartışmaya katılımı engeller.
- İkili gruplamalar, uzman/acemi yaklaşımı ya da eşlerin bir araya gelmesi üzerine tasarlanmış kavramaya yönelik öğrenme çalışmalarını arttırmada sık sık kullanılır. İkili gruplandırmada birebir öğretim de söz konusu olabilir.
- Üçlü gruplandırma özellikle problem çözme açısından ağır şekilde eleştirilir. Üçlü gruplar, üyelerinin ikisinin diğer üçüncü kişi üzerine etkisine izin verdiğinden, kişiler arası hoşnutsuzluklar gelişebilir.
- 4'lü küçük gruplandırma ile 8'li büyük gruplandırma, sınıflarda sıklıkla rastlanan grup türleridir. Küçük gruplar özellikle büyük grupların veya sınıfın çalışma konularının

yardımcı görevlerini yerine getirmede etkilidir.

- Bütün sınıf gruplaması ya da geleneksel biçimsel yaklaşım, yeni bilgilerin sınıftaki tüm öğrencilere eş zamanlı iletilmesinde etkilidir. Bununla birlikte, bütün sınıf gruplandırmasının da birtakım sıkıntıları vardır. Örneğin bütün sınıf gruplamasında, sınıflarda düzen ve kontrol sağlamak, diğer gruplandırma çeşitlerine göre daha zordur.

Grup Oluşumu

Grupların oluşturulmasındaki farklılıklar, grup etkileşiminde ve sınıf yönetiminde önemli bir etmendir. Öğretmenler, grup oluştururken benzer ve farklı özellikleri kullanabilirler. Çeşitli araştırma bulguları, eşit sayıda kız ve erkekten oluşan cinsiyete göre karışık gruplamanın, cinsiyetler arası dengeli tartışmalara ortam yarattığı için oldukça tercih edilen bir gruplandırma biçimi olduğunu ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin Öğrenme Sorumluluğu

Öğrencilerin öğrenme sorumlulukları, öğrenilecek olan kavrama bakış açıları, bilgi ve becerileri ile sınırlı değildir. Eğitim programındaki öğrenme ödevlerinin sırası ve ardışıklığı, yeni bilgi ve becerilerin tekrarlanması, bilgiyi sentezleme ve uygulama durumlarıyla da yakından ilişkilidir.

Öğrenci-Öğrenci ve Öğrenci-Öğretmen Etkileşimi

Gruplandırmanın doğasında olan bir diğer boyut, öğrencilerin grup ile etkileşimidir. Grup çalışmasının temel amaçları arasında grup içindeki öğrencilerin birbiriyle etkileşime geçerek birbirlerini desteklemesi, değişik seviyede yardımlaşma ve iş birliğinde bulunmaları yer alır. Grup çalışmalarında öğrenmenin etkili olması için, öğretmenin grup içinde etkileşimi düzenlemesi gerekmektedir.

Sınıfta Öğretmenin Varlığı

Gruplandırmada bir diğer önemli boyut da, sınıftaki öğretmen varlığı ile ilgilidir. Öncelikle, sınıftaki grup sayısı arttıkça, öğretmenlerin bu gruplara ayırdıkları zaman doğal olarak azalmaktadır. Öğretmenler, sınıflarındaki öğrencilerin nicelik ve niteliklerini göz önünde bulundurarak, ideal grup sayılarını ve onlara ayıracakları zamanı, gruplandırmadan önce belirleyebilmelidir.

LİDER OLARAK ÖĞRETMEN

Eğitimsel "reform ve yeniden yapılanma" çalışmaları liderliği anahtar bir değişken olarak tanımlar. Artan bir biçimde okul müdürlerinden öğretmenler tarafından sergilenen liderliğe doğru daha geniş katılıma önem verme yönünde bir değişim gerçekleşmektedir. Öğretmenler yeni rolleri almaya

zorlandıkları için, öğretmen liderliğinin doğasını daha iyi anlamak önemlidir. Öğretmen liderliği okullarda daha fazla profesyonelleşmeyi, daha fazla öğretmen liderliğini ve iş birliğini çağrıştıran reform hareketleri ile ilişkilendirilir.

Liderlik özelliğine sahip öğretmenler, öğrenci davranışlarının sınıfa uygun olmasını sağlamak için onlara hızla sınıfın vizyonu ile değer ve normlarını öğretme gereksinimi duyarlar. Bunu gerçekleştirdiklerinde, eğitsel gelişmeler düzgün bir şekilde ilerlemeye başlayacaktır. Lider öğretmen olabilmenin ön koşullarından biri de öğrencilerin güvenini kazanabilmektir. Lider olarak bir öğretmenin güvenilirliği, pozisyonuyla ilgili olan hak ve sorumlulukları nasıl ele aldığıyla çok yakından ilgilidir. Liderlik rolü, haklar kadar sorumlulukları da içerir. Liderlik yalnızca konum değil, aynı zamanda karakter sorunudur.

Bir Lider Gibi Davranmak

Etkili liderlik, tüm sınıfın öğretmenin otoritesini kabul etmesine veya tanımasına bağlıdır. Bu kabul olmadan, sınıftaki öğrenciler öğretmenin liderlik konumunu çok çeşitli yollar aracılığıyla sorgulayacaklar veya görmezden geleceklerdir.

Her sınıf farklı özelliklere ve düzeye sahip olduğundan, liderlik davranışlarının tam bir listesini vermek olası değildir. Sınıfta bir lider olabilmek için sergilenmesi gereken ön koşul davranışlardan bazıları şöyle sıralanabilir: Öğrencilere güven vermek, onları güdüleyebilmek, vizyon sahibi olmak, sürece meydan okumak, uzman olmak, model olmak ve etkili iletişimde bulunmak.

ÜNİTE 6: PLÂN-PROGRAM DÜZENİ

GİRİŞ

Plân, program, gelecekte nelerin nasıl yapılacağını, hangi kaynakların nasıl kullanılacağını gösteren bir araçtır. Bu yönüyle plân ve program, geleceğin bugünden görülmesini sağlar. Bu çok önemli bir yarardır. Bir işin plânı ve programı yapılmışsa, o iş büyük ölçüde bitirilmiş, geriye sadece belirlenenlerin yapılması, yani uygulama kalmıştır. İşlerin asıl zor kısmı, plân ve programının yapılmasıdır. Hedeflerin belirlenmesi, kaynakların sağlanması, hedeflerle kaynaklar arasındaki ilişkilerin kurgulanması, plân ve program yapma işidir.

ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİNİN PLÂNLANMASI

Plân ve program, kaynak kullanımını ekonomikleştirir, hedeflere götürücüdür, geleceğe bilinçle hazırlanma fırsatı verir, eksiklikleri, gerekenleri önceden gösterir, hedeflere ulaşma zamanı ve düzeyi hakkında, uygulama öncesinde bilgi sağlar. Bütün bu

nedenlerle, eğitsel etkinlikler ciddi ve titiz bir plân gerektirir.

Plân bir araçtır, eğitsel hedeflere götürmeye hizmet etmesi gereken bir araç. Bir plânı kimin yaptığı o kadar önemli değildir. Bir eğitim plânının ön değerlendirmesinde şu sorulara yanıt aranmalıdır:

- Öğretmenin bir plânı var mıdır?
- Bu plân eğitsel hedeflere ulaştırıcı mıdır?
- Öğretmen bu plânı uygulayarak eğitsel hedeflere ulaşabilmekte midir?

Amaç plân yapmak ya da yapmamak değil, öğrencileri eğitsel hedeflere ulaştırmaktır. Buna hizmet eden plân, iyi plân; bu plâna uygun ders işleyen öğretmen, iyi öğretmendir.

AMAÇ, PLÂN-PROGRAM İLİŞKİLERİ

Eğitim, bireylerin istenen davranışları göstermeleri, istenmeyenleri de değiştirme-leri olarak tanımlanabilir. Burada sözü edilen "istenen" lerin neler olduğu Millî Eğitim Temel Kanunu'nda açıkça belirlenmiş, ders programlarında açıklanmıştır. Bunlar, Türk Millî Eğitimi'nin amaçlarıdır. Eğitim Bakanlığı, okullar, yöneticiler, öğretmenler, dersler, programlar ve bunlar için ayrılan kaynakların hepsi, bu "amaç"ları gerçekleştirmenin "araç"larıdır. Bu durumda, önce amaçlar, yani ulaşılacak istenen sonuçlar ele alınmalı, diğer kaynak ve araçların hepsi, bu amaçlara götürücülükleri esas alınarak gündeme alınmalı ya da alınmamalıdır.

Plân ve programların değerlendirme ölçütleri de amaçlardır. Bunlar, amaçlara ne derece ulaştırmışlarsa o kadar "iyi" olarak değerlendirilirler. Eğitimde amaç, Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirlenen amaçlara öğrencilerin ulaştırılmasıdır.

Eğitimde bir dersin programı, (okutulacak konular listesi) bakanlıkça hazırlanarak okullara gönderilir. Bu program, o dersin amaçlarını gerçekleştirecek uygunlukta olmalıdır. Öğretmen, o dersin amaçlarından yola çıkarak, bu programı kullanarak, o amaçlara ulaştırıcı etkinliklerin yıllık, günlük, ünite plânlarını yapar.

AMAÇLARA UYGUN PROGRAM DÜZENİ OLUŞTURMAK

Bu iş için önce amaçlar sıradizini incelenmelidir. Millî Eğitim Temel Kanunu'nda yazılı olan Türk Millî Eğitimi'nin amaçları geneldir, eğitsel çabalar için genel hedefler koyar, ayrıntıya inmez. Ayrıntılı amaçlara, amaçlar sıradizini ile bakanlığın gönderdiği programlarda bulunan açıklamalarla ulaşılır.

İyi bir ders programı esnek olmalı, öğrenilenlerin uygulanmasına hizmet etmeli birden fazla grubun, sınıfın katılabileceği ortak projelere yer vermeli,

öğrenci merkezli, kapsam olarak dar ama içerik olarak zengin olmalıdır.

EĞİTİM PLÂNLARININ YÖNETİMİ

Uygun öğrenme düzenlemeleri yapılırsa, herkes öğrenebilir. Bu düzenlemelerden biri de eğitim plânlarıdır. Yıllık plânlar, bir yıllık geleceği ayrıntıya inmeden görmeyi sağlar. Ders plânları ve günlük plânlar, geleceğin dar bir kısmının derinlemesine görülüp düzenlenmesine fırsat verir. Gelecekteki her değişim bilinemeyebileceğinden, plânın, gelecekteki değişimlere uyarlanabilecek esneklikte olması gerekir. Bu nedenle, öğretmenin plânlara ek çalışmalar koyması iyi olur. Bir uygulamayı gerçekleştirecek öğrenci grubunun o gün okula gelmemesi, bir araç veya makinanın arıza yapması, elektriklerin kesilmesi,... gibi durumlarda, plânlara yeni şekiller verilebilmelidir.

Plânlarda sıra, süreklilik ve bütünlük özellikleri gözetilmelidir. **Sıra**, içeriğin mantıksal bir düzen içinde verilmesidir. Önce öğrenilmesi gerekenler önce, bunların bilinmesine gerek duyulan etkinlikler sonra yer almalıdır. **Süreklilik**, öğrenmenin geçmiş ile gelecek ilişkisinin kurulmasıdır. Bir eğitsel durum, geçmiş bilgi ve etkinliklerden yararlanmalı, gelecektekiler için hazırlık oluşturmalıdır. **Bütünlük**, bir öğrenmenin, başka etkinliklerde de işe yarayacak şekilde plânlanması, bir derste kazanılanların, o dersin diğer dilimlerinde veya başka derslerde kullanılmasıdır.

Bir ders plânının ana bölümlerinin, hazırlık, uygulama, denetleme, pekiştirme dilimlerinden oluştuğu söylenebilir.

Hazırlıklar, öğrencilerin tanınması, hazır bulunuşluk düzeylerinin, ilgi ve gereksinimlerinin bilinmesi, hedef ve davranışların belirlenmesi, ortam ve olanakların incelenmesi, kaynak araç-gereç, deney, uygulama, gezi ve gözlemlerin, sürelerin, ders ortamlarının belirlenmesi, bunlar için meslektaşlar, uzmanlar, denetçiler, yöneticiler ve çevre ilgilileriyle görüşülmesi türü çalışmaları içerir.

Uygulama süreci, giriş, kazanım ve kullanım basamaklarıyla verilebilir. Giriş, ilgi çekme, amaç ve beklentiler, önem, yöntemin paylaşılması, geçmiş ve gelecek öğrenmelerle ilişkileri açıklama türü etkinliklerden oluşabilir. Kazanım, bilgilerin paylaşılması, bütünleştirilmesi, yapılışını, örneklenişini görme, yapma, özetleme, değerlendirme türü etkinliklerle olur. Kullanım, kazanılanların, gerekli ve uygun durumlarda davranış olarak gösterilmesidir. Bir derste kazanılanlar, aynı dersin diğer dilimlerinde, farklı derslerde ve günlük yaşamda kullanılabilmelidir. Uygulamaların sonunda denetim yapılır.

Pekiştirme, hedef davranışlarda alışkanlığın ve ustalığın sağlanması amacıyla yöneliktir. Bu süreçte kişi bilgiyi yinleme yanında, değişik durumlarda uygulayarak kullanabilmelidir. Ödevler bu amaçlara yöneliktir. Ödev, ders dışında veya derste, birey veya grupta yapılabilir. Arkadaş, destek, yardımlaşma ilişkisinin hedeflendiği ödevlerin grupça yapılması gerekir.

Hedef davranışların, önceden kazanılmış davranışlardan hangileriyle ilişkilen- dirileceği veya birlikte kullanılacağı da belirlenmelidir. Binişimli hedef davranışlarda, bir hedef davranışın gösterilebilmesi için, önceden öğrenilen davranışın önce gösterilmesi gerekir. Böylece öğrencinin önceki hedef davranışları ne derecede ve ne ölçüde gösterebildiği de belirlenerek, onlarla ilgili düzeltme ve geliştirme çalışmaları yapılabilir.

Plânlanan değerlendirme sütununda yalnızca değerlendirme ve geliştirme soruları yer almaz. Bu sütunda, plânın yapımı ve uygulanması sürecinde karşılaşılan olumlu-olumsuz durumlar, plân tekrar yapıp uygulandığında değiştirilmesinin, eklenip çıkarılmasının daha iyi olacağı durum ve uygulamalarla ilgili bilgiler yer alır, düzeltme ve geliştirme önerileri bulunur. Eğer bir plânın değerlendirme ve geliştirme sütununa bir şey yazılmasına gerek görülmemişse, ya plân çok iyi hazırlanıp uygulanmış, ya da öğretmen eksiklikleri, daha iyileri görememiştir. Plân çok iyi hazırlanıp uygulanmışsa, ya da çok küçük değişiklikler önerilmişse, o plânın daha sonraki yıllarda uygulanması için, o yılların öğrencilerinin ilgi ve gereksinimlerine, yeni bilgilere, yeni araç-gereçlere göre yapılacak küçük düzeltme, ekleme, geliştirmelere göre farklılıklar oluşturularak, plânın tümü yenilenmeden kullanılması sağlanabilir. Plânlar, gösterilmek için değil, hedef davranışlara öğrencileri ulaştırmak içindir.

Örnek; Amaçlar arasında, öğrencilerin tamamının etkinliklere katılımının sağlanması varsa, küçük grup çalışmalarından yararlanılmalıdır. Plân, araçlardan uygulamalara, her şey için "en iyi", "en uygun" olanı içermelidir. Bu iki kavramın ölçütü ise, ulaşılmak istenen hedef davranışlardır.

Hangi öğretim yöntemi, tekniği kullanılacaksa, onlarla ilgili araç-gereçler sağlanmalı, öğrenci özellikleriyle yöntem ve tekniklerin özellikleri ilişkilendirilmeli, başarı olasılığı yüksek tutulmalı, herkesin başarabileceği işler plâna alınmalı, başarı ödüllendirilmelidir.

Plânlarda görselliğin ve uygulamanın artırılması, öğrenmeyi de etkili kılar. Bilgisayar ve onunla birlikte kullanılan araçlar, öğrenme sürecini kısaltır, düzeltme

ve geliştirmeyi sistemleştirip kolaylaştırır, özdenetimi sağlar, başkalarına gereksinimi azaltır, yaparak, yaşayarak öğrenme fırsatı verir, sorumluluğu çoğaltır, bilgi ve örneğe ulaşmayı, ondan yararlanmayı kolaylaştırır.

Uygulama, çözümleme, birleştirme, değerlendirme geliştirme türü hedef davranışlara ulaşma, bu tür araçlarla daha kolay olur, çalışmaların çoğaltılıp çeşitlendirilmesi fırsatları oluşur. Ama bilgisayar teknolojinin her şey olduğu da düşünül- memelidir. Bilgisayar, verdiklerimizi geri verdiğinde iyi bir kopyacı, ama sizin becerilerinizi geliştirmede sizin işinizi yaptığında iyi bir aldatıcıdır. Çünkü gelişmesi, öğrenmesi, düşünmesi, yapması, yanılması, bozması, düzeltmesi, sonunda hedef davranışlara ulaşması gereken bilgisayar değil, öğrencidir.

Ders araçları önce öğretmence gözden geçirilip kullanılmalıdır. Araçların çalışıp çalışmadığı, öğrenci kullanımına uygun olup olmadığı, hedef davranışlara plândaki gibi götürüp götürmeyeceği böylece belirlenebilir. Gözlem ve deneylerin de önce öğretmence yapıp denenmesi iyi olur. Böylece plânın ana amacı gerçekleşir. Nelerin olacağı önceden görülebilir.

Plânın ödev diliminde, öğrenciye göre ödev yer almalıdır. Yoksul bir öğrenciye pahalı bir araç gerektiren ödev vermek, ek çalışmalar yapabilen bir öğrenciye, ona basit gelecek bir ödevi önermek, kaynaklara ulaşma sıkıntısı olandan, bol kaynak incelemeyi gerektiren çalışma istemek, sıkıntılar yaratır. Öğretmen, öğrencilere "şunları yapın, bunları getirin." demeden önce, bilgileriyle onları yapıp yapamayacaklarını, olanak bulup bulamayacaklarını, ilgilerini çekip çekmediğini, zaman açısından onları ne derece sıkıntıya sokacağını, hedef davranışlara katkı özelliklerini... düşünmelidir.

ÜNİTE 7: EĞİTİM SÜRECİNİN YÖNETİMİ

GİRİŞ

"Sınıf" denen grubun eğitsel amaçlara ulaştırılması süreci ile öğrenenlerin hedef davranışları uygun koşullar oluşturup "yapar" hale getirilmesi işi "eğitim" olarak adlandırılır. Öğretmenin ders anlatması diye bir şey yoktur, iyi bir öğretmen ders "işler".

HEDEF DAVRANIŞLAR

Hedef davranışlar, öğrencilerde öğretim uygulamasından sonra görülmek istenen davranışlardır. Bunların başlıcaları aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Bilişsel
- Devinsel
- Duyuşsal

Öğrencilerin göstermeleri beklenen hedef davranışlarla gösterdikleri hedef davranışlar arasındaki fark, kazandırılması gereken hedef davranışları gösterir.

EĞİTİM ARAÇLARI

Eğitim aracı kavramı, geniş anlamda, amaçlara ulaşmada yararlanılan, okuldan öğretmen, program ve planlardan çevre olanaklarına, kurallardan düzene her türlü kaynağı içermektedir. Eğitim araçları, amaçlara olanaklara ve bu amaçlara ulaşması beklenen öğrencilerin özelliklerine göre belirlenir. Ders araçları, öğretmenin yapacağı ön hazırlıklar sırasında öncelikle amaçlar gözetilerek hazırlanır, ön denemeleri yapılır.

Ders araçları somutluk sağlayarak, bilginin algılanmasını, uygulanmasını, kalıcılığını kolaylaştırır, işi ilginç hale getirir, güdüler, öğrenme çevresini doğallaştırır.

Araçların hazırlanması ve kullanılması, aynı aracı kullanacak öğretmenin işbirliğiyle düzenlenirse, araç kullanımının yararları çoğalır.

Öğretmen hiçbir zaman aracın kendisine gelmesini beklememelidir. Bunu sağlamak için çaba göstermelidir. Okul yönetimi de öğretmenlere bu konuda destek olmalıdır.

Örneğin; Spor salonum yok diye Beden Eğitimi dersini kışın öğrencileri sınıfta oturttarak yapan bir öğretmen, örneğin belediye memurlarının maçında hakemlik yaparak veya belediye spor takımının antrenmanını yöneterek, belediyenin spor salonunu haftada bir iki saatliğine de olsa kullanabilmenin yollarını aramalıdır. Okulda ve sınıfta bulunan araçlar, yalnızca ders sürecinde kullanmak için değil, öğrencinin gerektiğinde, gereksinim duyduğunda kullanabildiği, ulaşabildiği araçlar olmalıdır.

EĞİTİM UYGULAMASI

- Dikkati çekme
- Amaçları açıklama
- Güdüleme
- Kurgu
- İçeriğin paylaşılması ve uygulanması
- Dönüt alma, düzeltme
- Özetleme, pekiştirme

Eğitsel hazırlıklar tamamlandıktan sonra, program içeriğinin paylaşılıp bütünleştirilmesi, dönüt alınıp, düzeltme yapılması, ulaşılan hedef davranışların pekiştirilmesi süreci, eğitim uygulamasının ana basamakları olarak görülmektedir.

Eğitim uygulamasının ana basamakları; program içeriğinin paylaşılıp bütünleştirilmesi, dönüt alma-düzeltilme yapma, ulaşılan hedef davranışların pekiştirilmesidir.

Dikkati Çekme

Dikkat çekme, öğretmenin öğrencilerin hedef davranışlara ulaşmasını sağlamak için yapılacak etkinliklere hazırlanmasıdır.

Öğretmen, sınıfın ders öncesi arayı yansıtan görüntüsünü, ders işlemeye hazır hale getirmeli, farklı şeylere odaklanmış olan öğrenci dikkatini o dersteki etkinliklere çekmelidir. Sınıfta birkaç saniye suskun beklemek, dikkatini bir öğrenci grubunun yaptıklarına yöneltmek, konuşmasına alçak sesle başlamak, herkesin fark edebileceği bir şey yapmak, örneğin küçük bir gürültü çıkarmak, elinde ilginç bir araç taşımak, dikkat çekme aracı olarak kullanılabilir.

Amaçları Açıklama

Ders başında amaçların açıklanması, öğrencilerin eylemlere bilinçle yönlendirilmesine, düşüncelerinin gelişmesine olanak sağlar. Amaçlar açıklanırsa ve anlamlı bulunursa, sınıfın yönetimi de kolaylaşır.

Amaçların günlük yaşama yansıyan işlevleri örneklenirse, bu somut işe yararlılık göstergeleri, öğrencilerin amaçlara ulaşma çabalarını artırır.

Amaçların hedef ve davranış olarak belirlenmesi, öğrencinin ne, neden sorularına yanıt buldurur.

Güdüleme

Öğretmenden, sınıfta öğrencilerin utanma, eleştirilme, gülünç olma, küçük düşme, ceza alma, başarısız olduğunda sıkıntıya girme, vb. sonuçlarının yer almadığı bir öğrenme ortamı hazırlanması beklenir.

Öğretmenden herkesin ödül alabileceği bir sınıf düzeni oluşturması ve ödülleri hedef davranışlar arasında ilişki kurması beklenir.

Öğrenci güdüsünün temel değişkenleri; yetenekleri konusunda öğrencinin yargısı, öğrenilenlerin kullanılabilirliğine ilişkin algısı, öğretmene karşı tutumu, öğretmenin derse verdiği değere ilişkin öğrencinin algısıdır.

Kurgu

Kurgu, içeriğin amaçlarla, önceki öğrenmelerle, öğrenenin hazır bulunuşluk düzeyiyle, dikkatsizliğe ya da vazgeçmeye götürmeyecek bir hızla, uygun yöntemlerle ve sırayla düzenlenmesidir.

Kurgu, içeriğin düzenlenişine ilişkindir. Bir konu dilimine odaklanmış ilgi ile sürdürülen çalışmalar, o dilimin bitirilmesiyle bozulmamalıdır, bir dilimden diğerine geçiş bu ilgi ve çalışma hızı kesintiye uğramadan yapılmalıdır. Aksi halde, bu ilgi ve çalışma düzenine yeniden ulaşılması, ek çaba ve zaman alıcı olur.

İçeriğin Paylaşılması ve Uygulanması

Amaçlara göre belirlenen program içeriğinin her derse düşen dilimi, öğretmen ve öğrencilerin yapacakları ön hazırlıklarla sınıfa taşınır. Hazırlık soruları ve ödevler için yapılan inceleme, gezi,

gözlem, okuma, izleme türü çalışmalarla, öğrenci, o dersin içeriğiyle ilgili bilgiler toplayarak sınıfa gelir. Öğretmen de ders planını yapmadan önce, ön hazırlıklarını yapmalıdır. Okuma, araştırma, düşünme, inceleme, gezi, gözlem gibi bir takım hazırlıklar yaparak bilgisini genişletip, güncelleştirmeli, örnek ve uygulamalarını yenilemelidir.

Anlamanın en alt düzeyi, bilgiye sahip olmak değil, bilgiyi kavramaktır. Bu nedenle edinilen bilgi kavranmalı, uygulanmalı, sonunda bir değer şeklinde, kişinin değer sistemleri içinde yerini almalıdır. Kavranan bilginin uygulanması yapıp gösterilmesinde hedef, tüm öğrencilerin nelerin, nasıl, neden yapıldığını görüp anlayabilmesidir. Yapıp gösterme aşaması öğrencinin nelerin hangi sırayla nasıl yapıldığına ilişkin soruların yanıtlanması ile tamamlanmalıdır.

Dönüt Alma, Düzeltme

Eğitim sürecinin her aşamasında öğrenenden dönüt alınmalı, bu dönütler değerlendirilmeli, düzeltilip geliştirilmelidir. Değerlendirmenin amacı, amaçlardan sapmalar varsa düzeltmek, yanlışları doğrularla değiştirmek, eylemi geliştirmek ve bu etkinliklerle hedef davranışlara ulaşılmasını sağlamaktır. Belirtke tablosu; hedef davranışlarla program içeriğinin ilişkisini gösteren tablodur.

Özetleme, Pekiştirme

Eğitsel kazanımların, davranışa, değere dönüşebilmesi için, hedef davranışa götürücü dönümcül bilgilerin, içerik parçalarının hedefe ilişkin etkinlikler sonucunda özetlenmesi ve pekiştirilmesi gerekir.

Bir derste ulaşılması düşünülen birden çok hedef varsa, özetleme ders sonunda da yapılmalıdır.

Pekiştirme eğitim sürecindeki uygulamalarla, sınıftakilerin yapması şeklindeki yinelemelerle, ders sonrası düşünme, tartışma, yazma şeklindeki ödevlerle olur.

Eğitim sürecinde istenen öğretmen davranışlarına ilişkin şunlar önerilmektedir:

- Öğrencileri gözleyen değil, yaparak katılan olarak kullanmak, yapmaya cesaretlendirmek.
- Olumlu, yapıcı davranmak ve eksikliklerin olabileceğini kabul etmek.
- Öğrencilerin, eylemler ve sonuçları hakkında düşünmelerini sağlamak.
- Uygulamaları, dersin diğer bölümlerindeki çalışmalarla ilişkilendirmek, bütünleştirme sağlamak.
- Öğrenciler zorlandıklarında yardımcı olabilmek için yeterince yakınlarında olabilmek.
- Öğrencilere beceri geliştirebilmeleri için yeterince fırsat vermek.

- Eylemleri örnek olarak yapıp göstermek.
- Uygulamaların güdüleme ve kendine güven oluşturma için, çaba göstermek.
- Öğrencilere arkadaşça, yol gösterici olarak davranmak.

Sınıf içi etkinlikler için önerilen bir gözlem listesi aşağıdaki gibidir:

- Yöntem ve standartlar öğrenciyi cesaretlendirici mi?
- Öğrenciler, kitap ve araçları ilginç, güdüleyici buluyorlar mı?
- Sınıf, öğrenenlerin fazla zaman harcamadan uygun kaynakları bulabileceği şekilde düzenlenmiş mi?
- Değişik hedef davranışlar için değişik uygun yöntemler kullanılıyor mu?
- Öğrencilerin, öğretmen ve arkadaşlarıyla işlerini tartışma fırsatı var mı?
- Sorular ve problem durumları açık uçlu mu?
- Etkinliklerde sınıflarla yıllar arasında süreklilik sağlanmış mı?
- Ayır ayrı konularla birlikte, çapraz program yaklaşımı da kullanılıyor mu?
- Öğretmen, öğrencilerin hepsinin, her an ne yaptığının farkında mı?

ÜNİTE 8: İSTENEN DAVRANIŞLARIN DESTEKLENMESİ

GİRİŞ

İnsanlardan istendik davranışlar beklemek, eğiticilik değildir. Eğitici, onları bu davranışlara yönlendiren, bu tür davranışlarını destekleyen, yaptıklarıyla bu davranışları çağrıştıran, insanları bu davranışların yararlılığına inandıran, bu davranışları kolaylaştıran, gösterilmeye başlandığında onları güçlendiren kişidir. Öğrencilerden bazı şeyler bekleniyorsa, onlara öncelikle bir şeyler verilmelidir.

İSTENENİ DESTEKLEYİCİ DAVRANIŞLAR

Bir hedefe ulaşabilmek için desteğe ihtiyaç vardır, ne kadar destek verilirse hedefe ulaşmak o kadar kolaylaşır. Öğrencilerin de desteğe ihtiyaçları vardır, bu desteği verecek olanlar da arkadaşları, öğretmenleri, okul yönetimi, aile ve çevredir. İstenen davranışların gerçekleşmesi için uygun ortam da şarttır. En iyi ortam destekleyici olandır. Desteğin ilk şartı, istenen davranışların açıkça belirtilmiş olmasıdır. Desteğin ikinci şartı ise, bu davranışların denetlenmesidir. Denetim sadece okulda değil, ailede de yapılmalıdır. Aile, destekleme işini öğrenene kadar da okul tarafından desteklenmelidir. Destekleyici bir ortamın özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- İstenen davranışların açıkça belirtilmiş olması
- İstenen davranışların denetlenmesi
- Davranışı bilinçli, kasıtlı, planlı şekilde öğrencinin görmesinin sağlanması
- İstenen davranışın oluşturulma sürecindeki başarısızlıklar için öğrencinin utandırılmaması
- Öğrencilerin istenen davranışların sergilendiği ortamlarda bulundurulması
- Öğrenci çevresindeki bireylerin istenen davranış konusunda tutarlı davranması
- Kişinin değil, davranışının değerlendirilmesi
- Öğrencinin davranışının sonuçlarını düşünmesinin sağlanması.

İSTENENİ ÇAĞRIŞTIRICI DAVRANMAK

İstenen davranışı desteklemek için, davranış gündemde tutulmalıdır. Davranışlar istenen davranış aklı getirmelidir. Öğretmen tehdit ve zorlamaların öğrencilerde olumsuz etkileri olabileceğini bilerek, isteneni çağrıştııcı davranışların bu öğeleri içermemesine özen göstermelidir.

Örneğin; bir öğrencinin ödev yapma davranışını göstermesini isteyen öğretmen, "ödevini yaptın mı, yapıyor musun?" gibi sözlerle, istenen davranışı çağrıştıırabilir. Bu tür sözler yerine, "ödevini yapmalısın, tembellik etme, yoksa karışmam ha!" gibi tehdit ve zorlama içeren ve ses tonu da daha sert ifadeler kullanırsa bir öğretmen, bu tamamen ters teper.

İstenen davranışı çağrıştııcı bir dil kullanılmalı; olumsuz sözcük veya ifadeler yerine aynı veya yakın anlamda olumlu sözcük veya ifadeler tercih edilmelidir.

İSTENEN DAVRANIŞA İNANDIRMAK

İnsanları zorlayarak da onlara bir davranışı yaptırabilirsiniz, fakat bu geçici olur, zorlama ortadan kalktığı anda davranış da kalkmış olur. Örneğin öğretmenin zoruyla bir süre sessiz oturtturulan bir grup öğrenci, öğretmen gider gitmez eskisinden daha gürültülü ve hareketli olur. Dolayısıyla zorla sağlanan uyum geçicidir ve aldatıcıdır. Kalıcı ve gerçek olabilmesi için insanı bu davranışın doğruluğuna inandırmak gerekir. İnsanları inandırmak ya da var olan inancını değiştirmek güçtür.

Davranışı değiştirmenin gerçek yolu, insanları istenen davranışın yapılması gerektiğine inandırılmasıdır. İstenen davranışa inandırmanın yolları aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- İstenen davranışın yararını,
- İstenen, zevk verecek olan, sonuçlarını gösterme
- İstenen davranışa ilişkin olumlu örnekler gösterme

- İstenen davranışın yasallığını (toplumca beğenildiğini, seçildiğini) belirtme
- İstenen davranış yapılmadığında suçlanacağını belirtmesi
- İstenilen şekilde davranılmadığında olumsuz sonuçlar alınacağını belirtme.

İnandırmanın başka bir yolu olumlu örnekler göstermektir. O davranış yapıldığında ulaşılmış olan olumlu sonuçlar, somut sonuç olarak, inanmayı kolaylaştırır.

Örneğin; "ben şöyle yapmıştım, şöyle bir sonuç aldım, şunu yaptığım için insanlar bana imrenerek baktılar, şu ünlü insan da öyle yapıyor" gibi.

Öğretmenin bir yetişkin ve deneyimli biri olarak vereceği öğütler de inanma sağlayabilir. Örneğin; "Böyle yapmak daha iyidir, şu durumda şöyle davranmak gerekir, ben böyle yapmıştım iyi oldu" gibi.

İstenen davranışın yasallığını belirtmek de inanma sağlayabilir. Örneğin; "Kural böyle, böyle davranmazsak şu zararları görürüz, böyle yapmamız gerekir".

Başkalarının da öyle davrandığının örneklenmesi ve sorumluluğunun öyle davranmayı gerektirdiğinin belirtilmesi de inandırıp istenen davranışa yöneltebilir. Örneğin;

"çağdaş olan her insan sıkça yıkanır, diğer arkadaşların ödevlerini yapıyor, toplum bunu yapmamızı bekliyor, böyle yapmak vatandaş olarak sorumluluğumuzun gereğidir, sen çalışmazsan senin yerine kim çalışacak, peki o da çalışmazsa?" gibi cümleler.

İstenen davranış yapılmadığında suçlu olunacağı belirtilip suçluluk duygusu uyandırılarak da olumlu sonuçlar elde edilebilir. Örneğin;

"Çalışmazsak, bizi okutmak için zorlanan ailemiz, gelecek yıllarda da sıkıntıya düşer, böyle davranmazsan, iyi biri olduğunı düşünemezsin, herkes işini yapmışken sen yapmazsan, başkaları senin için neler düşünür, sen rahat edebilir misin?" gibi.

İstenen şekilde davranılmadığında olumsuz sonuçlar alacağını belirtmek de inanmaya yardımcı olabilir.

Örneğin;

"Ödevini zamanında yapmazsan iyi not alamazsın, arkadaşların konuşurken dinlemezsen söyleneni anlayamaz, yapman gerekeni yapamazsın, takıma giremezsin, geziye gidemezsin, okul etkinliklerine katılamazsın" gibi.

Ödüllerden yararlanamayacağı, başkalarıyla ilişkilerinin bozulacağı, zarar göreceği konusunda inandırılan insan, davranışını değiştirebilecektir. Grup üyeliğinin önemli görüldüğü durumlarda, istenen

davranışın gruba karşı görev olduğu, grubun da böyle istediği belirtilerek, inanma kolaylaştırılabilir.

İSTENEN DAVRANIŞI SAĞLAMLAŞTIRMAK

İstenen davranışı sağlamlaştırmak aslında istenen davranışın sürekliliğini de sağlamış olur.

Sağlamlaştırılmayan istenen davranışlar zamanla seyrekleşir ve unutulup ortadan kalkabilir. İstenen davranışın sağlamlaştırılması için, övgü ve ödülle destekleme ile övgü ve ödülü kaldırma yöntemleri faydalı olabilir.

- Övgü ve ödülle destekleme
- Övgü ve ödülü kaldırma
- İstenmeyen bir uygulamaya son verme
- Acı ve sıkıntı veren bir durumla karşılaştırma

Pekiştirme amaçlı ödüller, birikimli de olabilir. Bir tek davranışa değil, bir dizi davranış tamamlandığında ödül verilebilir.

Öğretmenler çok dikkatli ve uyanık olmalıdırlar. İstenen davranışa verilen övgü ve ödül, bunları almak isteyen öğrencileri başka istenen davranışlara da götürebilir. İnsanlar yaptıkları hakkında başkalarının fikrini önemserler ve yaptıklarının onaylandığını görmek isterler. Olumlu davranışlarla ilgili bu düşüncelerin belirtilmesi onların sağlamlaşmasına hizmet eder.

Örneğin; başarı sevincini paylaşmak başarı isteğini pekiştirir. Başarıdan mutluluk duyduğunu belirtmek, bu mutluluğun sürmesi ve artması için, istenen davranışı çoğaltan ve pekiştiren etkiler üretir.

Olumsuz davranış görmezden gelinip, bu davranış sona ererek yerini olumluya bıraktığında, hemen olumlu pekiştireç vermek de o davranışı sağlamlaştırabilir. Olumsuz pekiştirme, istenen davranış gerçekleştiğinde, istenmeyen, rahatsızlık veren bir sonucun/uygulamanın kaldırılmasıdır.

Örneğin; dersine çalışma davranışı oluşup iyi sonuçları alınmaya başladığında, yüzme kursuna katılmasına izin verilebilir. İstenen davranış görülene kadar, bir yararın ortadan kaldırılması da etkilidir.

Örneğin; arkadaşlarına zarar verme davranışı ortadan kalkıncaya kadar, oyunlara katılma hakkının elinden alınması, derslerini düzeltinceye kadar, okul takımında oynama hakkının engellenmesi gibi.

Her eylemin kişisi, yeri, zamanı, dozu, şekli, çok iyi düşünülmelidir. Aksi halde istenenin tam tersi durumlarla da karşılaşılabilir.

İSTENEN DAVRANIŞI KOLAYLAŞTIRMAK

İstenen davranışı kolaylaştırmak için yapılabilecek olanlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Engelleyici değişkenler ortadan kaldırılmalı
- İstenmeyen davranış yapma zorlaştırılmalı

- İstenen davranışa ulaştırabilecek seçenekler oluşturulmalı ve seçim öğrenciye bırakılmalı
- İstenen davranış ilginç hale getirilmeli ve öğrencinin gereksinimleri ile ilişkilendirilmeli
- İstenen davranışa ulaşma yolu basamaklar haline getirilebilir
- Ortam ve olanak sağlanmalı.

İstenen davranışı kolaylaştırma da yardımcı öğretmen davranışlarına örnek olarak şunlar söylenebilir:

Öğrencileri iyi tanımak, onlarla ilgili değişiklikleri izlemek, yakın ve dostça davranmak. İstenmeyen davranışa eğilimli olanlara daha çok dikkat etmek gerekir. Sert ve kırıncı olmamak, istenen davranışları ve küçük başarıları övmek, beğenmediği iş ve davranışlarını arkadaşları yanında söylememek veya beğenmez davranmamak gerekir. Güçlkle karşılaştıklarında yardımcı olmak, başarısız olduklarında, karşılaştıkları güçlükleri sınıfa açıklamak, olumsuz davranışlarına hoşgörü göstermeleri ve gruba almaları konusunda arkadaşlarıyla konuşulmalı. Beğenilen, hoşlanılan görevler vererek, onlara verilen değeri artırmak gerekir.

ÜNİTE 9: İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN ETKİLERİ

GİRİŞ

Davranışlarımız, içimizdeki dürtülerden, isteklerimizden, beklentilerimizden, çevre koşullarından, başkalarının istek ve beklentilerinden kaynaklanır. İnsan davranışlarının değerlendirilmesi zordur, çünkü davranış kaynaklarının, şekillerinin çokluğu yanında, değerlendirme ölçütleri çok ve görelidir.

Öğrenci davranışlarının istenirliği ve istenmezliği, başkaları ve amaç ölçütleriyle belirlenebilir. Genel ölçütler, öğrenci yaş ve gelişim düzeyi ile ilişkilendirilerek, özel ölçütlere dönüştürülebilir. Böylece davranış oluşturma ya da değiştirme olan eğitim, nesnel ölçütlerle değerlendirilebilir, geliştirilebilir hâle dönüşür.

SINIFIN DAVRANIŞ DÜZENİ

Düzen amaca yönelik olarak, eldekilerin uygun şekle sokulmasıdır. Düzen, araç kullanmayı sistemleştirir, araçların eş güdümünü sağlar, böylece amaca gidişi kolaylaştırır, eylemi amaca yönlendirir. Düzen, bu işlerin sıklıdan gevşeye oluşturulmasını anlatır. Düzensizlik, araçların iyi kullanılmaması, eş güdümsüzlük, belirsizlik, kuralsızlık yoluyla, amaçlara gidişi engeller.

Okulda ve sınıfta disipline ve düzensizliğe yer vermeyen, belirliliğin, kurallılığın, sistemin, eşgüdümün, özgürlüğün, yaratıcılığın, değişimin,

yeniliğin, gelişmenin, demokrasinin yararlarını birlikte görebileceğimiz bir düzen kurulmalıdır. Sistemin işleyiş düzeni bozulduğunda, kontrolü bozulur, hedeflerini belirleyemez, amaçlardan kaçmalar olur. Bu durum sınıf içinde de geçerlidir.

Sınıf yönetiminin temel araçlarından biri, sınıfta düzenin sağlanmasıdır. En iyi düzen, amaçlara gidişi kolaylaştıran, çabuklaştıran düzendir. Düzensizliğin yarattığı bunalım, öğretmeni de olumsuz etkiler. Uygun bir sınıf düzeni, işlere ilgi, saygınlığı paylaşma, başkalarının da gereksinimlerini düşünme, sınıfta daha iyi bir edim ve bütünlük sağlama, öğrenciyi sosyalleşme sonuçlarını getirir.

Düzen, sınıfın başarısını artırır, kaygı ve korkuyu azaltır. Sınıf düzeni, eğitsel etkinliklerin plânlanması, herkesin neleri yapacağını belirlenmesi, bunların kolaylaştırılması, iş yapacakların desteklenmesi, işlerin uygulanması ve denetlenmesi yollarıyla kurulur.

Sınıfın işleyişinde, herkesin ne zaman, neyi nasıl yapıp yapmayacağı belirlenir, kurala bağlanır ve işleyişin sürmesi sağlanırsa düzen vardır. Bunun için, sınıf kuralları ve bunları izleme yolları belirlenip açıklanmalı, sınıftaki işleyiş buna uygun olmalıdır.

Sınıf düzeni uygulamasındaki iki genel ilke tutarlılığın sağlanması ve disiplinin tekdüzeliğini önleyebilecek şekilde gülmece ve canlandırma kullanılarak yönetimin yumuşatılmasıdır. Tutarlılık, kuralların belirgin olması, benzer durumlarda benzer uygulamaların yapılması, uygulama zamanlarının ve şekillerinin farklı olmaması, dengeli ve adil bir uygulamanın gerçekleştirilmesidir. Aşırı disiplinin tekdüzeliğini de önleyecek olan, gülmece ve canlandırma kullanılarak, yönetimin yumuşatılmasıyla, yaptırım, bir anlayışla birlikte, gülmece de kullanılarak esnetildiğinde, hem yanlış yapan yanlış anlayıp düzeltebilir, hem de yaptırımın yıkıcı yanı yumuşatılarak, öfke, nefret, kin, öç alma gibi olumsuz duygulardan uzak kalınabilir.

Sınıf düzeni, okul düzeninin bir parçasıdır. Öğrenciler sınıf çalışmalarında iş birliğine istekli, sınıf etkinliklerini becerebilecek durumda, öğretmen de bu etkinlikleri düzenleyip hedeflere gidişi koruyabilecek beceride ise, düzeni korumak kolay olur. Sınıf düzeni zorlamayla değil, inandırmayla sağlanmalıdır. Sınıfta zorla sağlanan sessizlik ve hareketsizlik, iyi bir düzen değil, aldatıcı bir görüntüdür. Ayrıca sınıfta olması gereken bunlar değil, sürekli bir öğrenci hareketi ve işlerin yapılışından çıkan sestir.

Sınıf düzeni bir kez sağlanınca hep sürmez, kolay bozulur. Bu nedenle öğretmenin dikkat ve özeni sürekli olmalıdır. Sınıftaki düzen, toplumda olması gerekene uymalı, demokratik olmalıdır. Yetkeci ve cezalandırıcı düzen, hoşnutsuzluğu, kaygıyı, yalanı,

gizliliği artırır, öğretmenöğrenci ilişkisini olumsuzlaştırır. Demokratik düzende tarafların istek ve beklentileri bilinir, bunlara değer ve yer verilir, öğrenci, düzen kurallarının arkasındaki nedenleri bilip anlayabilir.

İSTENMEYEN DAVRANIŞLAR

Okulda, eğitsel çabaları engelleyen her tür davranış, istenmeyen davranıştır. Bu davranışlar, en az engelleyici olandan tam engelleyici olana uzanan bir yelpazede sıralanırlar. İstenmeyen davranışlar, sınıf düzenini bozar, kaynak israfına neden olur, amaçlara ulaşmayı engeller. Davranışların istenmezliği, yerine, zamanına, amaçlarına, sonuçlarına göre değişir. İstenmeyen davranışların bir kısmı öğretmence önemsiz görülüp göz ardı edilmemelidir. Bunlar, hem başka istenmeyen davranışları kolaylaştırabilir, hem de bir iki basamak sonra, daha başka istenmeyen davranışlara yol açabilirler. Öğretmenden beklenen, öğrencileri dikkatle ve iyi izlemesi, iyi tanınması, davranışlarının nedenlerine yönelmesidir. Bir davranış ortadan kaldırmanın temel yolu, onun nedenini ortadan kaldırmaktır. Bunun dışındaki çabalar geçici, aldatıcı olur.

Sınıf düzeninin oluşturduğu sınıfın yaşama biçimi, istenmeyen davranışları etkiler. Öğretmen, istenen ve istenmeyen davranışlar için öğrencilere dönüt vermelidir. Bu, öğrencilerin seçimini kolaylaştırır, davranışını yönlendirir. Böylece öğrenciler, ne zaman, hangi davranışların, neden istenir veya istenmez olduğunu bilmede güçlük çekmezler. Öğrenci, istenmeyen davranışın kendisi ve başkalarına zararı yanında, istenen davranışının kendisine ve başkalarına yararlarını da yaşayabilmelidir.

İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN SINIF DIŞI ETKENLERİ

Sınıftakilerin gösterdiği istenmeyen davranışların kaynaklarının çoğu, sınıfın dışındadır. Çözüm çabaları bu kaynaklara yöneltilirse, sorun sınıfa yansımamış olur, daha kolay çözülür, kök soruna ulaşılabileceğinden, çözüm sürekli olur, sınıfın zamanı da sınıf içi etkinliklere ayrılabilir. Öğrenci davranışının ana kaynağı ailedir. Ailenin her tür istenmeyen tutum ve davranışı, öğrenci yoluyla sınıfa taşınır.

Okulun çevreye, çevrenin okula taşınması etkinlikleri yoluyla, okul, ailenin istenmeyen davranışlarını değiştirme fırsatı bulacaktır. Öğrencinin yaşama çevresi, onun istenmeyen davranışlarının kaynaklarından biridir. Çevrenin bu durumdan kurtarılması okulun çevreye dönük kültürel etkinliklerinin sayısı ve kalitesine bağlıdır. Okulda istenen davranışlar ile, çevrede gördüğü ve somut sonuçlarına tanık olduğu bir davranış, çelişebilir. Bu

durumda öğrenci, okulun önerdiği davranış yerine, diğerini seçebilir.

Okul, çevreyi iyi tanımalı, durumunu ve gereksinimlerinin bilmeli, bir "çevre eğitim plânı" hazırlamalıdır. Bu plânın uygulama alanı, hem okul, hem çevre olmalıdır. Çevrenin olumsuz etkilerinden öğrencileri korumanın bir yolu da, olumsuz davranışlara sahip çevreden, öğrenciyi olabildiğince uzak tutabilmektir. Öğrenci, ders dışı zamanının çoğunu okulda geçirebilmelidir. Bunun için okul, olanaklarından öğrencileri sürekli olarak yararlandırmalıdır: Okul bahçesi öğrencilerin oyunlarına sürekli açık olmalı, spor alanları yasaklanmamalı, kitaplık ve laboratuvarlar ders dışında da uzun süre öğrencilere hizmet vermeli, öğrenci ilgi ve gereksinimlerine göre düzenlenecek çok sayıda etkinlik, okul, öğrenciye verdiği hizmeti hem sayı, hem de zaman olarak artırmalıdır.

Okul, sınıfın en yakın çevresi olarak, onu en çok etkileme gücüne sahiptir. Okulun herkesçe bilinen bir düzen politikası, öğrencilere açıklanmış ve onlarca anlaşılmış kuralları olmalı, bunlar uygulanmalıdır. Okulun uygulamalarından her biri, öğrencilerde istenmeyen davranış kaynağı olabilir.

Okul yöneticileri bunları düşünemediğinde, onlara hatırlatmak ve düzelmeyi sağlamak, öğretmenin görevidir. Yönetim, yasaklama yerine düzenleyip denetlemeyi kullanarak, öğrencilerden kapasitelerine göre başarı bekleyerek, okuyup kendini geliştirerek, istenmeyen davranışları önleyebilir. Okuldaki yönetici, öğretmen ve diğer çalışanların, okul kuralları ve öğrencilere davranış konularında, çelişkili görüş ve uygulamada olmaması gerekir. Farklı görüşler, okulun genel politikalarını bozucu düzeyde olmamalı, uygulamalar öğrencileri çelişkiye düşürmemelidir. İstenmeyen davranışların sınıf dışı etkenleri arasında, onun yaşam alanına giren her şey vardır. Gazete, dergi, radyo ve televizyonlar, bunların en etkilileri arasında yer alır.

İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN SINIF İÇİ ETKENLERİ

Sınıfın yaşam alanına taşınan istenmeyen davranışların tamamına yakınının kökeni, sınıfın dışındadır. Sınıf içindekiler, bunlardan türeyen yan etkililerdir.

- **ÖĞRENCİLERİN ÖZELLİKLERİ:** Sınıfı oluşturan öğrenciler, yakın yaşlarda olmalarına karşın, farklı yaşama biçimlerine sahiptirler. Bu farklılık, davranışlarında da farklılıkların oluşmasına neden olur. Öğrencilerin yaşama biçimlerindeki farklılıklar, davranışlarını da değiştirir. Öğretmenin bu değişimleri önceden haber alabilmesi,

istenmeyen davranışların önlenmesini de sağlar. Öğrencinin karşılaştığı her tür sorun, onu istenmeyen davranışlara itebileceğinden, öğretmenin bunları bilip ilgilenmesi gerekir. Çünkü gereksinimlerini karşılamakta sınırlanan öğrenciler, sinirlilik, saldırganlık, öfke, güç kullanma ve bunlardan kaynaklanan istenmeyen davranışlara yönelebilirler.

- **SINIFIN YAPISI:** Eğitsel süreçlerin kimlerce, nasıl işletileceğini belirleyen düzen olarak tanımlanan sınıfın yapısı, sınıf süreçlerindeki görevlerin, görevlilerin ve bunların ilişkilerinin belirlenmesi ile kurulur. Örgüt içi iletişim, bilginin örgüt içinde dolaşımını ve paylaşılmasını, başta çalışanların örgüt amaçlarını ve neyin, nasıl yapılacağına ilişkin bilgilerin yayılmasını amaçlar.
- **EĞİTİM PROGRAMI:** İstenmeyen davranışları önlemek isteyen bir öğretmen; öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine, gelişim durumlarına, ilgi ve yeteneklerine uygun, yararlılığı yüksek, uygulama ağırlıklı, iyi kurgulanmış ve sürekliliği sağlanmış bir program oluşturmalıdır
- **ÖĞRETİM SÜRECİ:** İstenmeyen davranışların önlenmesi için öğretim sürecinde; farklı öğretim yöntemlerinin kullanılması, araç-gereçlerle çeşitliliğinin sağlanması, yaparak-yaşayarak öğrenmeye yer verilmesi, öğrencilerin derse etkin katılımının sağlanması gerekir.
- **ÖĞRENCİ BAŞARI:** Öğrenciye düzeyine uygun sorumluluk verilmelidir. Sınıfta başarı, istenen davranışa, başarısızlık ise istenmeyen davranışa yol açar. Bir hedefe ulaşılmadan, diğerlerine yöneltilen öğrenciler, önlerindeki güçlük çoğaldığından, başarıyı elde edemeyeceklerini düşünüp çaba göstermeyebilirler.
- **ÖĞRETMENİN ÖZELLİKLERİ:** Öğrencinin istenen istenmeyen davranışlara yönelmesinde sınıftaki en etkili değişken öğretmendir. Öğretmenin, öğrenciler arasında ayırım yapmamaya ve söylediklerini yapmaya özen göstermesi gerekir. Öğretmenin öğrenciyle iletişimi aksatması, göz temasını uzunca bir süre kesmesi, öğrenciyi istenmeyen davranışlara yöneltir. Öğretmenin iletişim becerilerinin iyi olmaması da, onu anlamakta zorluk çeken öğrenciyi istenmeyen davranışlara itebilir.

ÜNİTE 10: İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN DEĞİŞTİRİLMESİ

ÜNİTE 10: İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN DEĞİŞTİRİLMESİ

GİRİŞ

Eğitimin genel amacı, bireyleri yaşamda, istenen davranışlar üretebilecek şekilde hazırlamaktır. Sınıfın davranış düzenini kurmanın ve yaşatmanın hem birincil amacı, hem de birincil eylemi, istenmeyen davranışların önlenmesidir. Sınıf yönetiminin "önlemci" modeli de böyle davranılmasını gerektirir. İstenmeyen davranışların değişkenlerinin çok ve geniş bir yelpazeye yayılmış olması nedeniyle, bazı davranışların istenmese de yapılmasının önüne geçilemeyebilir. Bu durumlarda, istenmeyen ama önlenemeyen bu davranışların, istenenlerle yer değiştirmesi gündeme gelir.

İSTENMEYEN DAVRANIŞLARA KARŞI YAKLAŞIMLAR

İstenmeyen davranışları yapan öğrencilerin özellikleri, davranışların nedenleri ve sonuçları farklı olabilir. Bu durum, herhangi bir istenmeyen davranış için hazır reçeteler verilmesini de olanaksız kılar. Öğretmen, bu üç öğeyi kullanarak, istenmeyen davranışa karşı nasıl bir yaklaşım seçmesi gerektiğini kendisi belirlemelidir. İstenmeyen davranışa karşı yönelimi belirleyen yaklaşımlar üç grupta toplanabilir:

- Öğrenci Merkezli (Karışmacı Olmayan) Yaklaşım
- Öğretmen Merkezli (Karışmacı) Yaklaşım
- Ortak Merkezli (Etkileşimci) Yaklaşım

ÖĞRENCİ MERKEZLİ (KARIŞMACI OLMAYAN)

YAKLAŞIM: Davranışı yapan öğrenci olduğuna göre, değiştirmede en çok görev de onun olmalıdır. Bu ayrıca öğrenciye "yaparak yaşayarak öğrenme" fırsatını da verir. Bu yaklaşım, davranışını değiştirmeye istekli, niyetli, davranışlarını denetleyebilen, güvenilir öğrenciler için daha uygundur. Öğretmenin rolü, ona davranışın yanlışlığını hissettirmek, doğru davranış bulma konusunda yardımcı olmaktır.

ÖĞRETMEN MERKEZLİ (KARIŞMACI)

YAKLAŞIM: İstenmeyen davranışı yapan öğrencidir. Yapabilseydi isteneni kendisi yapardı, yapmadığına, yapamadığına göre, davranış değiştirme işi öğretmene yapılmalıdır anlayışını içerir. Davranış, gerektiğinde zorlamayı da içererek, öğretmen tarafından şekillendirilir. Bu durumda istenen davranışın sorumlusu yalnızca öğrenci değil, öğretmen ve çevredir.

ORTAK MERKEZLİ (ETKİLEŞİMCİ)

YAKLAŞIM: Davranış, öğrenci ve sorun ne o, ne de bu uça değilse, her iki uca yakın ya da her iki ucla ilgili özellikler taşıyorsa, kullanılması uygundur. Öğretmen, yetkeyi, gücü, sorumluluğu, çabayı öğrenciyle paylaşır. Bu paylaşımda tarafların payının ne olacağını

yine sorunun, öğrencinin, durumun özellikleri belirler. Öğrenci, sorunu çözebilmek için öğretmen desteğine muhtaçtır. Kurallar birlikte konur, çözüm birlikte aranır, denetimde iş birliği, iş bölümü yapılır.

İSTENMEYEN DAVRANIŞLARA KARŞI EYLEMLER

Öğrencilerin istenmeyen davranışlarına karşı yapılabilecekler, yine öğrencinin, davranışın, durumun özelliklerine göre çok çeşitlenir. Bu eylemler arasında en çok kullanılabilir olanlar aşağıda sıralanmıştır:

- Sorunu anlamak
- Görmezden gelmek
- Uyarmak
- Derste değişiklik yapmak
- Sorumluluk vermek
- Öğrenciyle konuşmak
- Okul yönetimi ve aile ile iş birliği yapmak

SORUNU ANLAMAK: Nedir, neden sorularının yanıtlanması sadece istenmeyen davranış için değil, her durumda ilk seçenek olmalıdır. Bu soruların yanıtlanması ile davranış belirlenir, tanımlanır, yorumlanır. Davranışın yorumlanması, toplanan bilgilerin çözümlenip ilişkilendirilmesiyle olur. Sorunu anlamada, aile ve okuldan da yararlanılmalıdır.

Davranıştan hemen önceki durum ve olayların bilinmesi, nedenlerin ve ilişkilerin açığa çıkmasına hizmet eder. Sorunu anlama amaçlı bilgiler tek değil, çok kaynaktan toplanmalıdır. Bir öğrencinin verdiği bilgiye dayanarak, hemen sorunu anladığını zannetmek, yanlış eylemlere götürebildiği gibi, sorunu büyütüp içinden çıkılmaz hale getirebilir. Sorunla ilgili bilgiler, aileler ve okul yönetimi de devreye sokularak toplanmalıdır.

GÖRMEZDEN GELMEK: Bazı durumlarda, istenmeyen davranış gördüğünü belli etmemek ya da görüp hiçbir tepki vermemek en uygun eylem olabilir. Sorun fazla bozucu değilse, hemen olup bitmişse, davranışı yapan, öğretmenin gördüğünün ve davranışın istenmez olduğunun farkındaysa, sorun gündeme getirildiğinde yeni sorunlar üretebilecek durumdaysa, bu eylem uygulanabilir, böylece dersin bozulması da engellenir. Burada önemli olan, öğrencinin, davranışının istenmez olduğunu, görüldüğünü bilmesi, görmezden gelmeyi bir onay, kabul olarak anlamamasıdır.

UYARMAK: Daha çok, istenen davranışın henüz pekişmemiş olması, dalgınlık, alışkanlık, davranışı anlamamış olma vb. nedenleriyle oluşan istenmeyen davranışlar için kullanılabilir olmakla birlikte, diğer bazı eylemlerin önceli olarak da kullanılabilir. Öğretmenin dikkatli olması gereken bir nokta, istenmeyen her davranış kasıtlı ve bilinçli olarak algılamamaktır. İstenmeyen davranışa yapılacak uyarı, beklenmeden yapılmalıdır; yoksa davranış sürer ve

davranışı yapan, eyleminin sakıncalı bulunmadığını, onaylandığını düşünebilir.

Uyarı, dersin akışının bozulmaması, diğerlerinin dikkatinin dağılmaması için, yalnızca davrananın görüp işitebileceği şekilde yapılmaya çalışılmalıdır. Göz teması, işaret, yaklaşma ve dokunma gibi farklı şekillerde yapılan uyarılar sonucunda istenmeyen davranış son bulmamışsa, sözle uyarı yöntemi kullanılabilir. Sözel uyarı, zorunluluk yoksa ders dışında yapılmalıdır ki dersi olumsuz etkilemesin. Ama uyarı sınıftakilerin çoğunun henüz pekiştiremediği bir istenen davranışla ilgiliyse, sınıfta ve herkesin duyabileceği şekilde yapılır. Anlatım biçimi suçlayıcı değil, durumu ortaya koyucu, betimsel dil olmalıdır. İstenmeyen öğrenci değil, davranışı olduğu, öğrencinin, istenmeyen davranış yapmış olmasına karşın, değerli bir insan olduğu, sözcük seçimiyle, anlatım biçimiyle, ses tonuyla, beden diliyle belirtilmelidir. Sözlü uyarılar, öğretmen-öğrenci ilişkisini gerginleştirmemeli, tam tersine yumuşatıp çoğaltmalıdır. Bunun sağlanmasının bir yolu da, sözlü uyarıdan kısa bir süre sonra, onaylayıcı göz temasıyla, soru sorarak, söz hakkı vererek, uyarının ilişkisi bozmadığını kanıtlamaktır.

DERSTE DEĞİŞİKLİK YAPMAK: İstenmeyen davranışlardan bir kısmı, dersten kaynaklanabilir ya da ders nedeniyle istenmeyen davranışların sayısında artış olabilir. İstenmeyen davranışla ders arasında böyle bir ilişki varsa, yapılacak en iyi eylem, derste değişiklik yapmaktır. Ders içi istenmeyen davranışları daha çok, sınıf etkinliklerine katılmayan öğrenciler üretir. Bu durumda yapılması gereken, olabildiği kadar çok öğrenciyi ders etkinliklerine katıcı bir düzenleme yapmaktır.

SORUMLULUK VERMEK: Sorumluluğun olmaması, büyük ölçüde, yapacağı bir işin olmaması demektir. Sorumluluk bir "zorunluluk" olduğundan, işe yönelmeyi de olumlu etkileyebilir. Öğrenciye verilen sorumlulukların kapsamlı olması gerekmez, iyi de değildir. Dersle ilgili olarak, bir aracın getirilmesi ya da hazırlanması, fişinin takılması, deney kaydı tutma gibi, ağır olmayan ve uzun zaman almayan sorumlulukların yerine getirilmesi de sıkıntısız olacaktır.

Sorumluluğun, görevin, bir ceza olarak algılanmamasına dikkat edilmeli, sorumluluğun yerine getirilmesi, ödül ya da övgü ile karşılık bulmalıdır.

ÖĞRENCİYLE KONUŞMAK: Öğrenci, yaptığı davranışın istenmezliğinin bilincinde değilse, o davranışı alışkanlık halinde yapıyor ve yaşam çevresinde yapıldığını görüyorsa, görmezden gelme, işaret, uyarı yöntemleri yararlı olmamışsa, özellikle davranışla ilgili bilinçlenmeyi sağlamak, gerekiyorsa istenen davranışları tanıtmak, uygulama yaptırmak

amaçlarıyla, onunla konuşmak denenmelidir.

Konuşma, kişiyle ya da grupla, ders sürecinde ya da dışında yapılabilir. Eğer istenmeyen davranış grubun çoğunluğunca gösteriliyorsa, grupça ve ders dışında konuşulmalıdır. Çok kısa sürecek konuşmalar, ders sürecinde (ama dersin sonunda) da yapılabilir. Konuşmada, davranış kişiselleştirilmeden, yargılama yapılmadan, istenen-istenmeyen davranışın yapılması-yapılmaması durumunda hangi olumlu-olumsuz, yararlı-yararsız sonuçların ortaya çıkabileceği belirtilip örneklenerek, öğrencinin inanması sağlanmalıdır. Konuşmada yapılabileceklerden birisi de, öğrenciye, istenen davranışlar konusunda seçenekler sunmaktır. İstenen bir tek davranışı dayatmak yerine, öğrenciye çeşitli güçlük veya gereksinim derecelerinde birkaç davranış önerilebilir. Gecikme durumunda, öğrenci davranışının onaylandığını düşünebileceği için, konuşma zaman geçirilmeden, eylemin hemen ardından yapılmalıdır. Konuşma, yalnızca o istenmeyen davranış için değil, öğrencinin eylemlerinin tamamı için olmalı, istenmeyen davranışın nedeni öğrencinin öfkesi ise, öğretmen öfkesini nasıl denetleyeceği konusunu da gündeme getirmelidir.

OKUL YÖNETİMİ VE AİLE İLE İŞ BİRLİĞİ

YAPMAK: Sorun çözmede bir yöntem de başkalarının yardım ve desteğini almaktır. Bu konuda öğretmenin yardım alacağı, çevre denen çok geniş, zengin bir ortam vardır. Aile ve okulun isteyip istemediği davranışlar farklı ise, davranışın nedeninin bilinmesi ve istenenin pekiştirilmesi gerekiyorsa, davranış denetiminin sürekliliğine gerek varsa, aile daha etkili olabilecekse, öğretmen yardım almalı, iş birliği yapmalıdır. İstenmeyen bir davranış sonlandırmak amacıyla aileyle yapılan toplantıda; önce veli dinlenmeli, ek soru ve yöneltmelerle konuşturulup rahatlatılmalı, söylenecekleri dinlemeye hazır hale getirilmelidir.

YAPTIRIM UYGULAMAK: Burada yaptırım, istenmeyen davranışta ısrar eden öğrenciyi, istemediği durumlarla karşı karşıya getirmek anlamında kullanılmıştır. Ceza, yaptırım çeşitlerinden birisidir ve zorunlu olmadıkça kullanılmamalıdır. Bir okul, öğrencisine ceza vermek zorunda kalıyorsa, önce kendisi, nerelerde yanlış yaptığını sorgulamalıdır. Okulda bırakma, ödev verme gibi, öğrencinin yararına olan işlerin ceza olarak verilmemesi gerekir. Aksi halde öğrenci, okula gelmeyi bile ceza olarak algılayabilir.

Zor ve zevksiz işlerde görevlendirmek, ceza yerine kullanılabilir. Okulda da, okul dışında da fiziksel cezanın yeri olmamalıdır. Ceza insanı saldırgan yapar,

kişi ilk fırsatta o cezayı başkasına yansıtır. Ceza insanı ikna etmez; kindar, korkak, yalancı yapar. Cezadan kurtulmak isteyen insan, yalana başvurabilir. Ama başka çare kalmamışsa, ölçülü bir cezanın yararı da olabilir.

KARŞI EYLEMLERİN SEÇİMİ

İstenmeyen davranışlara karşı eylemlerin seçimi, davranışın türüne, şekline, yoğunluğuna, öğrencinin, ailenin ve ortamın özelliklerine, eylemin amaçlarına, sonuçlarına, başkaları üzerindeki etkilerine göre değişir. Seçilmesi gereken ilk karşı eylem, "sorunu anlamak" olmalıdır. Diğer eylemlerden hangilerinin bunu izleyeceği de bu eyleme bağlıdır. Seçilen eylem, amaçlara tam uygun olmalıdır. Alışkanlık halinde, her eylem için cezaya yönelmek ne kadar uygunsuzsa, hemen aileyle konuşmak da yanlış sonuçlar üretebilir. İstenmeyen davranışa karşı uygun yöntem seçilmediğinde, davranışın yayılması ve pekişmesi sonucu doğabilir.

İstenmeyen öğrenci davranışlarının kaynakları ailede başlamakla birlikte, özellikle eğitim sürecinde görülenlerin ana kaynağı eğitsel uygulamalardır. Bu durumda, çoğu kez, sorunu anlama eylemini, derste değişiklik yapmak izlemelidir. Öğretmen, eğitsel düzenlemelerden kaynaklanan istenmeyen davranış için, nedeni başka yerde aramamalı, önce kendisinde, sonra okul yönetiminde aramalıdır. Bu tür davranışlar için, öğrenci ve aileyle görüşmek, işaret yöntemi, sorumluluk hatta yaptırım yöntemleri, istenen sonucu (geçici görüntüler dışında) vermeyecektir. Öğretmen, eksik veya yanlış kendisinde ararsa, bunları bulma ve düzeltme olanağını da bulacak, böylece kendini geliştirebilecektir. Karşı eylemler içinde, toplu ceza, alaycı söz söyleme, özür dilemeye zorlama, ceza amaçlı ödev verme, ceza amaçlı okulda bırakma, bedensel ceza yer almamalıdır. Bunun yerine öğrenciye seçenekler sunulmalıdır. Bir davranış yerine, öğrencinin seçip yapabileceği en az iki davranış önerilmelidir.

KARŞI EYLEMLERDE GÖZETİLMESİ GEREKENLER

Karşı eylemler yapılmadan önce ve yapımı sürecinde, karşı eylemlerin özellikleri, gerekçeleri, neden ve sonuçları üzerinde düşünülmelidir. Çok boyutlu bu işte, yönelinebilecek pek çok seçenek vardır. Bunların ikisi sınıf ortamının bozulmasını önlemek ve öğrenci direncini yönetmektir.

SINIF ORTAMININ BOZULMASINI

ÖNLEMEK: Öğretmen, istenmeyen davranışları değiştirmeye çalışırken, diğer öğrencilerin istenen davranışlarını engellememeli, sınıfın iyi işleyen eğitsel ortamını bozmamalıdır. İstenmeyen davranışlara karşı eylemde bulunurken, eylemlerin özellikleri,

gerekçeleri, neden ve sonuçları üzerinde düşünülmelidir.

Öğretmen, çabasını düzenden çok eğitsel etkinliklerin sürdürülmesi için harcamalıdır. Ama istenmeyen davranışları göz ardı ederse, bunlar da eğitsel etkinlikleri olumsuz etkilerler. Öğretmen, bu ikilemde dengeyi kurmalı, eğitsel etkinliklerin bozulmamasını temel kaygı olarak almakla birlikte, istenmeyen davranışlarla da uğraşmalıdır. Bunun ana yöntemi, istenmeyen davranışlarla uğraşı, istenen davranışlarını ve eğitsel etkinliklerini sürdürenlere fark ettirmeden yapabilmektir. Öğrencinin, istenmeyen davranış yapıldığını ve bunun öğretmence belirlendiğini sezmeye, olumsuz bir davranış olarak kaygı, sıkıntı, sinirlilik, rahatsızlık, işten uzaklaşma, işe isteksizlik, kendini işe verememe gibi, hem kendileri iş dışı olan hem de başka istenmeyen davranışlar üreten durumlara neden olur.

ÖĞRENCİ DİRENCİNİ YÖNETMEK: Öğrenci, yaptığını doğru buluyorsa, kendine yarar sağlayacağını düşünüyorsa, isteneni yapmak ona zor geliyor, istemiyorsa, öğretmenin istenmeyen davranışlarına olan tepkisini her zaman isteyerek benimsemeyebilir. Öğretmenin bu durumdaki tepkisine bir karşı direnç, ne de geri çekilme olmamalıdır. Öğretmeni amacına ulaştırabilecek aşağıdaki yaklaşımlar kullanılabilir:

- Öğrencinin düşünmesi için kısa bir ara verme,
- Karşı tepki nedenlerini araştırma,
- Ortadan kaldırmaya çalışma,
- Öğrenci zararını başka bir yararla telafi edebilme,
- Öğrenciye; kısa dönemde karşılaşılabileceği sıkıntının, ileride yarar olarak ona yardımcı olacağını anlatıp gösterebilme, onu inandırabilme,
- Öğrencinin sevdiği, sözünü daha iyi dinlediği kişileri devreye sokabilme,
- Öğrencinin ait olduğu grupların desteğini alabilme.

Öğrenci direnci karşısında öğretmen durumu ve olayı büyütmemeli, dramatize etmemeli, anlayışı ve gülmeceyi (alayı değil) kullanabilmelidir. Öğretmen öğrencilerle bir "kazan-an-yitiren" ilişkisine girmemelidir; iyisi, her iki tarafın da kazancının olduğu durumdur. Güç ilişkisine girmek, öğretmenden memnun olmayan ama sesini çıkarmayanların da öğretmene karşı durmasına, karşı safta yer almasına neden olarak, olayı iyice çığırından çıkarabilir. Öğrenciyle, diğer öğrenciler yokken konuşmak, bu sıkıntıları uzaklaştırır.

ÜNİTE 11: EĞİTİMDE ZAMAN YÖNETİMİ

ÜNİTE 11: EĞİTİMDE ZAMAN YÖNETİMİ

GİRİŞ

Zaman önemli olan ve her zaman bulunamayan bir kaynak olduğundan zamanın etkili ve verimli kullanılması son derece önemlidir. Bireylerin zamanı etkili ve verimli kullanmayı öğrenmeleri hem üretimde onlara kolaylık sağlar hem de kendilerine daha fazla zaman ayırabilmelerine imkân tanır. Özellikle hemen hemen herkesin yapması gereken pek çok şeyin olduğu günümüzde zamanın etkili ve verimli kullanımını bilmek daha da önemlidir.

ZAMAN YÖNETİMİ

Zaman yönetimi, yöneticilerin zamanlarını düzenleyebilmeleri amacıyla planlanan bir eğitim etkinliği olarak ilk kez Danimarka'da ortaya çıkmış ve buradan dünyaya yayılmıştır. Zaman yönetimi, günümüzde yönetici yetiştirme ve yöneticilik yeterliliklerini geliştirmede oldukça önemli bir yere sahiptir. Ancak, "vakit nakittir" gibi atasözleri ve söylenen sözlerle bakıldığında, tarihsel süreçte zamanı etkili kullanamamanın sadece günümüzün bir sorunu olmadığı dikkat çekmektedir.

Zaman yönetimine ilişkin pek çok karışımıza çıkmaktadır. Ancak en genel tanımıyla zaman yönetimi, zamanı etkili ve verimli olarak kullanma ve denetleme yeteneğidir. Sınırlı ve geçici bir kavram olan zamanı etkili ve verimli bir şekilde kullanmak mümkündür. Bireyler nasıl para kaynaklarını harcarken;

- Mutlaka yapılması gereken harcamalar
 - Yapmak istenilen, mutlu edecek harcamalar
- şeklinde planlama yaparak harcamalarını yapıyorlarsa zamanın kullanımında da belli bir zamanda yapılması gereken işler ve yapılması zorunlu olmayan ancak yapıldığında mutlu edecek işler olarak bir ayırım yapılabilir.

ZAMAN YÖNETİMİNİN ÖNEMİ VE YARARLARI

Günümüzde çoğu insan pek çok işi bir arada yapmaya çalışmakta ve dolayısıyla zamanlarını etkili ve verimli kullanmak istemektedirler. Yaptıkları işi verilen zamanda bitirmeye çalışan insanlar bir süre sonra üzerinde baskı hissederek. Bu baskı çoğaldıkça insanlar iş yapamaz duruma gelirler. Bireylerin belirli bir zamanda yapmaları gereken işleri zamanında bitirmeleri ise bu baskıyı ortadan kaldırdığından hem üretkenliği artırır hem de insanlar yapmak istedikleri ve yapmaktan mutlu oldukları işler için daha fazla zaman kazanırlar.

Bütün insanlar eşit zamana sahiptir. Ancak insanlar arasında zamanı etkili ve verimli kullanmaları açısından farklılıklar vardır. Zamanı etkili kullanabilen insanlar kendilerine daha fazla zaman ayırabilirler. Çünkü, insanların sürekli yapması gereken işlerle uğraşarak çevresindeki bireyleri ihmal etmeleri,

onlarla iletişimde bulunmamaları da bir süre sonra çeşitli problemlere sebep olmaktadır. Doğası gereği sosyal bir varlık olan insanın sürekli yaptıkları işlerle ilgilenmeleri bir süre sonra insanların yalnız kalmalarına ve yalnızlık hissinden kaynaklı bir başarı düşmesine sebep olmaktadır.

ZAMAN YÖNETEBİLMEK İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

Zaman yönetme yeterliliği kazanabilmek için zaman yönetimi için gerekli olan üç unsurun bilinmesi gerekmektedir. Bunlar;

- Hatalarımız bize zaman kaybettirir.
- Zaman kaybı için başkalarını suçlamak kolay bir yoldur.
- Zamanımızı etkili kullanabilmek için önce biraz zaman harcamamız gerekir.

Zamanı etkili kullanabilmek için "Hangi işleri yapmam gerekiyor?", "Hangi işleri yapıyorum?" ve "Hangi işleri yapmak istiyorum?" sorularının cevaplarını bulmak gerekir. Bunun için de iyi bir liste yapmak zamanı etkili ve verimli kullanabilmek için atılacak ilk adım sayılabilir. Listenin hazırlanmasında planlanan işlerin verilen süre içinde yapılıp yapılmadığı, kimlere ve hangi işlere zaman harcadığı da bu liste ile değerlendirilebilir.

İnsanların zaman kaybetmeleri ya da işlerini istenilen zamanda tamamlayamamalarının nedeni kendilerini yeterince tanımamaları olabilir. Bu yüzden insanlar önce kendi kendilerine;

- Neleri yapabilirim?
- Neleri yapamam?
- Neleri yapmam gerekiyor?
- Neleri yapmam gerekmiyor?

sorularını sormalıdır. Bu sorularla insanlar yapamayacakları ve yaptıkları gereksiz işleri eleyebilirler. Ayrıca, başkaları tarafından yapılması gerekmeyen işler istendiğinde insanların hayır demeyi bilmeleri gerekmektedir.

Her insanın kendini rahat ve daha üretken hissettiği zaman dilimleri farklıdır. Bu yüzden insanların kendini üretken ve rahat hissettiği zamanlarda bu zamanlarını etkili kullanmaları önemlidir. Bu süreç sonrasında yapılması gereken işlerle mevcut zaman göz önünde bulundurularak bir plan yapılmalıdır.

Planlama yaparken ilk yapılması gereken şey işlerin aciliyet ve önem sırasına göre düzenlenmesi ve buna göre zamanın yönetilmesidir. Ancak, bunların yapılabilmesi için mutlaka bu plana uyulması gerekmektedir.

EĞİTİMDE ZAMANIN ETKİLİ KULLANIMI

Tüm insanlar için önemli olan zaman yönetimi eğitim için de büyük öneme sahiptir. Eğitim örgütlerinde, öğrenci, öğretmen ve yöneticiler açısından zamanın

etkili ve verimli kullanılması gerekir. Eğitimde karşılıklı etkileşim söz konusu olduğundan bireyin zamanı etkili ve verimli kullanamaması sadece kendisinin değil diğer bireylerin de zamanını boşa harcamalarına sebep olmaktadır.

"Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde davranış değiştirme" olarak tanımlanan eğitimde, istenilen bilgi, beceri ve davranışlara ulaşabilmek için planlı, programlı ve amaçlı etkinliklerin hazırlanması çok önemlidir. Bu durumdan ötürü, zaman yönetimi konusunda kendini baskı altında hisseden meslek gruplarından biri eğitim çalışanlarıdır.

Eğitimde belirli bir zamanda tamamlanması gereken işler ve bu işlerin ardışıklığı söz konusudur. Bu nedenle, planlanmış bir etkinlikte ortaya çıkacak aksama ardından yapılması gereken bütün işleri de aksatmaktadır. Bu nedenle, eğitim etkinliklerinde yapılması gereken tüm işlerin tam zamanında tamamlanması gerekmektedir. Eğitimde zamanın etkili ve verimli kullanılabilmesi için en gerek duyulan boyut ise, sınıfta öğretim zamanının etkili ve verimli kullanılabilmesidir.

SINIFTA ZAMAN YÖNETİMİ

Etkili bir öğretim süreci geçirebilmek için öğretmenin öğretim sürecinin ders dışı etkinliklerle engellenmesini önlemesi gerekmektedir. Etkili bir sınıf yönetimi, "Öğretim için ayrılan zamanın etkili olarak yönetilmesi ve öğretim için kullanılması" olarak tanımlanmaktadır.

Bir öğretmenin zamanını etkili yönetebilmesi için öncelikle yapması gereken işleri incelemesi gerekir.

Bu işler şu şekilde sıralanabilir:

- Planlar (yıllık, haftalık, günlük)
- Öğrenci devamını izleme
- Öğrencilerin öğrenmelerini izleme, değerlendirme
- Ders hazırlığı (araç-gereç, konu)
- Kendini geliştirme
- Öğretim

Öğretmenin sınıfta öğretim için ayrılan süreci etkili ve verimli şekilde kullanabilmesi öğrencilerin başarılarının artmasında ve olumsuz davranışların ortadan kalkmasında da önemlidir. Çünkü zamanın etkili ve verimli kullanılması, öğrencilerin daha fazla öğretim etkinliği ile karşılaşmalarına fırsat vermektedir. Bu sayede, öğrencilerin başarıları artar ve daha fazla güdülenirler. Sınıf içinde başarının artması ve olumsuz davranışların ortadan kalkması ise öğretmenlerin öğretme sürecini daha etkili ve verimli geçirmelerini sağlar.

Öğretmenin işlerini zamanında yapabilmesi için zamanını iyi planlaması gerekir. Bu planlamada şu basamaklar öğretmene yardımcı olmaktadır:
İŞİ İLE İLGİLİ AYRINTILI BİLGİ EDİNMEK: Öğretmenin kendi branşına ve öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgileri bilmesi, hem özgüveninin artmasına hem de daha planlı, programlı ve etkili bir ders süreci geçirmesine yardımcı olur.

DERS SIRASINDA BAZI RUTİN İŞLERE FAZLA ZAMAN HARCAMAMAK: Yoklama, ödev kontrolü, duyuru yapmak ya da bir önceki derse ilişkin ek ödevler vermek gibi işlerle uğraşmak öğretme sürecine ayrılan zamanın boşa harcanmasına sebep olmaktadır. Öğretmenler, bu aktiviteler için daha az zaman harcamaya özen göstermelidir. Bu aktiviteler için öğrencilerden yardım alınabilir ya da not kağıtları ile duyurular yapılabilir.

SINIF KURALLARINI ÖĞRENCİLERLE BİRLİKTE SAPTAMAK: Sınıf kurallarını dönem başında öğrencilerle birlikte koymak önemlidir. Sınıf kurallarının belirlenmesinde öğrenci katılımının sağlanması bu kuralların öğrenciler tarafından daha çabuk benimsenmesini sağlayacaktır. Böylece, zamanın etkili ve verimli kullanılmasını aksatacak olumsuz davranışlarda ortadan kaldırılmış olur.
BAZI İŞLERİ ÖĞRENCİLERE DEVRETMEK: Öğretmen sınıfta yapılacak bazı işler için öğrencilerden yardım alabilir. Fakat, öğretmen bu konuda öğrenciler arasında ayırım yapmamaya ve öğrencilere yapabilecekleri sorumlulukları vermeye dikkat etmelidir.

DERSTE KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ VE KAYNAKLARI ÖNCEDEN HAZIRLAMAK: Öğretmenin ders öncesinde derste kullanacağı araç gereci hazırlaması öğretmene hem zaman kazandırır hem de süreçte çıkabilecek aksaklıkların önceden görülmesine olanak sağlar.

SINIFTAN ÇIKMADAN SINIFI BİR SONRAKİ DERS İÇİN HAZIR OLARAK BIRAKMAK: Öğrencilere olumlu davranışlar kazandırmada önemli bir adımdır. Öğrencilerle birlikte sınıfın toplanarak bir sonraki ders için hazırlanması hem zaman kazanmada hem de öğrencilere sorumluluk verilmesinde önemlidir. Eğitimde amaç öğrencide istendik davranış değişikliği yaratmaktır. Öğrencide kalıcı davranış değişikliğinin oluşturulabilmesi için öğretmenin sınıf ortamında öğretim sürecini planlarken yapması gereken bazı adımlar vardır:

- Hazırlandığı dersin hedeflerinin belirlenmesi
- Belirlediği hedeflere ulaşabilmek için gerçekleştirilecek etkinlikleri ve sunum sıralarını belirlemesi
- Öğretim süresini etkinliklere paylaşması

SINIF YÖNETİMİ

Bu şekilde iyi planlanmış öğretme sürecinde hem zaman etkili ve verimli kullanılmış olur hem de kalıcı davranış sağlanır.

ARA SINAV ÜNİTELERİ SORU CEVAP

SORU:

Yönetim nedir?

CEVAP:

Yönetim, temelde insan davranışlarının yönlendirilmesidir. Yönetim; hedeflerin belirlenmesi, hedeflere götürücü kararların alınması, kararların uygulanması, düzeltilip geliştirilmesidir.

#2

SORU:

Eğitim yönetimi nedir?

CEVAP:

Uygulandığı alanın adı, yönetimin alanını da gösterir. Kamu yönetimi, sağlık yönetimi, işletme yönetimi gibi. Eğitimle ilgili kaynakların kullanımı da **eğitim yönetimi** bütünü oluşturur. Bu bütün, bizim ülkemizde merkez ve taşra yönetimi şeklinde düzenlenmiştir.

#3

SORU:

Ülkemizde eğitim yönetiminin basamaklandırılması nasıldır?

CEVAP:

Ülkemizde eğitim yönetimi merkez ve taşra yönetimi şeklinde düzenlenmiştir. Merkez yönetimi, Milli Eğitim Bakanlığı ve bağlı merkezî örgütlerin yönetimidir. İl ve ilçe eğitim örgütlerinin yönetimi, merkez örgütünün il ve ilçelerdeki birimlerinin (taşra) yönetimidir. Kısaca, **Eğitim yönetimi**, merkez, il, ilçe, okul yönetimi olarak basamaklandırılabilir. Bu basamakların öğrenciye en yakın ucunda Sınıf Yönetimi bulunur.

#4

SORU:

Eğitim terimi olarak okul kavramını açıklayınız.

CEVAP:

Okul, eğitsel çabaların ürüne en yakın gerçekleştiği merkezdir. Okulun tipik bir özelliği, çevresinin eğitim merkezi oluşudur. Okul, yalnızca kendisine gelen öğrencilerin değil, çevrenin de eğitiminden sorumludur.

#5

SORU:

Okul yönetimi kavramının kapsamı nedir?

CEVAP:

Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü dışında kalan, il-ilçe eğitim yönetimlerinin en dönümcül ögesi, okul yönetimidir. Çünkü okul, eğitsel çabaların ürüne en yakın gerçekleştiği merkezdir. Okulun tipik bir özelliği, çevresinin eğitim merkezi oluşudur. Okul, yalnızca kendisine gelen öğrencilerin değil, çevrenin de eğitiminden sorumludur. Bu gerçek, okul yönetimi alanını, okul sınırlarının çok dışına taşır, okulu çevredeki diğer kurumlarla işbirliği ve eşgüdümle çalışmak durumunda bırakır.

#6

SORU:

Eğitim terimi olarak sınıf kavramını tanımlayınız.

CEVAP:

Sınıf; eğitim amacıyla, hazırbulunuşluk düzeyi benzeyen insanların bir arada bulunduğu mekân, insan ve kaynaklardan oluşan bütündür.

#7

SORU:

Sınıf yönetimi nedir?

CEVAP:

Sınıf yönetimi; mekânın, öğrencilerin ve kaynakların yönetimidir. Uygun öğrenme çevresi hazırlama, bu çevredeki olanak ve ortamı, kuralları, öğrenme düzenini, süreçlerini oluşturma ve kullanma, sınıf yönetimi olarak adlandırılır.

#8

SORU:

Etkili bir sınıf yönetimi nasıl gerçekleşir?

CEVAP:

Etkili bir sınıf yönetimi, sınıftaki insan ve diğer kaynakların, sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesidir. Öğretmenin rolü, orkestranın demokratik ve yaratıcılığı destekleyen bir şefi olması, zamanla bu şefliği öğrencilerle paylaşmasıdır. Zaten bir orkestrada müzik sesini şef değil, orkestranın elemanları çıkarır. Sınıfta da üretim, eylem, ürün, öğrenci çabaları sonucu olmalıdır. Bu durumda sınıf yönetimi, öğretmenin sınıfı yönetmesi değil, öğretmen kılavuzluğunda, sınıfın içindekilerce yönetimi biçimindedir.

#9

SORU:

Sınıf yönetimi alanı içinde nelerin yönetimi yer alır?

CEVAP:

Sınıf yönetimi alanı içinde; eğitsel hazırlıkların yönetilmesi, eğitim sürecinin yönetilmesi, zaman yönetimi, sınıfın ilişki

SINIF YÖNETİMİ

düzeninin yönetimi ve sınıftaki davranış düzeninin yönetimi yer alır.

#10

SORU:

Sınıf yönetiminin bir alanı olan eğitsel hazırlıkların yönetilmesinin kapsamı nedir?

CEVAP:

Eğitsel hazırlıkların yönetilmesi fiziksel düzenlemeler ve plan-program hazırlıkları olarak iki grupta toplanabilir. Okulun eğitim için ayıracağı alanların fiziksel uygunluğunun sağlanması için yapılacak çalışmalar, fiziksel düzenlemelerdir. Sınıfın yerinin insan sağlığına uygunluğu, mekân genişliğinin öğrenci sayısına uygunluğu, oturma yerleri dışında, mekânın diğer eğitsel etkinlikler için yeterliği, eğitsel araçların hazırlanması, ısı - ışık - gürültüsüzlük - renk - temizlik - estetik gereklerinin sağlanması, yerleşim ve işleyiş düzeni, bu tür düzenlemelerdendir. Plan-program hazırlıkları ise; eğitsel amaçların çözümlenmesiyle ulaşılan hedefler esas alınarak, bu hedeflere götürücü bir planın yapılması, günlük plan (ders planı) olarak ayrıntılı bir biçimde programa dönüştürülmesi işlerinin yönetimidir.

#11

SORU:

Sınıf yönetiminin bir alanı olan zaman yönetiminin amacı nedir?

CEVAP:

Zaman yönetimi eğitsel etkinliklere ayrılan zamanı çoğaltmak ve en uygun dağılımını yapmak amacıyla gerçekleştirilen bir sınıf yönetimi alanıdır. Öğrenci devamının artırılması, okuldan ayrılmaların azaltılması, eğitsel hedeflere, onlar için ayrılan en kısa zamanda ulaşılmasının sağlanması da zaman yönetiminin hedefleri arasındadır.

#12

SORU:

Sınıf yönetiminin bir alanı olan sınıfın ilişki düzeninin yönetiminin amacı nedir?

CEVAP:

Sınıfın ilişki düzeninin yönetimi, sınıf yönetimi alanlarından bir başkasıdır. Eğitim sürecindeki kuralların belirlenmesi, öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci ilişkilerinin amaçlara gidişi kolaylaştırıcı hâle getirilmesi, güç ilişkisi yerine adalet ve anlayış ilişkisinin kurulması, bu alanın amaçlarındandır.

#13

SORU:

Sınıf yönetiminin bir alanı olan sınıftaki davranış düzeninin yönetiminin amacı nedir?

CEVAP:

Sınıf yönetiminin alanlarından biri de sınıftaki davranış düzeninin yönetimidir. Sınıfın, istenen davranışların kolayca sergilenebileceği hâle getirilmesi, sınıf ikliminin olumlu hâle getirilmesi, sorunların, istenmeyen davranışların önlenmesi, değiştirilmesi etkinlikleri, bu yönetim alanı içinde yer alır. Bu alanın hedefi, eğitim sürecindeki davranışlarla, istendik davranışların bütünleşmesinin sağlanmasıdır.

#14

SORU:

Sınıf yönetiminde neden modeller kullanılmaktadır?

CEVAP:

Model, uygulamayı şekle, düzene bağlar, yöntem seçmeyi kolaylaştırır, eylemin sonuçlarını önceden görmeyi, işlem süreçlerinde nelerle karşılaşacağını bilmeyi sağlar. Sınıf yönetimi uygulamalarında da bu yararların görülebilmesi için uygulamaya, amaçlara, duruma göre değişik modellerden yararlanmak gerekir. Model kullanımı, bir modelin belli bir durum için izlenmesi şeklinde olabileceği gibi, durumun değişik aşamaları için farklı modellerden yararlanma şeklinde de olabilir.

#15

SORU:

Sınıf yönetiminde kullanılan tepkisel modelin özellikleri nelerdir?

CEVAP:

Tepkisel model, sınıf yönetiminin en eski olduğu kadar, tepki gerektiğinde kullanılması en yararlı olan, vazgeçilemez modellerinden biridir. Adından da anlaşılacağı gibi, bu model, bir durum, oluşum ya da davranışa karşı hedefler belirlenerek tepki gösterilmesini içerir. İstenen duruma dönüşü sağlamak için, genellikle ödül veya ceza türü yaptırımları içerir şekilde kullanılmaktadır. Cezanın karşı tepkisinin olumsuzluklarından kaçınabilmek için modelin, ceza yerine, hedeflenen yeni duruma götürücü, yeni düzenlemeleri içermesi önerilir. İstenmeyen bir duruma tepki olan bu modeldeki etkinlikler, duygusal olmamalı, tepki, istenen sonuca götürücü şekilde düzenlenmelidir.

#16

SORU:

Sınıf yönetiminde kullanılan önlemsel modelin özellikleri nelerdir?

CEVAP:

SINIF YÖNETİMİ

Önlemsel model, tepkiye ve ona neden olan istenmeyen duruma yol açmamak için, istenen durumdan sapmamanın önlemlerini almayı içerir. Eğitim sürecindeki düzenlemeler, önceden planlanarak, olasılıklar gözetilip önlemleri alınarak yapılmalıdır. Bu plan, program ve kurallar dizini özenle kullanıldığında, çoğu kez tepkisel modele, onun getireceği ek zaman ve kaynak yüklerine gerek kalmayacaktır.

#17

SORU:

Sınıf yönetiminde kullanılan gelişimsel modelin özellikleri nelerdir?

CEVAP:

Öğrencilerin fiziksel, deneyimsel, duygusal gelişim özelliklerinin gözetildiği, eğitsel etkinliklerin bunlara göre planlanıp gerçekleştirildiği model, **gelişimsel model**dir. Öğrenci gelişiminin çeşitli aşamalarında gözlemlenebilecek olan kişisel özelliklerin gözetilerek eğitsel yaşamın düzenlenmesi, öğrenci direncinin yerine yardım ve isteğini koyacağından, çok sık kullanılması önerilen bir modeldir. Modelin kullanımı, öğretmenin öğrenci gelişim süreçlerini ve özelliklerini bilmesine olduğu kadar, öğrencilerin her birini tanımaya da bağlıdır.

#18

SORU:

Sınıf yönetiminde kullanılan bütünsel modelin özellikleri nelerdir?

CEVAP:

Bütünsel model, önlemsel ve gelişimsel modelin özelliklerine öncelik vermeyi ve gerektiğinde tepkisel modeli kullanmayı da içerir. Özellikle, karmaşık-kapsamlı durumlarda, diğer modellerden birinin yetersiz olacağı düşünüldüğünde ve bir modelin olumlu yanlarından yararlanıp, olumsuz yanlarını diğer modellerin olumlu yanlarıyla ortadan kaldırmak amacıyla kullanılması önerilir.

#19

SORU:

Bireyin “bir toplumun üyesi” olma sürecinde sınıf yönetiminin nasıl bir etkisi vardır?

CEVAP:

Sınıf yönetimi, yalnızca öğrenci davranışının oluşturulmasına değil, öğrencinin davranışları anlama ve yönlendirme yolları geliştirmesine de hizmet etmelidir. Davranış oluşturmada, bazı davranışların ezberlenip sergilenmesi değil, nedenlerin ve sonuçların düşünüldüğü bilinçli bir davranış oluşumu hedeflenmelidir. Bundan yola çıkarak, kendi bilinçli davranışı ile başkalarının davranışlarına yönelme, davranışlarının başkaları

üzerindeki etkilerini kestirebilme, bunları başkalarına da yararlı hâle getirerek toplumun bilinçli bir üyesi olma esas alınmalıdır. Davranışlarının bilincinde olmayan, neyi, ne zaman, nerede, nasıl yapması veya yapmaması gerektiğini bilip uygulamayan, böyle yaptığında veya yapmadığında hangi olumlu ya da olumsuz sonuçlarla karşılaşacağını düşünüp uygun davranamayan birey “bir toplumun üyesi” olamaz.

#20

SORU:

Sınıf yönetimi, eğitim etkinliklerinin sürekliliğini ve kalitesini nasıl artırır?

CEVAP:

Sınıf yönetimi, eğitim etkinliklerinin sürekliliğini ve kalitesini artırmaya yönelik bir eğitimin aracı olmalıdır. İyi bir sınıf yönetimi, öğrenci başarısının artmasına hizmet eder. Sınıf yönetimi, başarının ana değişkenlerinden olan ortamı düzenleyerek, öğrenciyi güdüleyerek, öğretim sürecini geliştirerek ve istenmeyen davranışları azaltarak öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkiler sağlar.

#21

SORU:

Sınıf yönetimi neden zor bir iştir?

CEVAP:

Sınıf yönetimi; öğrencilerin, ortamın, programın, ders araçlarının, diğer derslerin, aile, çevre ve okulun özelliklerinin bileşimli ve etkileşimli olarak gözetilmesini, bunlardan yararlanılmasını gerektiren zor bir iştir. Çünkü sınıf yönetiminin bu parçaları ve onların alt parçaları arasında sürekli etkileşim, sürekli bir değişim vardır. Bu kararsız ortamda öğrencileri hedeflere ulaştırabilmek için öğretmenin çok dikkatli, hazırlıklı, önlem alıcı, kestirici, duyarlı olması gerekir. Öğretmen, sınıftaki öğrencileri bir bütün olarak görmemeli, herkesin bireysel farklılıklarıyla ayrı bir dünyası olduğunu bilip, buna ulaşarak öğrencileri başarıya götürmelidir. Sınıf yönetimi uygulamaları, öğrencilerin gelişim evrelerine göre de değişir.

#22

SORU:

Bireyin sosyalleşme sürecinde sınıf yönetiminin nasıl bir etkisi vardır?

CEVAP:

Sınıf yönetimi etkinlikleri, öğrenciler için bir “sosyalleşme süreci” alıştırması ve uygulamaları olarak hizmet etmelidir. Eğitimde öncelikli amaç, bireyde istendik yönde davranış değişikliği oluşturarak onu toplumsal yaşama hazırlamaktır.

#23

SORU:

Sınıf yönetiminde öğretmenin önemi nedir?

CEVAP:

Etkili bir sınıf yönetiminin dönümcül (kritik) ögesi öğretmendir, çünkü sınıf orkestrasının şefi odur. Öğretmen, diğer öğelerin belirleyicisi, bütünleştiricisidir. İyi bir sınıf yönetimi için, iyi öğretmenler yetiştirmeli, öğretmenlerin mesleğe karşı olumlu tutumlara sahip olmaları ve kendilerini mesleklerine adanmaları sağlanmalıdır.

#24

SORU:

Sınıftaki öğrenciler sınıf yönetimini etkiler mi?

CEVAP:

Evet. Sınıftaki öğrencilerin özellikleri, hazırbulunuşluk düzeyleri, istek ve beklentileri sınıf yönetimini etkiler.

SORU:

Eğitsel çevre nedir?

CEVAP:

Eğitsel çevre, bireyi etkileyen, ondan etkilenen çevredir.

#2

SORU:

Yakın çevre nedir?

CEVAP:

Çevre, insanı sık etkileyebiliyorsa, insan o çevre değişkeniyle sürekli karşı karşıya, her gün içinde yaşıyorsa, yakın çevredir. Bu anlamda aile, sokak, okul ve bunlarla ilgili değişkenler, öğrencinin yakın çevresi içindedir.

#3

SORU:

Uzak çevre nedir? Açıklayınız.

CEVAP:

Uzak çevre, etkisi ve bu etkinin yoğunluğu söz konusu olmaksızın, onu sık sık değil, zaman zaman etkileyen öğeler taşır. Bir ülkedeki çevre öğeleri, kişiyi haber, bilgi veya içinde bulunma yollarıyla ara sıra etkiliyorsa, uzak çevre olarak görülür. Ama o ülkedeki olay ve oluşumlar, televizyon, bilgisayar gibi iletişim araçlarıyla sık sık bireyi etkiliyorsa, çevre yakınlaşmaya başlar.

#4

SORU:

Uzak çevrenin dönümcül değişkeni nelerdir?

CEVAP:

Uzak çevrenin etkilerini yakına getirmesi, evimizin içine sokması açısından, basın-yayın araçları, uzak çevrenin dönümcül değişkeni olarak görülmüştür.

#5

SORU:

İnsan davranışını dolaylı olarak etkileyen uzak çevre değişkenleri nelerdir?

CEVAP:

İnsan davranışını daha uzun zamanda ya da dolaylı olarak etkileyen uzak çevre değişkenleri de vardır. Yerel savaşlar, çevre kirliliği, ozon deliği oluşması, yağmur ormanlarının azalması, orman yangınları gibi.

#6

SORU:

Öğrencinin yakın çevresi olarak sınıf nasıl olmalıdır?

CEVAP:

Öğrencinin yakın çevresi, öğrenme ortamı olarak, onun mekânsal anlamda sınıfını da oluşturur. Öğrenme çevresi, okulların derslikleri ile sınırlandırılmamalı; yakın çevre, sürekli bir "sınıf" olmalıdır. Yakın çevresini öğrenme ortamı olarak kullanan öğretmen, bu "canlı, yaşayan" çevreyi, öğrenme amaçlarının aracı yapmalıdır. Çünkü insan davranışları, "sınıf" denen laboratuvar için değil, öğrencinin doğal yaşam ortamı için gereklidir.

#7

SORU:

Çevrenin okula taşınması hangi açılarından nemli ve yararlıdır?

CEVAP:

Çevrenin okula taşınması hem çevrenin olumlu yanlarından okulu yararlandırmak hem de okuldaki uygar yaşamı çevreye görgü ve yaşantı yoluyla sergilemek açılarından önemlidir. Bu da iki yönlü olarak uygulanabilir: Birinci yön, çevrenin birikiminden okulu yararlandırmaktır. Özellikle çevrenin gelişmişlik düzeyi yükseldikçe, çevrede, dersler ve ders dışı etkinlikler için katkı getirebilecek bilgi, uygulama, görgü ve diğer birikimlerini okulda sergileyebilecek kişi ve kurumlar çoğalır. Bunlardan kaynak kişi olarak yararlanmak yanında, çevrede bunlara ait olanaklardan okul ve öğrencilerin yararlandırılması da planlanmalıdır. İkinci yön, okulun birikimlerinden çevreyi yararlandırmaktır. Öğrenciler, çeşitli okul günleri ve sosyal etkinliklerini, çevrenin geniş katılımının sağlandığı düzenlemeler aracılığıyla çevrenin eğitimi amacıyla kullanabilirler. Bir müzik, şiir, sergi, tiyatro etkinliği için çevre halkı okula davet edilir, özellikle eğitilmesi düşünülen hedef kitlenin katılması sağlanır.

#8

SORU:

Öğretmen aileye ilişkin bilgi alırken nelere dikkat etmelidir?

CEVAP:

Öğretmenin alacağı tanıma bilgileri, söylentilere değil, aile bireylerinden, birinci ağızdan alınan bilgilere, çocuk ve aileyle ilgili ilişkilerdeki dikkatli gözlem ve incelemelere dayalı olmalıdır. Okulla ailenin ilişkisi, okulun aileye, ailenin okula taşınması yoluyla ne kadar sıklaştırılırsa, bu bilgilerin çokluğu ve gerçekliği de o kadar artacaktır. Aileyle ilişkide, elektronik mektup ve telefonların da her durum için sık kullanılması, tanımaya hizmet edecektir

#9

SORU:

Öğretmen ailelerle görüşmede nelere dikkat etmelidir?

CEVAP:

Aileyle görüşme sürecinde önceden randevu alınmalı, süre belirtilmeli, aile zorlanmamalı, ev, yaşantı, konuşma, giyim gibi farklılıklar nedeniyle ailenin sıkıntıya girmesine neden olunmamalıdır. Öğretmen, gerektiğinde yoksul aileleri ziyarete giderken son derece sade, sıradan bir giyimle, aileyle bu farkı azaltıp, onları rahatlatmaya çalışmalıdır. Öğretmenle ilişkide sıkıntı çeken aileler için, okulun çevreye, çevrenin okula taşınması sürecinde, aileye fark ettirilmeden ilgilenilmeli, ortak konular üzerinde özellikle aileyi dinleyerek yakınlık kurulmaya çalışılmalıdır

#10

SORU:

Ailedeki çocuk sayısı sınıfı nasıl etkiler? Ailedeki çocuk sayısının sınıfa etkilemesine ilişkin öğretmen neler yapmalıdır?

CEVAP:

Ailedeki çocuk sayısı, öğrenci davranışı yoluyla sınıfı etkiler. Kendisiyle az ya da gereğinden çok ilgilenilen çocukta beklenen davranışları bulmak zordur. Bu olumsuzluklar için, öğretmen, sağlık ocağı ilgilileriyle görüşerek, aile planlaması konusunda rol oynamalı, doğmuş çocuklar için aileye, beslenme, aile yaşamı, anne-baba ve çocuk-çocuk ilişkileri, ailenin yapması gerekenler konusunda yardımcı olmalıdır.

#11

SORU:

Ailenin gelir durumunun sınıfı etkilediği durumlarda öğretmen ne yapmalıdır?

CEVAP:

Ailenin gelir durumu da sınıfı etkiler. Öğretmen, bu gelirden çocukların eğitimi için gerekli payın ayrılması konusunda aileyi inandırmalı, çalışmayan anneler için okul örgütleri, yerel yönetimler ve diğer ilgili kurumlarla gelir getirici bir uğraşa yönelmelerine yardımcı olmalıdır.

#12

SORU:

Ailenin eğitim durumu çocuğu ve sınıfı etkilediği durumlarda öğretmen neler yapabilir?

CEVAP:

Ailelerin eğitim durumu, çocuğu ve sınıfı etkiler. Eğitsel yeterliği düşük ailelerin çevredeki eğitsel etkinliklerden yararlandırılmasına çalışılmalıdır. Eğitsel yeterliğini, zaman yokluğu, iş çokluğu ve benzeri nedenlerle çocuklarına yansıtamayan ailelere de çocukla ilgili sorumlulukları anımsatılarak, böyle davrandıklarında gelecekte nelerin olacağı gösterilerek yardımcı olunmalıdır. İlgisiz, sabırsız, mükemmeliyetçi, öz saygı ve güven veremeyen ailelerin çocuklar üzerindeki olumsuz etkisi, aileye anlatılmalıdır.

#13

SORU:

Okulla ilgili ne gibi unsurlar sınıfı etkiler?

CEVAP:

Okul, sınıfın en yakın çevresi, yaşam alanının merkezi, üst sistemi olduğundan, okulla ilgili her şey sınıfı etkiler. Okulun dış görünüşü, bahçesi, boyası, ek binaları, donanımı, öğrencilere sunduğu olanakları, lavabo, tuvalet, sıra, koridorları, lavabolarındaki sabunları, toplantı alanları, kitaplık ve laboratuvarları, kapalı salonları, bunların kullanıma hazır olup olmaması, kullanılıp kullanılmaması, ne sayıda öğrencinin bu olanaklardan ne miktarda yararlanabildiği, sınıfı çoğu kez doğrudan etkiler

#14

SORU:

İdeal bir okulda öğrenci sayısı kaç olmalıdır? Okulda ideal sayıda öğrenci olmasının ne gibi avantajları olabilir? Okulun kalabalık olması ne gibi sorunlar doğurabilir?

CEVAP:

İdeal bir okulun öğrenci sayısı, birkaç yüzü geçmemeli, öğrenciler birbirini tanıyabilmelidir. Tanıyamadığı kişiler öğrenci için yabancı, onların yer aldığı okulda "kendi okulu" değil, başka yabancıların okuludur. Bu, öğrencinin okulu sevip benimsemesini, okula isteyerek gitmesini engeller. Ulaşım kolaylığı açısından da birkaç bin kişilik okullar yapmak veya öğrenci sayısı beş yüzü bulan bir okulu genişletmek yerine, yakın çevreye yeni okullar yapmak iyidir. Bu uygulama, yönetsel etkililiği de artırır.

SINIF YÖNETİMİ

Öğrenci sayısı az okul, güçsüz okul olmaz. Akıllı okullar, güçlerini birleştirerek artırırlar. Kalabalık okullar, düzen ve yönetim sorunları da yaratırlar. Okulun kalabalıklığı ile, okulu terketme, dersten kaçma, sınıf tekrarı, öğretmen merkezlilik, iletişim güçlüğü, tanıma ve tanınma sorunları, öğrenci etkinliklerinde düşüklük arasında ilişki bulunmuştur. Kalabalık okul, “özel bir çevre” olma niteliğini yitirir. Kalabalık okulların yarattığı sorunlar, yararlarından çok daha fazladır.

#15

SORU:

Okulun yönetim yapısı nasıl olmalıdır?

CEVAP:

Okulun yönetim yapısı, yöneticilerin eğitim yönetimi alanında yetişmiş olup olmaması, yönetsel anlayış ve işleyişi, sınıfı etkiler. İyi eğitim, yönetsel desteğe bağlıdır. Okul yöneticileri, tüm yöneticiler gibi, yönettikleri kesime hizmet vermekle yükümlü olduklarını, hizmet sektöründe çalışan birer “kamu görevlisi” olduklarını unutmamalı, buna uygun davranmalıdırlar. Yöneticilik, yetkinin kişisel amaçlar için keyfi kullanılabildiği bir iş değildir. Etkili okullardaki eğitim yöneticilerinin, öğretim liderliği yanının güçlü olanlar olduğu görülmüştür. Bunlar, yönetimin eğitim için bir araç olduğunu bilen, yönetimi eğitimin hizmetinde kullanan, eğitimle çok yakından ilgilenen yöneticilerdir.

#16

SORU:

Okullarda demokratik yönetim ne gibi yarar sağlar?

CEVAP:

Demokratik yönetim, kararların doğruluğunu, katılım yoluyla güdülenme ve kendine güveni, moral ve başarıyı olumlu etkiler. Katılım, herkesin yararını esas almalıdır. Geleceğin girişken, sorunlarıyla ilgili, çözümü başkalarından beklemeyen insan yapısının oluşumu, demokratik yönetimle olur. Okul sorunları projelendirilip öğretmen, veli ve öğrencilerden oluşan ekiplerce ele alındığında, yönetim iş yapmaya değil, örgütleyip denetleyen olarak, başka işlere daha çok zaman ve kaynak ayrılabilir

#17

SORU:

Öğretmenler hangi roledirler ve kendilerinden beklenen nedir?

CEVAP:

Öğretmenler, okulun en dönümcül ögesidir. Alan bilgi ve becerisi yanında, genel kültürünü ve mesleki bilgisini sürekli geliştiren, kendini işe adanmış ve yönetimde desteklenen öğretmenler, okulun ideal kaynağıdır.

Öğretmenlerden beklenen, okulla ilgili eğitsel öğelere egemen olmak, bunları kullanmak, gerektiğinde amaçlar yönünde değiştirmektir.

#18

SORU:

Farklı özellikteki öğrenciler için ne yapılmalıdır?

CEVAP:

Farklı yetenek, yetiştirme ve özellikleri olan öğrenciler, farklı davranış, düzenleme ve ilgi isterler. Okul ve öğretmen bu farklılıkları gözetip düzenlemelidir. Bu da öğrencilerin çok iyi tanınmasına bağlıdır.

#19

SORU:

Okul yönetiminin kalitesi sınıf yönetiminin kalitesini hangi açılardan etkiler?

CEVAP:

Sınıf yönetiminin kalitesi de büyük ölçüde okul yönetiminin kalitesine bağlıdır. Çünkü olanakların bilinmesi, kullanımı, dağıtımı, düzeni, büyük ölçüde okul yönetimine bağlıdır.

#20

SORU:

Problem davranış gösteren öğrenciler için okulda neler yapılabilir?

CEVAP:

Okul, sorunlu öğrenciler için yapacağı özel düzenlemelerle, bunların sorun üretmesini engellemelidir. Bu konuda velilerden yararlanılabilir, öğrencilere iş ve uğraş verme yolu kullanılabilir. Enerjileri, ilgi alanlarına giren olumlu etkinliklere yönlendirilen öğrenciler, istenmeyen davranışlardan uzaklaşabileceklerdir.

SORU:

Sınıfın özelliklerinden çok boyutluluğu açıklayınız.

CEVAP:

Farklı yaşama biçimlerine sahip öğrencilerin, bu yaşama biçimlerinin davranışlarını sınıfa taşımaları, sınıfın özelliklerinden biri olan çok boyutluluğu oluşturur.

#2

SORU:

Eş zamanlılığı örnek vererek açıklayınız.

CEVAP:

Aynı zaman dilimi içinde sınıfta değişik olayların oluşması, sınıfın bir başka özelliği olan eş zamanlılığı oluşturur. Bir öğrenci yaptığı hazırlığı arkadaşlarıyla paylaşırsa, başka

biri çantasını karıştırabilir, diğer ikisi kendi aralarında konuşur, birisi, kendi hazırladıklarını gözden geçirir, öğretmen soru yönelteceği bir sonraki öğrencinin kim olacağını düşünür... Sınıfta çok gruplu veya bireysel çalışma yapıldığı zamanlarda bu olaylar çoğalır. Öğretmen bunları bilip eğitsel amaçlar yönünde değiştirmeye çalışmalıdır.

#3

SORU:

Sınıfın çabukluk-anındalık özelliğini açıklayınız.

CEVAP:

Sınıf denen “grup”, kısa sürede, çok sayıda davranış üretir, bunlar anında yanıt ister. Bu, sınıfın çabukluk-anındalık özelliğidir. Beklenirse durum soğur, araya yeni olaylar girer, öncekilerin eğitsel amaçlara götürebilecek olan etkileri de kaybolur.

#4

SORU:

Sınıfın açıklık özelliğini açıklayınız.

CEVAP:

Sınıftaki olayların herkesin gözü önünde oluşması, sınıfın açıklık özelliğini oluşturur. Sınıfın açıklık özelliği, sınıftaki olayların herkesin gözü önünde, birden çok öğrencinin, bazen herkesin tanıklığında olmasıdır. Gizlilik (saklılık) çok ender söz konusu olur. İlgisizlikler, başarı, başarısızlık, istenen ve istenmeyen davranışlar, sınıftakiler tarafından görülür. Bu ortam, öğretmenin, öğrencilere doğal, içten davranma alışkanlıkları kazandırabilmesi için idealdir

#5

SORU:

Sınıfın uzun sürelilik özelliğini açıklayınız.

CEVAP:

Uzun sürelilik, sınıfın genel ve ortak özelliklerinden biridir. Sınıftakiler günün, ayın, yılın uzun bir diliminde birlikte olurlar. Sabır ve zaman isteyen bir iş olan eğitim için bu yararlı bir özelliktir. Bu uzun birliktelikten yararlanarak, öğretmen, “kalıcı izli davranış değişiklikleri” oluşturabilir: Benzer normlar, yönlendirici deneyimler oluşturup, bunların pekiştirilmesi için zamana gereksinim duyulur. Sınıf bu özelliği taşır.

#6

SORU:

Sınıfta fiziksel ortamın değişkenleri nelerdir?

CEVAP:

- Sayı
- Işık
- Isı
- Renk
- Gürültü
- Temizlik
- Görünüm (Estetik)

#7

SORU:

Sınıfta fiziksel ortamın etkilerini açıklayınız.

CEVAP:

Öğrenme-öğretme ilişkileri üzerinde, ortam ve onun bir ögesi olan fiziksel özellikler ile bunların düzenlenmesi etkilidir. Her fiziksel özellik, eğitsel amaçlar için destek veya engel oluşturabilir. Sıra, masa, dolap, aralıklar, öğrenci dizilimi gibi fiziksel engeller, sınıftakiler arasında psikolojik engel de oluşturur, sınıf içi iletişim ve etkileşimi değiştirir. Fiziksel olanaklar ile ders süreci içinde bunlarda oluşacak değişimler, sınıftakilerin davranışlarını da değiştirir.

#8

SORU:

Fiziksel ortam değişkenlerinden **sayı** değişkenini sınıf mevcudu açısından etkilerini açıklayınız.

CEVAP:

Öğrenci sayısı, hedeflere göre farklılaşır. Sınıfın düzeyi de sayının belirleyicilerinden biridir. Öğrenciler, öğretmen yardımına ve ilgisine daha çok gereksinim duyduğundan, ilk yıllarda öğrenci sayısı az tutulmalıdır. Sayı, öğretmen ve öğrencilerin, sürekli iletişim ve etkileşimini engellemeyecek miktarda olmalıdır. Sayı çoğaldığında, öğrenciler, grupla ortak iletişim yerine, yanındakilerle iletişimi seçip “sınıf” bütünlüğünden kopabilirler.

#9

SORU:

Sınıftaki fiziksel değişkenlerden **sayı** değişkenine göre ideal bir sınıfta öğrenci sayısı hangi aralıkta olmalıdır?

CEVAP:

Öğrenci sayısının on beşle yirmi arasında olması durumunda sınıftaki öğrenci sayısı normaldir denebilir.

#10

SORU:

Kalabalık olmayan sınıfların öğretmen ve eğitim açısından yararları nelerdir?

CEVAP:

Kalabalık olmayan sınıflar, öğretmene kolaylıklar sağlama yoluyla, eğitsel kaliteyi artırma fırsatı verir. Bu sınıflarda, öğretmenin öğrenci başına ayıracağı zaman artar, plan yapmak ve uygulamak kolaylaşır, öğrencilerin tamamının yaparak, yineleyerek, pekiştirerek öğrenme olanağı çoğalır. Grup küçüldükçe, yönetimi de kolaylaşır, öğrenciler daha iyi tanınabilir, güdülenebilir, dikkat çoğalır, bozucu davranışlar azalır. Bunlar, öğretmenin isteğini, güdüsünü, doyumunu artırır. Öğretmenler de kalabalık sınıflardan düzenin ve eğitimin olumsuz etkilendiğini belirtmektedirler.

#11

SORU:

Fiziksel ortam değişkenlerinden ısı ışık değişkeninin etkilerini açıklayınız.

CEVAP:

Işık, görme yanında, psikolojik düzenimizi de etkiler. Işık, görme ve okuma rahatlığı sağlayacak düzeyde olmalıdır. Aksi durumda, gözü yorar, dikkati dağıtır, sinirlilik ve edim düşüklüğü yaparak öğrenci ve öğretmenin işini güçleştirir. Işık göze doğrudan gelmemeli, güneşe ve mevsimlere göre değişmelidir. Sınıftaki ışıkların hepsi, tek düğme ile değil, birkaç düğme ile, ayrı ayrı yanabilir olmalıdır. Pencere alanı, sınıfın doğal ışıkla aydınlanabilmesi için yeterli olmalıdır. Okul mimarisinde, fiziksel sınıf özelliklerine ilişkin rakamlar önerilmiştir, bu öneriler, Milli Eğitim Bakanlığınca, bazı okullarda izlenmektedir. Sınıfta doğal ışıktan yararlanmak için gerekenler yapılmalı, yapay ışıklar, zorunlu durumlarda kullanılmalıdır.

#12

SORU:

Sınıf ortamında ideal ortam sıcaklığı kaç dereceler arasında olmalıdır?

CEVAP:

Öğrencilerin, üşümeden, terlemeden oturabilecekleri, gevşemeden iş görebilecekleri, yaklaşık 18-20 derece ısı, sınıf için ideal olduğu söylenebilir.

#13

SORU:

Sınıf ortamında renklerin etkilerini açıklayınız.

CEVAP:

Renkler, fiziksel ve davranışsal durumlarımızı etkiler. Farklı renklerde, kan basıncımız, nefes alıp verişimiz,

kaslarımızın etkinliği farklılaşmaktadır. Açık mavi renk gevşetici ve rahatlatıcı, koyu mavi uyarıcı, kırmızı kışkırtıcı, heyecan verici, gerilim yaratıcı, açık sarı ve portakal renkleri uyarıcı olabilmektedir. Sınıf içi renkler için, dokuzuncu sınıfa kadar, sıcak renklerden sarı, pembe, şeftali rengi, daha sonraki yıllar için mavi ve mavi-yeşil tonlar önerilmektedir. Elbette bir sınıftaki her şeyin renginin aynı olması düşünülmemelidir. Duvar ve eşyaların renkleri, onların farklılığını belirtecek şekilde, uyumlu tonlardan seçilmelidir.

• DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW

#14

SORU:

Sınıftan ya da sınıf dışından gelen gürültü için öğretmen neler yapabilir?

CEVAP:

Hazırlık ve ders işleme düzenini gözden geçirme yanında, öğretmenin birkaç saniye sessiz kalması, varlığını hissettiren bir söz ya da eylemde bulunması, dikkatsizlik nedeniyle oluşan gürültülerde etkili olabilir.

#15

SORU:

Öğrenme merkezleri oluşturulurken gerçekleştirilmesi gereken şeyler nelerdir?

CEVAP:

Öğrenme merkezi oluşturulurken, amaçlar belirlenmeli, nelerin nasıl yapılacağı, hangi araçların bulunacağı, çalışmaların başarı göstergeleri, değerlendirme ve geliştirme yöntemleri ortaya konup, köşelerde yazılı olarak bulundurulmalıdır.

#16

SORU:

Sınıfın ana bölümlerinden ilgi köşelerini açıklayınız.

CEVAP:

Öğrencilerin resim, yazı, karikatür, şiir vb. ilgileri için sınıfta duvar panoları, halı kilim serilmiş, ilginç kitapları olan okuma köşeleri, tabureler veya halı ile desteklenmiş tartışma köşeleri, masa üstünde deney araçları olan bir fen köşesi, giyinme ve soyunma köşesi gibi her ilgi alanı için, küçük büyük, bağımsız ya da ortak kullanılabilen ilgi köşelerine gereksinim vardır. Bu köşelerin araç-gereçleri, dolaplarda kilitli olmamalıdır

#17

SINIF YÖNETİMİ

SORU:

Sınıfın yerleşim düzeni için oluşturulabilecek ana gruplar nelerdir?

CEVAP:

Sınıf ortamındaki düzenler, dört ana grupta toplanabilir, elbette her grubun çeşitli kullanımları da olacaktır. Bunlar klasik düzen, tek grup düzeni, bireysel düzen ve çok grup düzeni olarak söylenebilir.

#18

SORU:

Bireysel düzeni açıklayarak etkilerini belirtiniz.

CEVAP:

Bireysel düzen, kendi başına, kendi düzeyinde, derin düşünmeye, paket öğretime uygun bir düzendir. Bu durumda, öğrencilerin birbirinden haberleri en az olmalı, gerekmedikçe iletişim kurulmamalıdır. Böylece çalışanların birbirlerini rahatsız etmeleri önlenir. Öğrenci iletişim ve etkileşimini en az düzeyde tuttuğundan, bu düzen, bu özelliklere yönelik hedef davranışlar için uygun değildir.

#19

SORU:

Çok grup düzeninin avantajları nelerdir?

CEVAP:

Çok grup düzeni, herkese katılım şansı ve sorumluluk verdiğinden, ilgiyi artırır, iyi bir planlama ve gözetim gerektirir. Her grup için amaçlar, görev bölümü belirlenmeli, kaynaklar sağlanmalı, çalışmalar grup ve öğretmene desteklenmelidir. Öğretmen, grupları sürekli izleyip denetlemeli, onlara yardımcı olmalıdır. Gruplar, farklı hazır bulunuşluk düzeyinde, yetenekte, beceride, benzeşik olmayan yapıda oluşturulursa etkileşim, yararlanma, liderlik fırsatları artar, rekabet ve engelleme azalır.

#20

SORU:

Ders dönemi öncesinde, öğretmene, sınıf ortamının fiziksel düzenlenişi konusunda öneriler nelerdir?

CEVAP:

Ders dönemi öncesinde, öğretmene, sınıf ortamının fiziksel düzenlenişi konusunda şunların yapılması önerilmektedir (Başar, a.g.e):

- Lavabo, tuvalet, duş ve oyun alanlarının temizlik ve bakımının sağlanması
- Sınıfın ısınma, aydınlanma, havalanma düzeneklerinin kullanıma hazır hâle getirilmesi
- Sınıfın dışından gelecek gürültüye karşı önlem alınması
- Sınıf alanına uygun sayıda öğrenci veya öğrenci sayısına

uygun sınıf seçilmesi

- Sınıf araçlarının sayı, kalite, kullanıma uygunluk açılarından hazırlanması
- Ders araç ve gereçlerinin belirlenip sağlanması
- Öğrenme ve ilgi merkezlerinin düzenlenmesi
- Oturma alanı dışında, gösteri, canlandırma gibi etkinlikler için boş alan

ayrılması

- Sınıfta, giriş çıkış, değişik etkinlik alanlarına geçiş için öğrenci akış düzeninin kurulması, yangın gibi olağan dışı durumlar için, çıkış düzeninin belirlenmesi
- Sınıf bölümlerinin ve oturma düzeninin geçici planlarının yapılması
- Öğrenci listesinin sağlanması, öğrencilerle ilgili kişisel bilgilerin edinilmesi

Bu işlere, okul türlerine göre eklemeler yapılabilir.

SORU:

Sınıfta ilişki biçimleri nasıldır?

CEVAP:

Sınıfta ilişki biçimleri, bir ucunda düzenliliğin, diğer ucunda değişkenliğin yer aldığı bir çizgi üzerinde yer alır.

#2

SORU:

Değişkenliğe kayma durumunu açıklayınız.

CEVAP:

Değişkenliğe kayma, düzenliliğin az, değişimin çok olduğu durumdur.

#3

SORU:

Düzenliliğe kayma durumunu açıklayınız.

CEVAP:

Düzenliliğe kayma, değişkenliğe az, düzenliliğe çok yer verilen durumdur.

#4

SORU:

Ş birliğine ağırlık veren düzende dikkat edilmesi gereken ilkeler nelerdir?

CEVAP:

Ş birliğine ağırlık veren düzende, öğretim iyi planlanmış, sorumluluklar belirlenmiş, iyi bir grup ödül sistemi kurulmuşsa, başarı olumlu yönde etkilenmektedir. İş birlikçi düzende, öğrenciler, ortak hedeflere ulaşmak için birlikte çalışır, etkinliklere herkes katılır, yardımlaşarak öğrenilir.

#5

SORU:

SINIF YÖNETİMİ

Sınıf ikliminde denetim kavramının ifade ettiği anlamı açıklayınız.

CEVAP:

Denetim: Olanların, olması gerekenlerle, olabilecek olanlarla karşılaştırılması, eksikliklerin tamamlanıp yanlışlıkların giderilmesi, yapılanların düzeltilip geliştirilmesidir.

#6

SORU:

Yarışmacı düzenin olası yararları nelerdir?

CEVAP:

Yarışmacı düzenin, bireyi daha üst düzey edime yönleltmek, gelişmeyi teşvik etmek gibi yararları vardır. Bu yararlar, iş birlikçi düzende de kullanılabilir. Bu kullanımlardan biri, kişiyi kendisiyle yarıştırmaktır. Amaç, öğrencinin başkalarından değil, bir önceki durumundan daha iyi olmasını, kişisel gelişimini sağlamaktır. Öğrenci kendisiyle yarışınca rakip kendi olacak, kendini aşmaya çalışacaktır. Yine başkalarının başarısızlığı kişinin başarısını etkilemeyeceğinden, yarışmanın başkalarına karşı yıkıcı etkileri de olmayacaktır.

#7

SORU:

Tanımının sınıf iklimindeki yararları nelerdir?

CEVAP:

Tanıma, öğrencilerin gereksinimlerinin bilinmesini, karşılanabilmesini de sağlar. Böylece öğretmen, kimlerden neleri isteyip bekleyebileceğini, kimlerin kendinden ve başkalarından neleri isteyip bekleyebileceğini bilebilir; hem kendi davranışlarını hem de sınıf yaşamını bu bilgilere göre düzenleyebilir.

#8

SORU:

Kuralların bireye olan faydaları nelerdir?

CEVAP:

Birlikte yaşamının düzenini sağlayan araçlar, kurallardır. Kurallar bize karşı değil, bizim içindir. Sadece başkalarının haklarını bize karşı değil, bizim haklarımızı da başkalarına karşı korumanın aracıdır, bu nedenle de bize gereklidir.

#9

SORU:

Kuralların uyumunu kolaylaştırmak için neler yapılmalıdır?

CEVAP:

Emir ve yasak bildiren kurallar yerine, olumlu ve izin verilen davranışlar şeklinde kurallar koymak, uyulmalarını kolaylaştırır.

#10

SORU:

Sınıf çalışmalarındaki ilişki düzeninde öğretmenin rollerini açıklayınız.

CEVAP:

Sınıf çalışmalarındaki ilişki düzeninde öğretmenin rolü, başarıya götüren olumlu bir sınıf iklimi yaratmak, bunun için de dikkatli, özenli, anlayışlı, bütünleştirici, demokratik bir üye olmaktır. Sınıfın davranış yapısı gevşek olmalı, bunun için de programın öğrenci merkezli, öğretmenin demokratik, sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte oluşturulmuş olması gerekir. Bu yapı, amaçlardan uzaklaşmaya götürmeyecek bir gevşeklikte olmalıdır. Evde, okulda, sınıfta gerçek demokrasi yoksa, ülkede demokrasi bulmak çok zordur.

#11

SORU:

Aşırı kaygının davranışlar üzerindeki etkisi nasıldır?

CEVAP:

Davranışı olumsuz etkileyen bir değişken de aşırı kaygıdır. Öğretmen, öğrencilerde aşırı kaygı yaratmaktan kaçınmalıdır. Aşırı kaygı, insanı sinirli, beceriksiz, huysuz yapar. Kaygının az olanı iyidir, insanı dikkatli, özenli, saygılı yapar.

#12

SORU:

Demokrasi kavramını açıklayınız.

CEVAP:

Demokrasi, sayıca az olanların da dinlendiği, haklarının gözetildiği, çoğunluğun değil, hakkın, adaletin yer aldığı bir yönetim biçimidir.

#13

SORU:

Sınıf içerisinde öğretmenin kullanacağı dil nasıl olmalıdır?

CEVAP:

Sınıf konuşmalarında emir dili değil, istek dili; yargılayıcı değil, betimleyici dil kullanılmalıdır. Emir, alan için olduğu kadar, veren için de hoş olmayan bir durum yaratır, gereksiz üstünlük duygusu, olgun insanda hoşnutsuzluk uyandırır. İstek, rica şeklindeki söylemler de anlatım olarak emire yakın anlam verirler ama onun gibi tepki çekmezler. “Tahtaya gel!” yerine “Tahtaya gelir misin?” sözü, bir de “lütfen”le tamamlanırsa, dile gösterilen özen

davranışlara da yansıtacağından, sınıfta dikkatli, özenli insan ilişkileri gelişir ve bu, topluma yansır. Kaba, rahatsız edici, itici olmayan insanların yetişmesi böyle ortamlar, uygulamalar ister.

#14

SORU:

Örgütlenme ne demektir?

CEVAP:

Örgütlenme: Amaçlar esas alınarak, görevlerin, görevlilerin ve bunların ilişkilerinin belirlenmesidir.

#15

SORU:

Emir dili ve yargılayıcı dile sırasıyla örnekler verir misiniz?

CEVAP:

Emir Dili: Emir veren dil: Kalk, otur, kapıyı kapat gibi.
Yargılayıcı Dil: Eylem veya durumla ilgili yargı bildiren anlatım: Tembel, beceriksiz, pasaklı, sakar...

#16

SORU:

Sınıfta her özellik ve kişilikteki öğrencilerin sürekli birlikte olmalarının faydaları nelerdir?

CEVAP:

Sınıf, uzun süre bir arada bulunulan bir ortamdır. Farklı özellik ve kişilikteki öğrencilerin sürekli birlikte olmaları, hoşgörüyü, özür dilemeyi, barış içinde birlikte yaşamayı gerektirir ve belirtilen becerileri kazanmaya yardımcı olur.

#17

SORU:

Değişkenliğe daha çok yer veren ilişki biçimi seçildiğinde ne gibi durumlarla karşılaşılır?

CEVAP:

Değişkenliğe daha çok yer veren ilişki biçiminin, öğrencilerin birbirinden hoşlanmasına, olumsuz davranışların azalmasına yardımcı olur.

#18

SORU:

Düzene daha fazla yer veren ilişki biçimi ne gibi durumlara neden olur?

CEVAP:

Düzene fazla yer veren ilişki biçiminin, birbirini şikâyet etmeye, engellenme nedeniyle karşı tepkiye, hoşgörüsüzlüğe yol açtığı görülmüştür.

#19

SORU:

Sınıfta ilk günlerin dikkat ve özeninin sürdürülmesi için neler yapılmalıdır?

CEVAP:

İlk günlerin dikkat ve özeninin sürdürülebilmesi için, anlayış, izleme, değer verme, zarar vermeme, nazik olma gibi davranış yönelimleri sürekli kılınmalıdır. Uzun süren tatillerden sonra da, ilk günlerin dikkat ve özenine gereksinim duyulur. Nasıl alışsanız, öyle sürer sözü büyük ölçüde doğrudur.

#20

SORU:

Sınıfta ilişki biçimlerini bir çizgi olarak düşündüğümüzde nasıl tanımlarız?

CEVAP:

Sınıfta ilişki biçimleri, bir ucunda düzenliliğin, diğer ucunda değişkenliğin yer aldığı bir çizgi üzerinde yer alır.

FİNAL KONULARI SORU CEVAP

#1

SORU:

Grup oluşumunda kaç farklı amaç açığa çıkmaktadır?

CEVAP:

Bir grubun oluşması için, grubu oluşturacak bireylerin belli bir amaç çerçevesinde bir araya gelmeleri gerekir. Genellikle bu amaç, grubu oluşturan bireylerin grup oluşturmalarındaki bireysel amaçların ötesinde bir amaçtır. Dolayısıyla grup oluşumunda iki farklı amaç açığa çıkmaktadır. Bu amaçlar, grubun amacı ve gruptaki bireylerin amaçlarıdır. Örneğin bir öğrencinin A grubuna katılmasındaki amaç, o grubu oluşturan kişilerin birtakım özellikleri olabilecek iken, A grubunun amacı bireysel amaçların ötesindeki üstlenilen eğitim görevini tamamlamaktır.

#2

SORU:

Grubun en önemli özelliği nedir?

CEVAP:

Herhangi bir insan topluluğunun grup olarak nitelendirilmesi için bazı özelliklere sahip olması gerekir. Bu özellikler farklılık göstermekle birlikte, grubun en önemli özelliğinin gruptaki kişiler arasındaki etkileşim olduğu çoğunlukla kabul görmektedir. Grup, özünde, belirli bazı ortak amaçlarla bir araya gelmiş insanların bütünüdür.

#3

SINIF YÖNETİMİ

SORU:

Gruplarda etkileşimle birlikte zaman içinde hangi özellikler gelişebilir?

CEVAP:

Bir araya gelen insanların bir grup oluşturması, doğrudan veya dolaylı etkileşim içinde olmaları nedeniyledir. Gruplarda etkileşimle birlikte, aşamalı olarak, aşağıdaki özelliklerden bazıları veya zaman içinde tamamı gelişebilir:

1. Etkileşimde bulunan bireyler kendilerini o grubun üyesi olarak tanımlarlar.
2. Üyeler, grup dışındaki diğer insanlar tarafından da o gruba ait olarak tanımlanırlar.
3. Ortak çıkarlarıyla ilgili konular üzerinde normlar oluşturur ve bunlara uyarlar.
4. Birbirine bağımlı bir rol sistemi içerisinde yer alırlar.
5. Ortak amaç ya da idealleri paylaştıkları için birbirlerine benzerler.
6. Grup yaşantısını ödüllendirici bulurlar.
7. Karşılıklı bağımlılık gerektiren yeni hedefler geliştirirler.
8. Birlik algısı geliştirirler.
9. Çevreye karşı da bu birlik duygusu içinde hareket ederler.

#4

SORU:

Grupların takım olabilmesi için gerekli olan koşul nedir?

CEVAP:

Her takım özünde bir gruptur fakat her grup bir takım olamaz. Gruplar takım olabilmek potansiyeline sahip oluşumlar olmakla birlikte, grupların çok azı takım özelliği kazanabilir. Grupların takım olabilmesi için öncelikle belirli temel özelliklerin tümüne açık, belirgin ve olumlu yönde sahip olması bir ön koşul olmakla birlikte yeter koşul değildir. Bununla birlikte, grupların öğretmenin liderliğinde bu yönde güdülenerek yönetilmesi bir zorunluluktur. Bunun için ise öğretmenin grup dinamiklerine hâkim olması ve öğrencileri bu yolla yönlendirebilmesi gerekir.

#5

SORU:

Bir gruptaki temel değerler nelerdir?

CEVAP:

Temel değerler, grubun başarmayı istediği, arzu edilen bir amaçtır. Gruplar, yenilikçi olma, birinci olma, mükemmellik, başarılı olma, kararlılık, moral ve kaliteden herhangi birini veya tamamını benimsemeye çalışabilirler. Temel değerlerin toplamı, grubun bir anlamda "vizyon"unu oluşturmaktadır.

#6

SORU:

Bir gruptaki yardımcı değerler nelerdir?

CEVAP:

Yardımcı değerler, grubun üyelerinde gözlemeyi istediği, arzu edilen davranış kalıplarıdır. Öğretmenler öğrencilerin, çok çalışma, yaratıcı olma, yüksek standartlara sahip olma, dürüst olma vb. yardımcı değerlere sahip olmaları için onları destekleyerek, cesaretlendirmelidir.

#7

SORU:

Norm ve değer arasındaki farklılık nedir?

CEVAP:

Normlar, değerler sistemine bağlı olarak her grupta bireylere yol gösteren, doğru ve yanlış, olumlu ve olumsuz belirleyen kurallar, standartlar ve fikirler bütünü biçiminde ortaya çıkmaktadır. Norm ve değer arasındaki farklılık, değerlerin soyut ve genel kavramlardan meydana gelmesi, normların ise belirgin ve yol gösterici olmasıdır.

#8

SORU:

Sınıfın vizyonunu yansıtan unsur nedir?

CEVAP:

Sınıf, vizyonunu "sınıf atmosferi" aracılığıyla yansıtır. Sınıf atmosferi bir anlamda sınıf içinde öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci, öğretmen-sınıf ilişkilerinde açığa çıkan olumlu veya olumsuz durumların toplamıdır. Bir başka deyişle sınıf atmosferi, sınıfın havasıdır. Eğer bu ilişkiler olumlu ve istendik yönde gerçekleşiyorsa sınıfta güçlü bir atmosferden, gerçekleşmiyorsa zayıf bir atmosferden söz edilebilir.

#9

SORU:

Uyma davranışı nedir?

CEVAP:

Zaman içinde grupta oluşan değer ve normlar ile rol ve statüler, grupta yer alan bireylerin davranış ve düşünceleri üzerine baskı yaparak, onların davranışlarını değiştirebilmektedir. Bireyin davranışlarını, grup üyelerinin tamamının veya bir kısmının istek ve beklentileri doğrultusunda değiştirmesi olayına uyma davranışı adı verilmektedir.

#10

SORU:

Grup bağlılığı neyin sonucunda açığa çıkar?

CEVAP:

Grup bağlılığı, grup içindeki bireyleri bir arada tutan bizlik duygusunun ve buna etki eden diğer psikolojik süreçlerin sonucunda açığa çıkar. Grup içindeki öğrencileri birbirlerine bağlayan bağlılık duygusu, sadece grubun amaçlarını kabulden doğmaz. Bu bağlılık, bir kişinin ailesine veya vatanına karşı hissettiği bağlılığa benzeyen bir benimseme duygusunu temsil eder.

#11

SORU:

Olumlu bir grup ortamı oluşturmada öğretmenlerin rolü nedir?

CEVAP:

Olumlu bir grup ortamı, tesadüfler sonucu açığa çıkmaz. Olumlu bir grup ortamının sağlanması için öğretmenlerin bu konuya özen göstererek kendilerini geliştirmeleri, sınıf içindeki grupların ve bir bütün grup olarak sınıfın yukarıda sıralanan çeşitli özellikleri ile öğrenci özelliklerinin toplamı sonucu açığa çıkan sınıflarının grup dinamiklerini çözümlyerek yönetmeleri gerekir. Bu yapılabildiğinde olumsuz davranışların açığa çıkma sıklığı azalarak, sınıf yönetimi daha verimli bir biçimde gerçekleştirilecek, sınıf amaçlarına daha kolay ulaşabilecektir.

#12

SORU:

Sınıftaki grup türleri nelerdir?

CEVAP:

Sınıf içindeki grupları, yapıları ve işlevleri bakımından çeşitli kategorilere ayırmak, konunun anlaşılması açısından önemlidir. Yapıları bakımından sınıftaki grup türleri biçimsel ve biçimsel olmayan, büyük ve küçük gruplar ile üyelik ve referans grupları olarak sıralanırken, işlevleri bakımından ise ilgi ve gelişim grupları, arkadaş grupları, süreli ve düzenli gruplar olarak sınıflandırılabilirler.

#13

SORU:

Sınıfta grup oluşumunun önemi nedir?

CEVAP:

Grupların oluşturulmasındaki farklılıklar, grup etkileşiminde ve sınıf yönetiminde önemli bir etmendir. Öğretmenler, grup oluştururken benzer ve farklı özellikleri kullanabilirler. Yetenek temelli gruplama genellikle müfettişler tarafından önerilir. Çeşitli araştırma bulguları, eşit sayıda kız ve erkekten oluşan cinsiyete göre karışık gruplamanın, cinsiyetler arası dengeli tartışmalara ortam yarattığı için oldukça tercih edilen bir gruplandırma biçimi olduğunu ortaya koymaktadır. Arkadaşlık ilişkilerine göre gruplandırma ise öğrenmeyi olumlu yönde etkilemektedir.

#14

SORU:

Öğretmenler sınıftaki grup çalışmalarında etkili olabilmek için ne yapmalıdırlar?

CEVAP:

Grup çalışmalarında öğrenmenin etkili olması için, öğretmenin grup içinde etkileşimi düzenlemesi gerekmektedir. Öğretmenler ayrıca, grupların belirlenen görevleri öğretmenin varlığıyla mı yoksa kendi kendilerine mi üstlendiklerini de gözlemelidirler. Bu yolla öğretmenler, zaman içinde grupların gittikçe daha bağımsız çalışabilmelerine yardımcı olmalıdırlar.

#15

SORU:

Eğitimsel “reform ve yeniden yapılanma” çalışmaları liderliği nasıl tanımlar?

CEVAP:

Eğitimsel “reform ve yeniden yapılanma” çalışmaları liderliği anahtar bir değişken olarak tanımlar. Artan bir biçimde okul müdürlerinden öğretmenler tarafından sergilenen liderliğe doğru daha geniş katılıma önem verme yönünde bir değişim gerçekleşmektedir. Öğretmenler yeni rolleri almaya zorlandıkları için, öğretmen liderliğinin doğasını daha iyi anlamak önemlidir. Öğretmen liderliği okullarda daha fazla profesyonelleşmeyi, daha fazla öğretmen liderliğini ve iş birliğini çağrıştıran reform hareketleri ile ilişkilendirilir.

#16

SORU:

Liderlik ve yönetim kavramlarının birbiriyle ilişkisi nedir?

CEVAP:

Liderlik ve yönetim kavramları birbiriyle ilişkili, birbirini kapsayan kavramlardır. Liderlik bir şemsiye iken yönetim onun bir parçasıdır. Etkili liderliğin, etkili yönetim becerilerine sahip olduğu dayanağından yola çıkılarak, etkili liderlikle yönetimin ayrılmaz bir bütünü iki yarısı olduğu noktasına ulaşılabilir. Lider öğretmenler de bunu gerçekleştirebilen öğretmenler arasından çıkabilir.

#17

SORU:

Liderin en temel özelliği nedir?

CEVAP:

Liderin en temel özelliği, izleyenlerine güven verebilmesidir. İnsanlar onlara güvenirlir çünkü onlar inandıkları değerler doğrultusunda davranarak, belirledikleri amaçlara ulaşırlar. Dolayısıyla liderler değer, söz ve eylemleriyle tutarlı insanlardır.

#18

SORU:

Sınıfta öğrencileri güdüleyen ögeler nelerdir?

CEVAP:

Öğrenci katkılarının öğretmen tarafından farkına varılması, öğrencileri, iyi şeyler yapmaya devam etmeleri konusunda güdüleyen en önemli ögelerden biridir. Lider öğretmenler, öğrenci çabalarının farkına varılması, tanınması ve değer verilmesinin, temel gereksinimler kadar önemli olduğunu bilirler. Öğretmenler tarafından öğrencilere verilecek sözel övgüler, en kolay güdüleme araçlarıdır; ama belki de en fazla gözden kaçanlardır. Akranlarının, aile veya diğer öğretmenlerin yanında öğrenciyi takdir etmek, öğrencide “daha iyisini yapma” duygusunu kuvvetlendirir.

#19

SORU:

Öğretmenlerin uzman olma özelliğine sahip olması sınıfta nasıl bir etki yaratır?

CEVAP:

Başarılı liderlerin en temel özelliklerinden birisi yükledikleri görevleri iyi yapmalarıdır. Öğrenciler, öğretmenlerinin ne yaptığını ve ne yapmak istediğini bilirler ve buna öğretmenlerinin yeterliliklerinden dolayı inanırlarsa, onları daha büyük bir hevesle izlerler. Öğretmen liderler, alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür alanlarındaki yeterliliklerini göstererek, vizyonlarını çevreleriyle ve öğrencileriyle daha yüksek düzeyde paylaşırlar. Bu paylaşım sınıf düzeyinde yaygın bir biçimde paylaşılmaya başladıkça, başarı da artmaya başlar. Öğretmen liderler mesleklerinde uzman kişiler olduklarından, sınıflardaki öğrencilerin öğrenme deneyimlerinde diğer sınıflara oranla önemli bir farklılaşma sağlarlar.

#20

SORU:

Eğitimin etkili iletişimle olan ilişkisi nedir?

CEVAP:

Eğitim, bir etkileşim sürecidir; etkileşimin aracıysa iletişimdir. Bu yüzden okullarda ve özellikle sınıflarda iletişim yapı ve süreçleri hem sınıf yönetimi hem de eğitim-öğretim için temel gerekliliktir. Okul ve onu oluşturan sınıflarda insan ilişkileri ile buna bağlı olarak iletişim süreçlerinin önemi, malzeme ve ürünü insan olduğu için daha da artmaktadır.

#1

SORU:

Plân, program nedir?

CEVAP:

Plân, program, gelecekte nelerin nasıl yapılacağını, hangi kaynakların nasıl kullanılacağını gösteren bir araçtır. Bu yönüyle plân ve program, geleceğin bugünden görülmesini sağlar.

#2

SORU:

Plân, program yapmanın faydaları nelerdir?

CEVAP:

Olaakları daha onlar olmadan bilmek, onlara karşı hazırlık yapmamıza fırsat verir, sürprizleri, bilinmeyenleri azaltır, sorunları, sıkıntıları önler. Bir işin plânı ve programı yapılmışsa, o iş büyük ölçüde bitirilmiş, geriye sadece belirlenenlerin yapılması, yani uygulama kalmıştır.

#3

SORU:

Plân, program yapma işi nedir?

CEVAP:

Hedeflerin belirlenmesi, kaynakların sağlanması, hedeflerle kaynaklar arasındaki ilişkilerin kurgulanması, plân ve program yapma işidir.

#4

SORU:

Plân, program ne tür yararlar sağlar?

CEVAP:

Plân ve program, kaynak kullanımını ekonomikleştirir, hedeflere götürücüdür, geleceğe bilinçle hazırlanma fırsatı verir, eksiklikleri, gereksinimleri önceden gösterir, hedeflere ulaşma zamanı ve düzeyi hakkında, uygulama öncesinde bilgi sağlar.

#5

SORU:

Eğitsel etkinlikler ne gerektirir?

CEVAP:

Eğitsel etkinlikler ciddi ve titiz bir plân gerektirir.

#6

SORU:

Eğitimden plânların yanlış yapılması ne tür sonuçlar doğurur?

CEVAP:

Bizim eğitimimizde plânların yanlış yöntemlerle yapılmış olması, plâna karşı özellikle öğretmenlerde önemli bir istememe tepkisi oluşturmuştur. Özellikle, plânın bir araç

olduğunu bilmeyen, bu nedenle de o aracın amacını “plâna sahip olmak” olarak anlayan bazı eğitim denetçi ve yöneticileri, öğretmen etkinliklerini plânlardan ve eğitsel amaçlardan uzaklaştırmışlar, plânsız ve hedefsiz eğitim de, ezberden öte gidemeyen kısır sonuçlar, kısır bireyler üretmiştir.

#7

SORU:

Bir eğitim plânının ön değerlendirmesinde hangi sorulara yanıt aranmalıdır?

CEVAP:

- Öğretmenin bir plânı var mıdır?
- Bu plân eğitsel hedeflere ulaştırıcı mıdır?
 - Öğretmen bu plânı uygulayarak eğitsel hedeflere ulaşabilmekte midir?

#8

SORU:

Eğitim nasıl tanımlanır?

CEVAP:

Eğitim, bireylerin istenen davranışları göstermeleri, istenmeyenleri de değiştirmeleri olarak tanımlanabilir.

#9

SORU:

Plân ve programların değerlendirme ölçütleri nedir?

CEVAP:

Plân ve programların değerlendirme ölçütleri de amaçlardır. Bunlar, amaçlara ne derece ulaştırmışlarsa (diğer kaynaklar: zaman, maliyet, ... sabit kalmak koşuluyla) o kadar “iyi” olarak değerlendirilirler. Amaç bir plân veya programı uygulamak, belli dersleri ezberletmek, belli konuları anlatmayı belli zamanlarda bitirmek değildir. Bunlar tümünden yanlış etkinliklerdir. Eğitimde amaç, Millî Eğitim Temel Kanunu’nda belirlenen amaçlara öğrencilerin ulaştırılmasıdır.

#10

SORU:

Eğitimde dersin programını kim hazırlar?

CEVAP:

Eğitimde bir dersin programı, (okutulacak konular listesi) bakanlıkça hazırlanarak okullara gönderilir. Bu program, o dersin amaçlarını gerçekleştirecek uygunlukta olmalıdır. Öğretmen, o dersin amaçlarından yola çıkarak, bu programı kullanarak, o amaçlara ulaştırıcı etkinliklerin yıllık, günlük, ünite plânlarını yapar.

#11

SORU:

Öğretmenlere tanınan program esnekliklerinin ilköğretim okulu programında yer alan dikkat çekici yanları nelerdir?

CEVAP:

1. Her öğrenci gücünün yettiği oranda yetiştirilmektedir. Beşlik bir not sisteminde iki alanın da beş alanın da geçiyor olması, bu ilkenin uygulanışına bir örnektir. Öğrenciler yetiştirilirken, yeteneklerine, ilgi ve gereksinimlerine bakılmalı, öğretmen, onun olabildiği kadar gelişimine destek olmalıdır. Program hazırlanırken, onun öğrenciye göre olma esnekliği gözetilmelidir. Bu yapılmayıp gereksiz zorlamalara gidilirse, öğrenci önüne konan hedeflere ulaşamayacağını düşünürse, ilgisini yitirir, dersine yönelmez, okula gelmemeyi seçebilir, dersten kopabilir.
2. Öğrencilere, bir süre sonra değişebilecek, herhangi bir kaynaktan bulunabilecek, sahip olunması bir yarar sağlamayacak gereksiz bilgiler vermek yerine, hedef davranışlara götürücü bir eğitim esas alınmalıdır. Öğrenci, bilginin nereden ve nasıl alınacağını, nasıl değerlendirileceğini, gerçek olan ve olmayan bilgiyi nasıl ayıracağını, nasıl kullanacağını, düşüneceğini, geliştireceğini bilip yapabilmeli, beynini bilgi deposu olarak değil, bilgiyi kullanan bir makine olarak değerlendirebilmelidir. Bunlar için de, kitaplarda yer alan çok konu ve bilginin ezberlenmesi yerine az konu ve bilgi, birbirinden kopuk ve yarasız bilgiler yerine gerçek yaşamla ve birbirleriyle ilişkilendirilmiş bilgi, zihinde saklanmaya değil, kullanılmaya dönük bilgi yeğlenmelidir.
3. Yakından uzağa ilkesi gereği, programda başlangıç noktası olarak yakın çevre alınmalı, onun tanınıp geliştirilmesine öncelik verilmelidir.
4. Bakanlığın hazırlayıp gönderdiği ders programları, ülkenin her yöresi için genel bir “çerçeve” programdır. Bırakın ülkenin her yöresini, bir kentindeki, bir okulundaki aynı sınıfın birden fazla şubesindeki öğrenciler bile birbirinin aynı değildir. Bakanlık da bu bilinçle, öğretmenlere, programlarla öğrencilerin uyumunu sağlama görevi ve hakkı vermiştir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin, diğer özelliklerinin, çevrenin gerektirdiği ekleme ve çıkarmaları yapmak öğretmenin işidir. Bakanlıkça gönderilen “çerçeve” programın her okulun “penceresine”, amaçlar gözetilerek uyarlanması gerekir. Daha iş öğretmenin görevi, amaçlarla program arasında gördüğü uyumsuzlukları ve program değişikliği önerilerini bakanlığa bildirmektir.
5. Bakanlıkça gönderilen ders programındaki ünite ve konularla bunların sıralarına da uyma zorunluluğu yoktur. Bunlardaki her konunun programa alınması gerekemeyeceği gibi, programlara alınanların süreleri de kitap ya da bakanlık programındaki genişlikte olmayabilecektir.

#12

SORU:

Ders programlarında amaç-içerik bağlantısı kurularak program düzeni oluşturulması için ne gereklidir?

CEVAP:

Ders programlarında amaç-içerik bağlantısı kurularak program düzeni oluşturulması için, hem o yaş çocuğunun, hem de o dersi alacak sınıfta bulunan öğrencilerin çok iyi tanınması, hazır bulunuşluk düzeylerinin, ilgi ve yeteneklerinin bilinmesi gerekir. Böylece bu sınıftaki öğrenciler arasında seviye ve ilgi grupları oluşturmak, öğrenciye göre eğitim yapmak kolaylaşır. Bunun için, öğretmenin programı hazırlamadan önce, bir ön testle öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini ölçmesi, ilgilerini belirlemesi gerekir.

#13

SORU:

İyi bir ders programı nasıl olmalıdır?

CEVAP:

İyi bir ders programı esnek olmalı, öğrenilenlerin uygulanmasına hizmet etmeli, birden fazla grubun, sınıfın katılabileceği ortak projelere olanak vermeli, öğrenci merkezli, kapsam olarak dar ama içerik olarak zengin olmalıdır.

#14

SORU:

Program oluştururken hangi soruların yanıtlanması önerilmektedir?

CEVAP:

Program oluştururken, şu soruların yanıtlanması önerilmektedir: Öğrenciyi çalışmaya isteklendiriyor mu, bağımsız çalışmalara yer vermiş mi, araçlar yeterli ve uygun mu, öğrencinin ön hazırlıklarını içeriyor mu, öğretmenin ön hazırlıkları yeterli mi, öğrenilecekler uygulamaya dönük mü, uygun bir mantıksal sıra izlenmiş mi, etkinliklerin plânlaması uygun mu?

#15

SORU:

Yıllık, ünite, günlük, ders plânlarının, aynı dersi aynı düzeyde okutan öğretmenlerce birlikte yapılması neden faydalıdır?

CEVAP:

Yıllık, ünite, günlük, ders plânlarının, aynı dersi aynı düzeyde okutan öğretmenlerce birlikte yapılması iyi olur. Bu öğretmenlerin, ders yılı öncesinde bir araya gelerek, sınıf düzenine ilişkin hazırlıkları da birlikte yapmaları yararlıdır. Bu çabalar, görüş alışverişini, kaynak ve olanakların eş güdümlü kullanılmasını, çalışmalarda iş birliğini sağlar. Bu iş birliğinde katı sınırlamalara, aşırı bir

örneklige gidilmemelidir. Sınıf düzeyleri aynı olsa da, öğrenciler ve sınıflar arasında farklar vardır.

#16

SORU:

Plânın, gelecekteki değişimlere uyulanabilecek esneklikte olması neden gerekir?

CEVAP:

Gelecekteki her değişim bilinmemeyebileceğinden, plânın, gelecekteki değişimlere uyulanabilecek esneklikte olması gerekir. Bu nedenle, öğretmenin plânlara ek çalışmalar koyması iyi olur. Bir uygulamayı gerçekleştirecek öğrenci grubunun o gün okula gelmemesi, bir araç veya makinanın arıza yapması, elektriklerin kesilmesi,... gibi durumlarda, plânlara yeni şekiller verilebilmelidir.

#17

SORU:

Plânlar nasıl olmalıdır?

CEVAP:

Plânlar, düzen içinde hazırlanmalı, bireysel yaratıcılıklara engel olmamalıdır. O anda oluşuveren bir yenilik, farklılık plâna girebilmeli, plân açık uçlu olmalıdır. Öğretmen, amaçlara hizmet eden, ama plânda yer almayan yaratıcı öğrenci etkinliklerini desteklemelidir. Amaca uygun ama plân dışı yaratıcı etkinliklerin aldığı zaman, daha sonraki düzenlemelerle kazanılabilir. Uygun bir ortam düzeni, yöntem ve araçlar, becerili bir öğretmen ve isteklendirilip hazırlanmış öğrencilerle, eğitim zamanı kısaltılabilir.

#18

SORU:

Plânlarda hangi özellikler gözetilmelidir?

CEVAP:

Sıra, içeriğin mantıksal bir düzen içinde verilmesidir. Önce öğrenilmesi gerekenler önce, bunların bilinmesine gerek duyulan etkinlikler sonra yer almalıdır.

Süreklilik, öğrenmenin geçmiş ile gelecek ilişkisinin kurulmasıdır. Bir eğitsel durum, geçmiş bilgi ve etkinliklerden yararlanmalı, gelecektekiler için hazırlık oluşturmaktadır.

Bütünlük, bir öğrenmenin, başka etkinliklerde de işe yarayacak şekilde plânlanması, bir derste kazanılanların, o dersin diğer dilimlerinde veya başka derslerde kullanılmasıdır.

Bir ders plânının ana bölümlerinin, hazırlık, uygulama, denetleme, pekiştirme dilimlerinden oluştuğu söylenebilir. **Hazırlıklar**, öğrencilerin tanınması, hazır bulunuşluk düzeylerinin, ilgi ve gereksinimlerinin bilinmesi, hedef ve davranışların belirlenmesi, ortam ve olanakların incelenmesi, kaynak araç-gereç, deney, uygulama, gezi ve gözlemlerin, sürelerin, ders

ortamlarının belirlenmesi, bunlar için meslektaşlar, uzmanlar, denetçiler, yöneticiler ve çevre ilgilileriyle görüşülmesi türü çalışmaları içerir.

Uygulama süreci, giriş, kazanım ve kullanım basamaklarıyla verilebilir. Giriş, ilgi çekme, amaç ve beklentiler, önem, yöntemin paylaşılması, geçmiş ve gelecek öğrenmelerle ilişkileri açıklama türü etkinliklerden oluşabilir. Kazanım, bilgilerin paylaşılması, bütünleştirilmesi, yapılışını, örneklenişini görme, yapma, özetleme, değerlendirme türü etkinliklerle olur. Kullanım, kazanılanların, gerekli ve uygun durumlarda davranış olarak gösterilmesidir. Bir derste kazanılanlar, aynı dersin diğer dilimlerinde, farklı derslerde ve günlük yaşamda kullanılabilir. Uygulamaların sonunda **denetim** yapılır. Hedef davranışlarla uygulama davranışları karşılaştırılır, farklar olumlu yönde oluşturulmaya, geliştirilmeye çalışılır.

Pekiştirme, hedef davranışlarda alışkanlığın ve ustalığın sağlanması amacıyla yöneliktir.

#19

SORU:

Grup çalışmalarında kümeler nasıl oluşturulmalıdır?

CEVAP:

Grubun oluşturulması, öğrenci tanıma bilgileri kullanılarak yapılmalıdır. Gruptakilerin bilgi ve becerileri, hazır bulunuşluk düzeyleri, kimlerin hangi grupta olacağını belirlemede kullanılır. Hep aynı kişiler, aynı kümeyi oluşturmamalı, hep kızlardan, çalışanlardan, aynı özellikleri taşıyanlardan küme oluşturulmamalıdır. Kümede her özellikte öğrencinin bulunması, işin yapımı, görev paylaşımı, yardımlaşma, öğretmek öğrenme ve başkalarından öğrenme çalışmaları için gereklidir. Kümede hangi görevlerin olduğu, bunların kimlerce yapılacağı, görev ilişkileri de plânlanır. Kümelerin başkanı, yazmanı, sözcüsü sürekli değişik kişiler olmalıdır. Küme çalışmalarında kullanılacak araçlar belirlenmeli, nerelerden nasıl sağlanıp kullanılacağı plânlanmalıdır.

#20

SORU:

Araç-gereçlerin planlanmasında neler gözötilmelidir?

CEVAP:

Araç-gereçlerin plânlanmasında bulunma ve uygulanma kolaylıkları, çokluk, herkesin kullanabilmesi, hedef davranışlara tam uygunluk gözötilmelidir. Öğrenci yapımı araçlar, yaratıcılığı, kullanım çeşitliliğini artırır. Bu niteliklerdeki araçlar, deneyim yoluyla kalıcı, etkili, geliştirici öğrenme sağlar, zaman kazandırır, öğretmenin herkesle ilgilenebilmesine olanak verir, öğrenciye özgüven sağlar.

SORU:

Hedef davranışlar nedir?

CEVAP:

Hedef davranışlar, öğrencilerde, öğretim uygulamasından sonra görölmek istenen davranışlardır.

#2

SORU:

Hedef davranışlar nasıl sınıflandırılır?

CEVAP:

Hedef davranışların çeşitli düşünürlerce sınıflamaları yapılmıştır. Günümüzde en yaygın bilineni, bilişsel, devinsel ve duyuşsal şeklinde gruplanandır. Bu ayırım, incelemeyi kolaylaştırmak içindir, yoksa aynı hedef davranışın, hem bilişsel, hem duyuşsal hem de devinsel yanı vardır. Uygulamada buna göre hedef ve davranış yazılırken, bilişsel basamaklar esas alınarak, duyuşsal ve devinsel yanlarla bütünleştirilerek yazılır.

#3

SORU:

Hedef davranış yazacak öğretmen neler yapmalıdır?

CEVAP:

Hedef davranış yazacak olan öğretmen, Türk Milli Eğitimi'nin, okul tür ve düzeyinin, dersin amaçlarını önüne almalı; dersin amaçlarını, bunlara uygun hedefler şeklinde ayrıntılamalıdır. Hedeflerin belirlenmesinde, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri esas alınmalı, hedefler bu düzeyleri geliştirici olmalıdır. Bu amaçla öğretmenlerin, okulun açılışından önce öğrencileri bir hazır bulunuşluk testinden geçirmesi gerekir. Sınıf, bu test sonucuna göre gruplara ayrılabilir gibi, daha uygun koşullar oluşturulabilirse, bireysel öğretim düzenlemeleri de yapılabilir.

#4

SORU:

Eğitim aracı nedir?

CEVAP:

Eğitim aracı kavramı, geniş anlamda, amaçlara ulaşmada yararlanılan, okuldan öğretmene, program ve plânlardan çevre olanaklarına, kurallardan düzene her tür kaynağı içerir.

#5

SORU:

Eğitim araçları belirlenirken nelere dikkat edilir?

CEVAP:

Eğitim araçları, amaçlara, olanaklara ve bu amaçlara ulaşması beklenen öğrencilerin özelliklerine göre belirlenir

#6

SORU:

Ders aracı hazırlama süreci nasıl olmalıdır?

CEVAP:

Ders araçları, öğretmenin yapacağı ön hazırlıklar sırasında öncelikle amaçlar gözetilerek hazırlanır, ön denemeleri yapılır. Böylece sınıftaki bir aracın “çalışmama” sorunu olmaz. Kullanılan araçlar, bakımı ve gerekiyorsa onarımı yapılarak, “yer”lerine kullanıma hazır halde konursa, ön hazırlıklar kısa sürer, araç yokluğu çekilmez.

#7

SORU:

Ders araçlarının sağladığı yararlar nelerdir?

CEVAP:

Ders araçları, somutluk sağlayarak, bilginin algılanmasını, uygulanmasını, kalıcılığını kolaylaştırır, işi ilginç hale getirir, güdüler, öğrenme çevresini doğallaştırır. Araçlarla uğraşmanın, öğrencileri uğraştırmanın zaman yitirici görünmesine karşılık, bu etkinlikler, gerçek ve kalıcı öğrenme sağlayarak, eğitsel zamanı kısaltırlar.

#8

SORU:

Öğrencinin ilgisini çekmek ve ilginçliği sağlamak için öğretmen neler yapmalıdır?

CEVAP:

İlginciliği sağlamak için öğretmen, araçlarda değişikliğe gitmelidir. Hep aynı mekânda ders işlememeli, sıra ve masaları hep aynı biçimde tutmamalı, laboratuvar düzenini hep aynı şekilde kurmamalıdır.

#9

SORU:

Kitap ve dergilerin eğitim aracı olarak kullanılmasında neler yapılmalıdır?

CEVAP:

Kitap ve dergilerin ön çalışma, hazırlık, değerlendirme dilimleri de kullanılmalı, bunların özet birer araç olduğu unutulmamalı, örneğin özet bir araç olan Türkçe kitabıyla yetinmek yerine, bu özetlerin asılları olan masal, öykü, roman, deneme, ... kitaplarıyla öğrencilerin tanışıp anlaşması sağlanmalıdır. Okulda olmayan araçlar çevrede aranmalıdır.

#10

SORU:

Bilgisayarın eğitsel araç olarak kullanılmasında nelere dikkat edilmelidir?

CEVAP:

Bilgisayarların kullanılmasında, bu kullanımın bir araç olduğu unutulmamalıdır. Bilgisayarı amaç, öğrenciyi araç yapan uygulamalara kapılmaktan özenle kaçınılmalıdır. Bilgisayarlar, bilgi paylaşımını kısaltan, görselleştiren, değiştirilebilir kılan, bireysel öğrenimi sağlayan, zamanı kısaltan bir araç olarak görülmelidir. Bilgisayarın her şey olduğu, her şeyi yapacağı düşüncesine kapılmamalıdır. Yapacak olan öğrencidir, “o” yapmadıkça eğitim gerçekleşmeyecektir.

#11

SORU:

Eğitim araçlarının kullanım zamanı açısından nelere dikkat edilmelidir?

CEVAP:

Araçlar yalnızca ders sürecinde kullanmak için değildir. Öğrenci, araçlara gerek duyduğu zamanlarda ulaşabilmeli, laboratuvarlarda ders dışında da gerektiğinde öğretmen kılavuzluğunda çalışabilmeli, kitaplıktan yararlanma süresi uzun tutulmalı, ders dışı zamanlarda spor olanakları kullanılabilir olmalıdır. Araç kullanması gereken öğrenciler varken, araçlar boş duruyorsa, bu yanlıştır.

#12

SORU:

Eğitim uygulamasının basamakları nelerdir?

CEVAP:

Eğitim uygulamasının basamakları:

- Dikkati Çekme
- Amaçları Açıklama
- Güdüleme
- Kurgu
- İçeriğin Paylaşılması ve Uygulanması
- Dönüt Alma, Düzeltme
- Özetleme, Pekiştirme

#13

SORU:

Eğitim uygulamasının ana basamakları nelerdir?

CEVAP:

Eğitsel hazırlıklar tamamlandıktan sonra, program içeriğinin paylaşılıp bütünleştirilmesi, dönüt alınıp düzeltme yapılması, ulaşılan hedef davranışların pekiştirilmesi süreci, eğitim uygulamasının ana basamakları olarak görülür.

#14

SORU:

SINIF YÖNETİMİ

Eğitsel uygulamanın dikkat çekme basamağı nedir?

CEVAP:

Dikkat çekme öğretmenin öğrencilerin hedef davranışlara ulaşmasını sağlamak için yapılacak etkinliklere hazırlanmasıdır.

#15

SORU:

Eğitim uygulamasında dikkat çekme basamağında neler yapılabilir?

CEVAP:

Öğretmen, sınıfın ders öncesi arayı yansıtan görüntüsünü, ders işlemeye hazır hâle getirmeli, farklı şeylere odaklanmış olan öğrenci dikkatini, o dersteki etkinliklere çekmelidir. Sınıfta birkaç saniye suskun beklemek, dikkatini bir öğrenci grubunun yaptıklarına yöneltmek, konuşmasına alçak sesle başlamak, herkesin fark edebileceği bir şey yapmak, örneğin küçük bir gürültü çıkarmak, elinde ilginç bir araç taşımak (öğrenci sınav kağıtları, bir ders aracı, ...) ... dikkat çekme aracı olarak kullanılabilir. Bu iş sadece ders başında değil, tüm ders süresince dikkati dersle ilgili etkinliklere yoğunlaştırmak için yapılmalıdır. Görüşünün alınması, soru sorulması, yakın olma, göz teması, ilgi duyduğu bir konunun gündeme gelmesi de dikkat çekmeye yarar.

#16

SORU:

Eğitim uygulamasında amaçları açıklamanın faydaları nelerdir?

CEVAP:

Ders başında amaçların açıklanması, öğrencilerin eylemlere bilinçle yönlendirilmesini, düşüncenin geliştirilmesini sağlar. Bu amaçların anlamlı ve yararlı bulunması, öğrenme çabalarını artırır, sınıf kendiliğinden amaçlarla ilgili etkinliklere yöneleceğinden, sınıfın yönetimi kolaylaşır.

#17

SORU:

Öğrencilerin güdülenmesi için öğretmen nasıl bir sınıf ortamı hazırlamalıdır?

CEVAP:

Öğretmenden, sınıfta öğrencilerin utanma, eleştirilme, gülünç olma, küçük düşme, ceza alma, başarısız olduğunda sıkıntıya girme, vb. sonuçlarının yer almadığı bir öğrenme ortamı hazırlaması beklenir.

#18

SORU:

Öğrenci güdüsünün temel değişkenleri nelerdir?

CEVAP:

Öğrenci güdüsünün temel değişkenleri şunlardır:

- Yetenekleri konusunda öğrencinin yargısı,
- Öğrenilenlerin kullanılabilirliğine ilişkin algısı,
- Öğretmene karşı tutumu,
- Öğretmenin derse verdiği değere ilişkin öğrencinin algısıdır.

#19

SORU:

Eğitim uygulamasında kurgu nedir?

CEVAP:

İçeriğin amaçlarla, önceki öğrenmelerle, öğrenenin hazır bulunuşluk düzeyiyle, dikkatsizliğe ya da vazgeçmeye götürmeyecek bir hızla, uygun yöntemlerle ve sırayla düzenlenmesidir.

#20

SORU:

Değerlendirme ve değerlendirmenin amacı nedir?

CEVAP:

Ölçüm sonuçlarının (dönütlerin), ölçütlerle karşılaştırılıp, değer yargıları ile ifade edilmesidir. Değerlendirmenin amacı, amaçlardan sapmalar varsa düzeltmek, yanlışları doğrularla değiştirmek, eylemi geliştirmek ve bu etkinliklerle hedef davranışlara ulaşılmasını sağlamaktır.

#21

SORU:

Belirtke tablosu nedir?

CEVAP:

Belirtke Tablosu hedef davranışlarla program içeriğinin ilişkisini gösteren tablodur.

SORU:

İstendik davranışlara yönlendiren, bu tür davranışlarını destekleyen, yaptıklarıyla bu davranışları çağrıştıran, insanları bu davranışların yararlılığına inandıran, bu davranışları kolaylaştıran, gösterilmeye başlandığında onları güçlendiren kişiye verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

CEVAP:

Eğitici, istendik davranışlara yönlendiren, bu tür davranışlarını destekleyen, yaptıklarıyla bu davranışları çağrıştıran, insanları bu davranışların yararlılığına inandıran, bu davranışları kolaylaştıran, gösterilmeye başlandığında onları güçlendiren kişidir.

#2

SORU:

İstenilen davranış için en iyi ortam nasıl olmalıdır?

CEVAP:

İstenen davranışın ne zaman, nerede, nasıl yapılacağını bilmek yetmez; bunun için uygun ortamlar da gerekir. En iyi ortam, destekleyici olandır.

#3

SORU:

İsteneni desteklemenin bir yolu, onu gündemde tutmaktır. Gündemde tutma niçin yapılmaktadır?

CEVAP:

İsteneni desteklemenin bir yolu, onu gündemde tutmaktır. Bu, istenenin pekiştirilmesine hizmet eder, onun reklamını yapar.

#4

SORU:

İstenen davranışı çağrıştırmacı dil nasıl olmalıdır?

CEVAP:

Kullanılan dil de istenen çağrıştırmacı olmalıdır. Olumsuz sözcükler yerine, aynı veya yakın anlamlı olumlu sözcükleri kullanmak, o sözcüklerin anlamlarıyla ilgili davranışları çağrıştırmalıdır: Kirli sözü kirliyi, temiz değil sözü, ilk sözcük nedeniyle daha çok "temiz"i anımsatır.

#5

SORU:

Davranışı değiştirmenin gerçek yolu nedir?

CEVAP:

Davranışı değiştirmenin gerçek yolu, insanları istenen davranışın yapılması gerektiğine inandırılmasıdır.

#6

SORU:

İstenen davranışın sürekliliğini sağlamanın yolu nedir?

CEVAP:

İstenen davranış sağlamlaştırmak, istenen davranışın sürekliliğini sağlamanın da bir yoludur.

#7

SORU:

İstenen davranış yerleştirip sağlamlaştırma yollarını tartışınız.

CEVAP:

İstenen davranış yerleştirip sağlamlaştırmanın yolları:

- Övgü ve ödülle destekleme
- Övgü ve ödülü kaldırma
- İstenmeyen bir uygulamaya son verme
- Acı ve sıkıntı veren bir durumla karşılaştırmadır.

#8

SORU:

Birincil pekiştireçler nasıl adlandırılmaktadır?

CEVAP:

Fiziksel pekiştireçlerin bir diğer adı birincil pekiştireçlerdir.

#9

SORU:

İkincil pekiştireçlerin bir diğer adı nedir?

CEVAP:

Sosyal pekiştireçler ikincil pekiştireç olarak adlandırılır.

#10

SORU:

Olumsuz pekiştirme ne demektir?

CEVAP:

Olumsuz pekiştirme, istenen davranış gerçekleştiğinde, istenmeyen, rahatsızlık veren bir sonucun/uygulamanın kaldırılmasıdır.

#11

SORU:

Öğrencinin çekingen, isteksiz, istenene yönelmeyen bireyler olmasını engelleyebilmenin yolu nedir?

CEVAP:

İstenen davranış yapmayı engelleyici değişkenler ortadan kaldırılmalıdır, yoksa öğrenci çekingen, isteksiz olur, istenene yönelmez. İstenen davranışın gösterilmesi, istenmeyen gösterilmesinden kolay olmalı ki, öğrenci ona yönelsin. Sınıfın fiziksel, eğitsel, sosyal düzeninde değişiklikler yapılarak istenen davranışlar kolaylaştırılabilir.

#12

SORU:

Davranışları aşırı kısıtlamak yerine, özgürlük vermek ama sorumlu tutmayı sağlamanın amacı nedir?

CEVAP:

Davranışlarını aşırı kısıtlamak yerine, özgürlük vermek ama sorumlu tutmak da, istenen destekleyicidir. Bu süreçte kişinin kendisini başkasının yerine koymasının

sağlanması, gerekiyorsa, kişiyi yaptığı davranışın aynısı ile karşı karşıya getirerek (elbette fazla zarar görmemesini sağlayıp) ne yaptığıının bilincine ulaşması, öğretmenin işini kolaylaştıracaktır.

#13

SORU:

"Kural böyle, böyle davranmazsak şu zararları görürüz, böyle yapmamız gerek, yönetmeliklerde böyle yapılması gerektiği yazıyor..." diyen bireyin amacı ne olabilir?

CEVAP:

İstenen davranışın yasallığını (toplumca beğenildiğini, seçildiğini) belirtmek inanma sağlayabilir. Bu nedenle kuralları belirten bu bireyin amacı istenen davranışa inandırmaktır.

#14

SORU:

Arkadaşının kalemını çekip almak isteyen öğrenciye "Arkadaşıma, lütfen kalemını verir misin, diyeceksin değil mi?" diyen öğretmenin amacı ne olabilir?

CEVAP:

İstenen davranış sağlamlaştırma amacındadır. İstenen davranış sağlamlaştırmak için, istenmeyen davranışın ortaya çıkacağı durumlarda, onun yerine istenen davranış sergilenebilir.

#15

SORU:

İstenen davranışın kapsamlı, birkaç parçalı, güç olması durumunda hangi uygulamalar yapılabilir?

CEVAP:

İstenen davranışın kapsamlı, birkaç parçalı, güç olması durumunda, davranış parçalara ayrılarak, basamaklı hale getirilir, her basamak gerçekleştiğinde pekiştireç verilir.

#16

SORU:

Pekiştirme amaçlı ödüller, birikimli de olabilir. Bu durumu açıklayan bir örnek yazınız.

CEVAP:

Pekiştirme amaçlı ödüller, birikimli de olabilir. Bir tek davranışa değil, bir dizi davranış tamamlandığında ödül verilebilir. Öğrencinin her olumlu eylemi belli bir puan alır, belirlenen bir toplam puana ulaşıldığında ödül verilebilir.

#17

SORU:

Öğrencinin her gün okula getirip götürdüğü eşyaların, kitapların getirilip götürülmesi zorsa, bu nedenle bazı eşyalar bazı günler getirilmiyorsa, okulda öğrencilere eşyalarını bırakabilecekleri dolaplar verilerek, bu eşyaların her gün okulda olmasının sağlanması hangi duruma örnektir?

CEVAP:

İstenen davranış yapmayı engelleyici değişkenler ortadan kaldırılmalıdır, yoksa öğrenci çekingen, isteksiz olur, istenene yönelmez. Verilen örnek istenen davranış kolaylaştırma örneğidir.

#18

SORU:

"Ödevini yaparken karşılaştığın bir güçlük var mı? Yardım ister misin? Ödevin çok zaman alıcı oluyor mu?" diyen öğretmenin amacı ne olabilir?

CEVAP:

Davranışlar, isteneni akla getirdiğinde, akla gelenin yapılması daha olasıdır. Karşılaştığı insanlardan "günaydın" sözü ile birlikte bir gülümseme ve baş selâmı gören insanın, başkalarına bunları yansıtmaları beklenir. Böyle durumlarda, istenen davranışın mutlaka aynısının ve tamamının sergilenmesi şart değildir. O davranış anımsatacak bir ipucu şeklindeki davranışlar da onu çağrıştırdığına, istenene götürebilecektir.

#19

SORU:

Öğretmenlerin istenen davranış destekleyici olarak kullandıkları en etkili yedi yöntem nelerdir?

CEVAP:

Bir araştırmada, öğretmenler, istenen davranış destekleyici olarak kullandıkları en etkili yedi yöntemi şöyle belirtmişlerdir: Ödül verme, ödül vereceğini duyurma, sorumluluk hissettirme, uzmanlık gücünü kullanma (öğretmenim biliyor), kendine saygı duymasını sağlama, başkalarını düşünmesini sağlama, öyle davranması gerektiğini, bunun bir görev olduğunu düşünmedir.

#20

SORU:

İstenen davranışları desteklemede kullanılan yaklaşımlardan en bilinen dört tanesini yazınız.

CEVAP:

- İsteneni çağrıştırmak
- İstenen davranışa inandırmak
- İstenen davranış sağlamlaştırmak
- İstenen davranış kolaylaştırmak

ARA SINAVDA NELER GELDİ? NELER GELEBİLİR?

1.Soru

Yönetim ve liderlik üzerine çeşitli görüşler vardır. Aşağıdaki görüşlerden hangileri yönetim ve liderlik arasındaki farkları doğru açıklar? I)Yönetimin insanların durağan şartlar altında, liderliğin ise insanların değişen durumlar karşısında yaptığı şeyler olduğunu ileri sürer. II)Yönetme karışıklıkla, liderlik değişimle başa çıkmadır. III)Daha fazla değişim daha fazla liderlik gerektirir. IV)Yönetim ve liderlik arasında ayrım vardır. V) Yönetme ve liderlik ayrılmaz parçalarıdır.

- a) I, II, III, IV
- b) I, II, III, IV, V
- c) IV, V
- d) III, IV, V
- e) I, II, III

Yanıt Açıklaması:

Liderlik ve yönetim arasındaki farklara yönelik pek çok görüş söz konusudur. Bazı kişiler, yönetimin insanların durağan şartlar altında, liderliğin ise insanların değişen durumlar karşısında yaptığı şeyler olduğunu ileri sürer. Bir başka görüşe göre, yönetme karışıklıkla, liderlik değişimle başa çıkmadır. Dolayısıyla, daha fazla değişim daha fazla liderlik gerektirir. Bazılarıysa iki unsur arasında ayrım yapar: "Nesneleri yönetir, insanlara liderlik edersin." Başka bir görüş de yönetimin ve liderliğin ayrılmaz parçalar olduğunu savunarak "etkili yönetici ve liderlerin hemen hemen aynı şeyleri yaptıklarını" ileri sürer. Öğretmenlik kimi zaman var olan durumu korumak, sürdürmek iken, kimi zaman -hatta çoğu zaman- değişimle başa çıkmaktır. Çünkü öğrencilerin daha önce öğrendikleri bilgileri, becerileri öğretmenin hatırlatarak, tekrar ederek çağırması gerekir. Fakat sınıftaki tüm eğitsel eylemler bundan oluşmaz. Birtakım yeni ders veya ünite amaçları, öğrencilerin değişimini zorunlu kılar. Yeni amaçlar yeni davranışları; yeni davranışlar değişimi beraberinde getirir. Öğrenciler sahip oldukları bilgilerden hareketle onların üzerlerine yenilerini koymakla; öğretmenler de bu süreçte onlara liderlik etmekle yükümlüdürler. Görüldüğü gibi liderlik ve yönetim kavramları birbiriyle ilişkili, birbirini kapsayan kavramlardır. Liderlik bir şemsiye iken yönetim onun bir parçasıdır. Etkili liderliğin, etkili yönetim becerilerine sahip olduğu dayanağından yola çıkılarak, etkili liderlikle yönetimin ayrılmaz bir bütünün iki yarısı olduğu noktasına ulaşılabilir. Lider öğretmenler de bunu gerçekleştirebilen öğretmenler arasından çıkabilir.

2.Soru

Plânlardave..... arttırılması, öğrenmeyi de etkili kılar. Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangileri gelmelidir?

- a) Kalite ve basitlik
- b) Görsellik ve uygulama
- c) Kalite ve özgüven
- d) Hedefleme ve paylaşım

e) Paylaşım ve ödül sistemi

Yanıt Açıklaması:

Plânlarda görselliğin ve uygulamanın artırılması, öğrenmeyi de etkili kılar. Bilgisayar ve onunla birlikte kullanılan araçlar, öğrenme sürecini kısaltır, düzeltme ve geliştirmeyi sistemleştirip kolaylaştırır, özdenetimi sağlar, başkalarına gereksinimi azaltır, yaparak, yaşayarak öğrenme fırsatı verir, sorumluluğu çoğaltır, bilgi ve örneğe ulaşmayı, ondan yararlanmayı kolaylaştırır.

3.Soru

Ortama ve duruma göre mevcut sınıf yönetimi modellerinden en uygun olanını tercih edip uygulayan sınıf yönetimi modeli aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Gelişimsel
- b) Tepkisel
- c) Önlemsel
- d) Bütünsel
- e) Geleneksel

Yanıt Açıklaması:

Bütünsel sınıf yönetimi modeli, önlemsel ve gelişimsel modelin özelliklerine öncelik vermeyi ve gerektiğinde tepkisel modeli kullanmayı da içerir. Özellikle, karmaşık-kapsamlı durumlarda, diğer modellerden birinin yetersiz olacağı düşünüldüğünde ve bir modelin olumlu yanlarından yararlanıp, olumsuz yanlarını diğer modellerin olumlu yanlarıyla ortadan kaldırmak amacıyla kullanılması önerilir. Doğru cevap D'dir.

4.Soru

Öğrencisine "ders çalışmıyorsun, dağınıksın" gibi ifadeler kullanan öğretmen hangi dili kullanmaktadır ?

- a) Betimsel dil
- b) Yargılayıcı dil
- c) İstek dili
- d) Emir dili
- e) Ben dili

Yanıt Açıklaması:

Tembelsin, ders çalışmıyorsun gibi ifadeler yargılayıcı dile aittir.

5.Soru

Aşağıdakilerden hangisi sınıf yönetimi alanlarından değildir?

- a) Eğitsel hazırlıklar
- b) Giyim düzeni yönetimi
- c) Davranış düzeni yönetimi
- d) Zaman yönetimi
- e) İlişki düzeninin yönetimi

Yanıt Açıklaması:

Doğru cevap B'dir.

6.Soru

Millî Eğitim Bakanlığı, program hazırlanırken nelerin nasıl yapılabileceğini, öğretmenlere tanınan program esnekliklerini belirlemiştir. Aşağıdakilerden hangileri bu esnekliği kapsamaktadır?

I. Her öğrenci gücünün yettiği oranda yetiştirilmektedir
II. Öğrencilere, yarar sağlamayacak gereksiz bilgiler vermek yerine, hedef davranışlara götürücü bir eğitim esas alınmalıdır.

III. Programda başlangıç noktası olarak yakın çevre alınmalı, onun tanınip geliştirilmesine öncelik verilmelidir.

IV. Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin, diğer özelliklerinin, çevrenin gerektirdiği ekleme ve çıkarmaları yapmak öğretmenin işidir.

V. Bakanlıkça gönderilen ders programındaki ünite ve konularla bunların sıralarına da uyulması gerekmektedir.

- a) I, II, III, IV
- b) I, II, III, IV, V
- c) II, III, IV, V
- d) I, II, III, V
- e) I, II, IV, V

Yanıt Açıklaması:

Bakanlıkça gönderilen ders programındaki ünite ve konularla bunların sıralarına da uyma zorunluluğu yoktur.

7.Soru

Aşağıdakilerden hangisi yarışmacı düzenin yararlarından birisidir?

- a) Öğretmen - veli işbirliği sağlamak
- b) Öğrenci başarısını arttırmak
- c) Öğrencileri motive etmek
- d) Gelişmeyi teşvik etmek
- e) Okulun başarısını geliştirmek

Yanıt Açıklaması:

Yarışmacı düzenin, bireyi daha üst düzey edime yöneltmek, gelişmeyi teşvik etmek, gibi yararları vardır.

8.Soru

Aşağıdakilerden hangisi yarışmacı öğrenme düzeninin yararları doğru olarak verilmiştir?

- a) Bilme ve anlama alanında uzmanlaşma
- b) Hatırlamaya teşvik etme
- c) Uygulama alanında gelişmeyi
- d) Daha üst düzey edime yöneltmek, gelişmeyi teşvik etme
- e) Daha çok kavrama düzeyinde gelişme

Yanıt Açıklaması:

Yarışmacı öğrenme düzenin, bireyi daha üst düzey edime yöneltmek, gelişmeyi teşvik etmek, gibi yararları vardır.

Doğru cevap D şıkkıdır.

9.Soru

Öğrencilerin kendi başına derin düşünmesine olanak tanıyan, paket öğretime uygun olan ve öğrenci etkileşiminin en az düzeyde olduğu sınıf düzeni aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Klasik düzen
- b) Tek grup düzeni
- c) Serbest düzen
- d) Bireysel düzen
- e) Çok grup düzeni

Yanıt Açıklaması:

Bireysel düzen; kendi başına, kendi düzeyinde, derin düşünmeye, paket öğretime uygun bir düzendir. Bu durumda, öğrencilerin birbirinden haberleri en az olmalı, gerekmedikçe iletişim kurulmamalıdır. Böylece çalışanların birbirlerini rahatsız etmeleri önlenir. Öğrenci iletişim ve etkileşimini en az düzeyde tutar.

10.Soru

Halil pazar günü ailesiyle kahvaltı ederken annesinin masaya koyduğu salatalıkları yemek istemez. Annesi nedenini sorduğunda Halil "öğretmen salatalıkları kabuğuyla yemelisiniz, vitamini kabuğunda dedi" der. Annesi, öğretmenin doğru söylemiş oğlum ama bu salatalıkların kabukları kalın olduğu için soyulmadan yenmiyor dese de, Halil salatalıklardan yemez ve sofrada huzursuzluk çıkarır. Aşağıdakilerden hangisi Halil'in bu davranışının nedenini açıklamaktadır?

- a) Halil yaramaz ve anne sözü dinlemeyen bir çocuktur.
- b) Halil öğretmenin söylediği ile annesinin söylediklerinin çelişkili olduğunu düşünmüştür.
- c) Öğretmen sınıfta verdiği bilgilerde dikkatli davranmamıştır.
- d) Özellikle ilk yıllarda, öğretmenin söylediği hemen her şey öğrencilerce doğru kabul edilir.
- e) Halil öğretmenin bahane etmiş iştahsız bir çocuktur.

Yanıt Açıklaması:

Okula başlayan çocuk için, ailedekilerin yerini öğretmen alır, "öğretmen söyledi", "öğretmen yaptı" sözleri, aile davranışlarının da düzeltilmesi amacıyla öğrenci tarafından kullanılır. Özellikle ilk yıllarda, öğretmenin söylediği, yaptığı hemen her şey, doğru kabul edilir. Öğrenciler, giyiminden yürüyüşüne, konuşmasından jest ve mimiklerine, her şeyiyle öğretmeni örnek almaya yatkındırlar. Doğru cevap D'dir.

11.Soru

Araç gereçlerin planlanmasında aşağıdakilerden hangisi gözetilmemelidir?

- a) Kalite
- b) Bulunma ve uygulanma kolaylıkları
- c) Çokluk
- d) Herkesin kullanabilmesi
- e) Hedef davranışlara tam uygunluk

Yanıt Açıklaması:

Araç-gereçlerin plânlanmasında bulunma ve uygulanma kolaylıkları, çokluk, herkesin kullanabilmesi, hedef davranışlara tam uygunluk gözetilmelidir. Öğrenci yapımı araçlar, yaratıcılığı, kullanım çeşitliliğini artırır. Bu niteliklerdeki araçlar, de neyim yoluyla kalıcı, etkili, geliştirici öğrenme sağlar, zaman kazandırır, öğretmenin herkesle ilgilenebilmesine olanak verir, öğrenciye özgüven sağlar.

12.Soru

Sınıfta öğretmenin en önemli özelliği aşağıdakilerden hangisi olmalıdır

- a) Güven Vermek
- b) Otoriter Olmak
- c) Yanıtlayıcı Olmak
- d) İlgisiz Olmak
- e) Eşit Davranmak

Yanıt Açıklaması:

Öğretmenin en temel özelliği, sınıfta öğrencilere güven verebilmesidir. Doğru cevap A'dır.

13.Soru

SINIF YÖNETİMİ

'Model, uygulamayı şekle, düzene bağlar, yöntem seçmeyi kolaylaştırır, eylemin sonuçlarını önceden görmeyi, işlem süreçlerinde nelerle karşılaşacağını bilmeyi sağlar.' Sınıf yönetimi uygulamalarında model kullanımına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- a) Tek bir modele bağlı kalmak
- b) Uygulamaya, amaçlara, duruma göre değişik modellerden yararlanmak
- c) Kullanılacak modeller konusunda öğrencilerle karar vermek
- d) Modellerin öğrenci davranışlarını etkilemesini önlemek
- e) Modellerin davranış oluşturmalarını temel edinmek

Yanıt Açıklaması:

Model, uygulamayı şekle, düzene bağlar, yöntem seçmeyi kolaylaştırır, eylemin sonuçlarını önceden görmeyi, işlem süreçlerinde nelerle karşılaşacağını bilmeyi sağlar. Sınıf yönetimi uygulamalarında da bu yararların görülebilmesi için uygulamaya, amaçlara, duruma göre değişik modellerden yararlanmak gerekir.

14.Soru

Plan ve program ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a) Plan ve program kaynak kullanımını ekonomikleştirir.
- b) Plan ve program hedef belirleyicidir.
- c) Plan ve program hedeflere götürücüdür.
- d) Plan ve program geleceğe bilinçle hazırlanma fırsatı verir.
- e) Plan ve program hedeflere ulaşma zamanı ve düzeyi hakkında, uygulama öncesinde bilgi sağlar.

Yanıt Açıklaması:

Plân ve program, kaynak kullanımını ekonomikleştirir, hedeflere götürücüdür, geleceğe bilinçle hazırlanma fırsatı verir, eksiklikleri, gerekenleri önceden gösterir, hedeflere ulaşma zamanı ve düzeyi hakkında, uygulama öncesinde bilgi sağlar. Bütün bu nedenlerle, eğitsel etkinlikler ciddi ve titiz bir plân gerektirir. Plan ve program hedef belirleyici değildir. Bu nedenle doğru cevap B'dir.

15.Soru

Bir derste işlenecek konular listesini içeren kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Ders içeriği
- b) Dersin amacı
- c) Dersin sonucu
- d) Ders programı
- e) Ders listesi

Yanıt Açıklaması:

Eğitim de bir dersin programı, (okutulacak konular listesi) bakanlıkça hazırlanarak okullara gönderilir. Bu program, o dersin amaçlarını gerçekleştirecek uygunlukta olmalıdır. Öğretmen, o dersin amaçlarından yola çıkarak, bu programı kullanarak, o amaçlara ulaştırıcı etkinliklerin yıllık, günlük, ünite plânlarını yapar.

16.Soru

Aşağıdakilerden hangisi bir ders planının ana bölümlerinden biri değildir?

- a) Hazırlık
- b) Bütünlük
- c) Uygulama
- d) Denetleme
- e) Pekiştirme

Yanıt Açıklaması:

Bir ders plânının ana bölümlerinin, hazırlık, uygulama, denetleme, pekiştirme dilimlerinden oluştuğu söylenebilir. Hazırlıklar, öğrencilerin tanınması, hazır bulunuşluk düzeylerinin, ilgi ve gereksinimlerinin bilinmesi, hedef ve davranışların belirlenmesi, ortam ve olanakların incelenmesi, kaynak araç-gereç, deney, uygulama, gezi ve gözlemlerin, sürelerin, ders ortamlarının belirlenmesi, bunlar için meslektaşlar, uzmanlar, denetçiler, yöneticiler ve çevre ilgilileriyle görüşülmesi türü çalışmaları içerir. Uygulama süreci, giriş, kazanım ve kullanım basamaklarıyla verilebilir. Giriş, ilgi çekme, amaç ve beklentiler, önem, yöntemin paylaşılması, geçmiş ve gelecek öğrenmelerle ilişkileri açıklama türü etkinliklerden oluşabilir. Pekiştirme, hedef davranışlarda alışkanlığın ve ustalığın sağlanması amacıyla yöneliktir.

Bu seçeneklerin içinde bütünlük yer almadığından cevap B seçeneğidir.

17.Soru

Aşağıdakilerden hangisi sınıfta olumlu iletişim ortamı oluşturmak adına öğretmenlerin sergileyeceği bir davranıştır?

- a) Öğrencinin yanlış sözlerini belirtir.
- b) Mantıksız soruları yanıtlamaz.
- c) Argo sözleri daima duymazdan gelir.
- d) Yalnızca gönüllülere görev verir
- e) Olumlu davranışları beğendiğini belli eder.

Yanıt Açıklaması:

Öğretmen öğrencinin söylediklerinin yanlış değil doğru yanlarını belirtir. Herkesin sorusunu yanıtlar ve herkesi görev almaya teşvik eder. Olumlu davranışları beğendiğini belli eder. Bu nedenle yanıt E'dir.

18.Soru

I. Okul günleri gördüğü servis şoförü

II. Atıştırmalıklar satın aldığı bakkalın sahibi

III. Daha önce tanışmadığı aile avukatı

IV. Serviste çalan sözlerini ezbere bilmediği şarkı

Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri altı yaşındaki bir çocuğun yakın çevresinde bulunan faktörlerdendir?

- a) I ve IV
- b) I, II ve III
- c) I, II ve IV
- d) II, III ve IV
- e) III ve IV

Yanıt Açıklaması:

Altı yaşında olması sebebiyle ve aile avukatıyla aynı ortamda bulunmadığı için, bireyi etkileyen çevresel faktörlerden birisi değildir.

19.Soru

Öğretmenlerin hazırlayacakları yıllık ders planlarında aşağıdakilerden hangisine dikkat edilmelidir?

- a) Bir yıllık geleceği olabildiğince ayrıntılı yansıtılmalı.

SINIF YÖNETİMİ

- b) Her öğretmen kendi planını kendisi hazırlamalı.
- c) Planlar plan dışı etkinliklere kapalı olacak biçimde hazırlanmalı.
- d) Planlar gelecekteki değişimlerden bağımsız olmalı.
- e) Beklenmedik istenmeyen durumlarda, plânlara yeni şekiller verilebilmeli.

Yanıt Açıklaması:

Gelecekteki her değişim bilinemeyebileceğinden, plânın, gelecekteki değişimlere uyarlanabilecek esneklikte olması gerekir. Bu nedenle, öğretmenin plânlara ek çalışmalar koyması iyi olur. Bir uygulamayı gerçekleştirecek öğrenci grubunun o gün okula gelmemesi, bir araç veya makinanın arıza yapması, elektriklerin kesilmesi gibi durumlarda, plânlara yeni şekiller verilebilmelidir. Plânlar, düzen içinde hazırlanmalı, bireysel yaratıcılıklara engel olmamalıdır. O anda oluşuveren bir yenilik, farklılık plâna girebilmeli, plân açık uçlu olmalıdır.

Öğretmen, amaçlara hizmet eden, ama plânda yer almayan yaratıcı öğrenci etkinliklerini desteklemelidir. Amaca uygun ama plân dışı yaratıcı etkinliklerin aldığı zaman, daha sonraki düzenlemelerle kazanılabilir. Uygun bir ortam düzeni, yöntem ve araçlar, becerili bir öğretmen ve isteklendirilip hazırlanmış öğrencilerle, eğitim zamanı kısaltılabilir.

20.Soru

Aşağıdakilerden hangisi öğrencilerin fiziksel, deneyimsel, duygusal gelişim özelliklerini gözetken sınıf yönetim modelidir?

- a) Algoritmiksel model
- b) Tepkisel model
- c) Önlemsel model
- d) Gelişimsel model
- e) Bütünsel model

Yanıt Açıklaması:

Öğrencilerin fiziksel, deneyimsel, duygusal gelişim özelliklerinin gözetildiği, eğitsel etkinliklerin bunlara göre planlanıp gerçekleştirildiği model, gelişimsel modeldir. Öğrenci gelişiminin çeşitli aşamalarında gözlemlenebilecek olan kişisel özelliklerin gözetilerek eğitsel yaşamın düzenlenmesi, öğrenci direncinin yerine yardım ve isteğini koyacağından, çok sık kullanılması önerilen bir modeldir. Modelin kullanımı, öğretmenin öğrenci gelişim süreçlerini ve özelliklerini bilmesine olduğu kadar, öğrencilerin her birini tanımasına da bağlıdır.

1.Soru

Aşağıdakilerden hangisi fiziksel ortamın değişkenlerindendir?

- a) Manyetik alan
- b) Kimyasal kirlilik
- c) Ulaşım
- d) Maliyet
- e) Renk

Yanıt Açıklaması:

FİZİKSEL ORTAMIN DEĞİŞKENLERİ

- Sayı
- Işık
- Isı
- Renk
- Gürültü
- Temizlik
- Görünüm (Estetik)

2.Soru

I Yönetimin eğitim için bir araç olduğunu bilir.

II Yetkiyi kişisel amaçlar için kullanır.

III Eğitimle çok yakından ilgilenir.

IV Bireysel kararlarını uygular.

V Yönetimi eğitimin hizmetinde kullanır.

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri etkili okullardaki eğitim yöneticilerinin özelliklerindendir?

- a) I-III ve V
- b) II ve III
- c) III-IV ve V
- d) IV ve V
- e) II-III ve IV

Yanıt Açıklaması:

Okulun yönetim yapısı, yöneticilerin eğitim yönetimi alanında yetişmiş olması, yönetsel anlayış ve işleyişi, sınıf etkiler. İyi eğitim, yönetsel desteğe bağlıdır. Okul yöneticileri yönettikleri kesime hizmet vermekle yükümlüdür ve hizmet sektöründe çalışan birer kamu görevlisidir. Yöneticilikte, yetki kişisel amaçlar için keyfi kullanılamaz. Etkili okullardaki eğitim yöneticilerinin, öğretim liderliği yanının güçlü olanlar olduğu görülmüştür. Bunlar, yönetimin eğitim için bir araç olduğunu bilen, yönetimi eğitimin hizmetinde kullanan, eğitimle çok yakından ilgilenen yöneticilerdir.

3.Soru

Bireyin kişisel özelliklerini kazandığı ve eğitime ilk adım attığı öğrenme ortamı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Okul
- b) Aile

SINIF YÖNETİMİ

- c) İnternet
- d) Mahalle
- e) Arkadaş çevresi

Yanıt Açıklaması:

Birey, kişisel özelliklerinin kalıtımla gelenlerini ailesinden alır. Aile bunun dışında, çocuğun ilk eğitici olarak görsel, sözel, yaptırımlar açılardan insan davranışı üzerinde çok önemli rol sahibidir. Okul, internet, mahalle ve arkadaş çevresi gibi öğrenme ortamları ise bireyi daha sonraki süreçlerde etkileyen çevresel faktörlerdir. Doğru cevap B'dir.

4.Soru

I.Özensiz olma II.Başarısız olma III.Dikkatsiz olma
IV.Saygısız olma Yukarıda verilen davranışlardan hangisi / hangileri öğrencide oluşan aşırı kaygının sonuçlarındandır?

- a) Yalnız I
- b) Yalnız II
- c) Yalnız III
- d) I-III-IV
- e) I-II-IV

Yanıt Açıklaması:

Öğretmen, öğrencilerde aşırı kaygı yaratmaktan kaçınmalıdır. Aşırı kaygı, insanı sinirli, beceriksiz, huysuz yapar. Kaygının az olanı iyidir, insanı dikkatli, özenli, saygılı yapar. Kaygı yokluğu da aşırı kaygı kadar tehlikelidir. Kaygısız insan, dikkatsiz, özensiz, saygısız insandır. Bu özellikler, pek çok olumsuz davranışa kaynak olurlar. Aşırı kaygı ve kaygısız olma öğrencinin başarısız olmasına neden olurken, kaygının az olması başarıyı artıran bir durumdur. Doğru cevap B'dir.

5.Soru

Öğrenen ve çevre ilişkisi dikkate alındığında uzak çevre ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir? I- Uzak çevrenin denetimi öğretmenin elinde değildir. II- Uzak çevreyi ihmal etmek, öğretmenin eğitsel çabalarını engeller. III- Uzak çevre iletişim ve ulaşım araçlarıyla yakınlaşmıştır. IV- Basın yayın araçları uzak çevrenin kritik değişkenidir. V-Daha uzun zamanda ya da dolaylı olarak etkileyen uzak çevre değişkenleri vardır.

- a) II, III, IV, V
- b) III, IV, V
- c) IV, V

- d) I, II, III
- e) I, II, III, IV, V

Yanıt Açıklaması:

Uzak çevrenin iletişim ve ulaşım araçlarıyla yakınlaşmış olması, öğrenci davranışlarıyla uğraşan öğretmenin gözetmesi gereken etkenlerin çok geniş bir çevrede yer aldığını, öğretmenin uzak çevreye özel bir ilgi göstermesi gerektiğini belirtir.

6.Soru

Aşağıdaki ifadelerden hangisi kuralların belirleyiciliğini, bir örnekliğini ve belirginliğini anlatır?

- a) Düzenlilik
- b) Disiplin
- c) Değişkenlik
- d) Başıboşluk
- e) Değişmezlik

7.Soru

I. Gruba ait olma
II. Birbirlerine benzeme
III. Birlik algısı geliştirme
IV. Karşılıklı bağımlılıklarını artırma
V. Çevreye karşı bağımsız hareket etme
Hangisi/hangileri gruplarda zaman içerisinde gelişen özelliklerdendir?

- a) I, II, III, IV ve V
- b) I, II, III ve IV
- c) I, II, III ve V
- d) IV ve V
- e) V ve II

Yanıt Açıklaması:

Gruplarda etkileşimle birlikte, zaman içerisinde gelişebilecek özellikler şu şekilde sıralanabilir:

Grubun üyesi olarak kendilerini tanımlama, o gruba ait olma, ortak çıkarları doğrultusunda normlar oluşturma ve bu normlara uyma, birbirlerine bağımlı roller üstlenme, ortak amaçları olduğu için birbirlerine benzerler, grup yaşantısını ödüllendirici bulma, karşılıklı bağımlılık gerektiren yeni hedefler geliştirme, birlik algısı geliştirme ve çevreye karşı birlik duygusu içinde hareket etme. Doğru yanıt B' dir.

8.Soru

SINIF YÖNETİMİ

I-Öğretmenin bir plânı var mıdır? II-Bu plânı iyi yorumlamış mıdır? Bu plânın ön uygulaması yapılmış mıdır? III-Bu plân eğitsel hedeflere ulaştırıcı mıdır? IV-Öğretmen bu plânı uygulayarak eğitsel hedeflere ulaşabilmekte midir? Bir eğitim plânının ön değerlendirmesinde yukarıdaki sorulardan hangilerine yanıt aranmalıdır?

I ve III

II ve IV

I, II ve IV

III, IV ve V

I, IV, ve V

Yanıt Açıklaması:

Plân bir araçtır, eğitsel hedeflere götürmeye hizmet etmesi gereken bir araç. Bir plânı kimin yaptığı o kadar önemli değildir. Bir eğitim plânının ön değerlendirmesinde şu sorulara yanıt aranmalıdır:

Öğretmenin bir plânı var mıdır?

Bu plân eğitsel hedeflere ulaştırıcı mıdır?

Öğretmen bu plânı uygulayarak eğitsel hedeflere ulaşabilmekte midir?

Bu sorulara evet diyorsanız, bir işi plâna bağlı olarak yapıp, istenen sonuçlara da ulaştığınız için, yaptığınız işte bir eksiklik ya da yanlışlık yoktur.

9.Soru

Aşağıdaki yaklaşımlardan hangisi en iyi öğrenme biçimidir?

- a) Kendi kendine öğrenme
- b) Sadece öğretmenin aktif olduğu öğrenme
- c) Sınıf ortamıyla sınırlı kalan öğrenme
- d) Yapararak yaşayarak öğrenme
- e) Teorik öğrenme

Yanıt Açıklaması:

En iyi öğrenme türü ve yöntemi yaparak-yaşayarak öğrenmedir. A, B, C ve E seçeneklerinde belirtilen öğrenme yöntemleri ise öğrencinin aktif olmasını ve öğrendiklerini toplum ve çevreyle ilişkilendirmesini sağlamadığından eksik kalacaktır. Doğru cevap D'dir.

10.Soru

I Yönetim durağan, liderlik ise değişen durumlarda yapılır.

II Liderlik bir şemsiye iken yönetim onun bir parçasıdır.

III Nesneler yönetilir, insanlara liderlik edilir.

IV Yönetme karışıklıkla, liderlik değişimle başa çıkmadır.

V Etkili yönetici ve liderler hemen hemen aynı şeyleri yaparlar.

Yukarıdaki ifadelerden hangisi ya da hangileri liderlikle yönetimin birbirini kapsayan parçalar olduğunu ifade eder?

a) I-II- ve III

b) II ve V

c) Sadece II

d) IV ve V

e) III ve IV

Yanıt Açıklaması:

Liderlik ve yönetim arasındaki farklara yönelik pek çok görüş vardır. Bazı kişiler, yönetimin insanların durağan şartlar altında, liderliğin ise insanların değişen durumlar karşısında yaptığı şeyler olduğunu savunurken, bir başka görüş de yönetimin karışıklıkla, liderliğin değişimle başa çıkma olduğudur. Dolayısıyla, daha fazla değişim daha fazla liderlik gerektirir. "Nesneleri yönetir, insanlara liderlik edersin." de farklı bir görüştür. Bazı kişiler de ikisini bir arada görerek yönetimin ve liderliğin ayrılmaz parçalar olduğunu savunarak "etkili yönetici ve liderlerin hemen hemen aynı şeyleri yaptıklarını" ileri sürer ve liderliğin bir şemsiye iken yönetimin onun bir parçası olduğunu düşünür.

11.Soru

Aşağıdaki ifadelerden hangisi iletişim konusunda yanlıştır?

- a) Sınıfta iletişim kurarken ben dili kullanılmalıdır.
- b) Sınıf kurallarında istek dili kullanılmalıdır.
- c) Sınıf kurallarında betimleyici dil kullanılmalıdır.
- d) Sınıf iletişiminde sözlü iletişim kadar beden dili de önemlidir.
- e) Öğretmen iletişimde bulunulacak bir sınıf ortamı yaratmalıdır.

Yanıt Açıklaması:

İletişimde ben dili yerinesen dili kullanılmalıdır. Bu şekilde iletişim çok daha net ve açık olacaktır. Ben dilinde durumun bizde uyandırdığı duygu da belirtildiğinden çok daha güçlü bir iletişim kuracaktır.

12.Soru

Engellenmeden
Korkup çekinmeden
Utanıp sıkılmadan

Saygı duymadan
Cesareti kırılmadan
Hangisi/hangileri öğrencilerin sınıf içinde rahat bir iletişim ortamında bulunduklarını göstermektedir?

- a) I, II, III ve IV
- b) I, II, III ve V
- c) III, IV ve V
- d) III ve IV
- e) Yalnız I

Yanıt Açıklaması:

İletişim yönetimi, öğrencilerle alay edilmesini, onların utanıp sıkılmalarını, zarara uğramalarını, anlayamama ve anlaşılmalılarını, yanlış anlama ve algılamalarını, iletişim etkinliklerine katılmamalarını önleyici düzenlemeler gerektirir. İletişimde neyin söylendiği kadar, nasıl söylendiği de önemlidir. Söylenenler, karışıklık saygı, iyi niyet belirtmeli, üzücü, kırıcı, hakaret edici, aşağılayıcı olmamalıdır. Öğrencilere verilen önem, değer, sözlere ve eylemlere de yansımalarıdır.

Öğrenciler, utanıp sıkılmadan, korkup çekinmeden, engellenmeden, rahatça iletişim kurabilmelidir. Bu onların eksik ve yanlışlarını görüp düzeltmelerini de sağlar. Öğretmen, bazen sınıfta en büyük iletişim engeli olabilmektedir. Öğretmen, empati yoluyla öğrencileri anlamalı, onların rahatça iletişimde bulunacakları bir sınıf ortamı oluşturmalarıdır. Öğrenciyi cesaretlendirmeli, söylediklerinin yanlış yanlarını değil, doğru yanlarını belirtmeli, daha iyi bir iletişim için öğrenciye yardımcı etmelidir. Doğru yanıt B'dir.

13.Soru

Aşağıdakilerden hangisi özellikle, karmaşık-kapsamlı durumlarda, diğer modellerden birinin yetersiz olacağı düşünüldüğünde ve bir modelin olumlu yanlarından yararlanıp, olumsuz yanlarını diğer modellerin olumlu yanlarıyla ortadan kaldırmak amacıyla kullanılması önerilen modeldir?

- a) Bilişsel model
- b) Gelişimsel model
- c) Bütünsel model
- d) Tepkisel model
- e) Eğitsel model

Yanıt Açıklaması:

Bütünsel sınıf yönetimi modeli, önlemsel ve gelişimsel modelin özelliklerine öncelik vermeyi ve gerektiğinde tepkisel modeli kullanmayı da içerir. Özellikle, karmaşık-kapsamlı durumlarda, diğer modellerden birinin yetersiz olacağı düşünüldüğünde ve bir modelin olumlu yanlarından yararlanıp, olumsuz yanlarını diğer modellerin

olumlu yanlarıyla ortadan kaldırmak amacıyla kullanılması önerilir.

14.Soru

I-Örgütler, bireylerin tek başına ulaşamayacağı amaçları bireylere kazandırır. II-Örgütlerde hem örgütsel amaçlar hem de bireylerin kişisel amaçları vardır. III-Gruplar bireylerden oluşan yapılardır. IV-Toplum örgütlerden, örgütlerse gruplardan oluşur. V-Gruplarda sadece bireylerin kişisel amaçları vardır. Yukarıda verilen özelliklerden hangileri grup ve örgüt arasındaki ilişkiyi doğru bir şekilde açıklamaktadır?

- a) I-II-III
- b) I-II-IV
- c) I-III-V
- d) II-III-IV
- e) II-III-V

Yanıt Açıklaması:

Gruplar, bireylerin tek başına ulaşamayacağı amaçları bireylere kazandırırken, örgütler de gruplara onların tek başına ulaşamayacağı amaçları kazandırır. Gruplar bireylerden, örgütler gruplardan oluşan yapılardır. Gruplarda ve örgütlerde iki farklı amaç söz konusudur. Birinci ve öncelikli amaç grup veya örgütün amacı iken, diğeri grubu veya gruplar aracılığıyla örgütü oluşturan bireylerin kişisel amaçlarıdır. Doğru cevap D'dir.

15.Soru

Öğrencilerin ortak hedeflere ulaşmak için birlikte çalıştığı, etkinliklere tümünün katıldığı, yardımlaşarak öğrendiği öğrenme düzeni aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Yarışmacı öğrenme düzeni
- b) Bireysel öğrenme düzeni
- c) Çoklu öğrenme düzeni
- d) İş birlikçi öğrenme düzeni
- e) Açık öğrenme düzeni

Yanıt Açıklaması:

Öğrencilerin ortak hedeflere ulaşmak için birlikte çalıştığı, etkinliklere tümünün katıldığı, yardımlaşarak öğrendiği düzen iş birlikçi öğrenme düzenidir. İş birliğine ağırlık veren düzende, öğretim iyi planlanmış, sorumluluklar belirlenmiş, iyi bir grup ödül sistemi kurulmuşsa, başarı olumlu yönde etkilenmektedir. İş birlikçi düzende, öğrenciler, ortak hedeflere ulaşmak için birlikte çalışır, etkinliklere herkes katılır, yardımlaşarak öğrenilir. Burada öğrenciler, kendi arkadaşlarının iletişiminden daha çok yararlanabilecekleri ve arkadaşlarının öğrenmesine katkı amacıyla yineleme yapacakları için, daha iyi öğrenebilirler.

16.Soru

Aşağıdakilerden hangisi grupların temel özelliklerinden biri değildir?

- a) Grup değerleri
- b) Grup normları
- c) Grup baskısı
- d) Grup bağlılığı
- e) Grup çatışması

Yanıt Açıklaması:

Gruplar, yapıları ve işlevleri bakımından çeşitli kategorilere ayrılmasına karşın, ister yapıları, ister işlevleri farklı olsun ortak birtakım özellikleri söz konusudur. Söz konusu bu ortak özellikler, grup değerleri ve normları, rol ve statüler, grup baskısı ve bireyin gruba uyma davranışı ile grup bağlılığıdır. Tüm gruplaşmalarda az veya çok bu temel özelliklere rastlamak olasıdır. Grup çatışması ise, grubun özelliklerinden biri değildir. Doğru yanıt E'dir.

17.Soru

Aşağıdakilerden hangisi grupların temel özelliklerinden birisi değildir?

- a) Bireyin gruptan bağımsızlığı ve özerkliği
- b) Rol ve statü
- c) Bireyin gruba uyma davranışı
- d) Grup baskısı
- e) Grup değerleri ve normları

Yanıt Açıklaması:

Gruplar, yapıları ve işlevleri bakımından çeşitli kategorilere ayrılmasına karşın, ister yapıları, ister işlevleri farklı olsun ortak birtakım özellikleri söz konusudur. Söz konusu bu ortak özellikler, grup değerleri ve normları, rol ve statüler, grup baskısı ve bireyin gruba uyma davranışı ile grup bağlılığıdır. Tüm gruplaşmalarda az veya çok bu temel özelliklere rastlamak olasıdır. Aynı zamanda bu özellikler bir grubun etkililiğini belirlemede de önemli değişkenler arasında yer alır.

18.Soru

Aşağıdakilerden hangisi bir ders planının ana bölümlerinden biri değildir?

- a) Pekiştirme
- b) Uygulama
- c) Hazırlık
- d) Denetleme
- e) Hatırlatma

Yanıt Açıklaması:

Bir ders plânının ana bölümlerinin, hazırlık, uygulama, denetleme, pekiştirme dilimlerinden oluştuğu söylenebilir.

19.Soru

Aşağıdakilerden hangisi ders dönemi öncesinde öğretmenlere önerilenlerden biri değildir?

- a) Sınıf araçlarının sayı, kalite, kullanıma uygunluk açılarından hazırlanması
- b) Sınıf bölümlerinin ve oturma düzeninin kesin ve kalıcı olarak belirlenmesi
- c) Sınıfın ısıtma, aydınlanma, havalandırma düzeneklerinin kullanıma hazır hâle getirilmesi
- d) Sınıfın dışından gelecek gürültüye karşı önlem alınması
- e) Lavabo, tuvalet, duş ve oyun alanlarının temizlik ve bakımının sağlanması

Yanıt Açıklaması:

Ders dönemi öncesinde, öğretmen, sınıf ortamının fiziksel düzenleniş konusunda şunların yapılması önerilmektedir (Başar, a.g.e):

- Lavabo, tuvalet, duş ve oyun alanlarının temizlik ve bakımının sağlanması
 - Sınıfın ısıtma, aydınlanma, havalandırma düzeneklerinin kullanıma hazır hâle getirilmesi
 - Sınıfın dışından gelecek gürültüye karşı önlem alınması
 - Sınıf alanına uygun sayıda öğrenci veya öğrenci sayısına uygun sınıf seçilmesi
 - Sınıf araçlarının sayı, kalite, kullanıma uygunluk açılarından hazırlanması
 - Ders araç ve gereçlerinin belirlenip sağlanması
 - Öğrenme ve ilgi merkezlerinin düzenlenmesi
 - Oturma alanı dışında, gösteri, canlandırma gibi etkinlikler için boş alan ayrılması
 - Sınıfta, giriş çıkış, değişik etkinlik alanlarına geçiş için öğrenci akış düzeninin kurulması, yangın gibi olağan dışı durumlar için, çıkış düzeninin belirlenmesi
 - Sınıf bölümlerinin ve oturma düzeninin geçici planlarının yapılması
 - Öğrenci listesinin sağlanması, öğrencilerle ilgili kişisel bilgilerin edinilmesi
- Bu işlere, okul türlerine göre eklemeler yapılabilir.

20.Soru

Aşağıdakilerden hangisi en kritik uzak çevre değişkenidir?

- a) Yerel savaşlar
- b) Basın-yayın
- c) Çevre kirliliği
- d) Ekonomik kriz
- e) Orman yangınları

Yanıt Açıklaması:

Uzak çevrenin etkilerini yakına getirmesi, evimizin içine sokması açısından, basın-yayın araçları, uzak çevrenin dönümcül değişkeni olarak görülmüştür. Gazetelerin, ana dilini kullanma, haber türü seçme, haberleri verme, süsleme, değiştirme açılarından, eğitsel amaçlara aykırı yayınlara yönelmeleri de okulun yaptıklarını dış çevrenin bozması anlamına gelir.

1.Soru

Okuldaki en başarılı 6. sınıf olmayı hedefleyen A şubesinde, çalışkan olmaya çok önem verilmektedir. Sınıfın amacına ulaşması için her öğrencinin ödevlerini zamanında yapması beklenmektedir. Bu bilgilere göre öğrencilerin ödevlerini zamanında yapması beklentisi, grupların özellikleri ile ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisini örneklemektedir?

- a) Temel değer
- b) Vizyon
- c) Norm
- d) Varsayım
- e) Statü

Yanıt Açıklaması:

Sınıfta oluşan gruplardaki öğrencilerin belirli temel ve yardımcı değerlere uymalarını teşvik etmek, onları bunun

SINIF YÖNETİMİ

için desteklemek; sonuçta, bir grubun belirli normlar geliştirmesine ve grubun amaçlarını başarmak için üyelerinin belirli davranışlar sergilemesine neden olur. Normlar, zaman içinde ortaya çıkan davranışları, grup için önemli olduğu düşünülen yönde düzenleyen biçimsel veya biçimsel olmayan kurallardır. Normlar, değerler sistemine bağlı olarak her grupta bireylere yol gösteren, doğru ve yanlış, olumlu ve olumsuz belirleyen kurallar, standartlar ve fikirler bütünü biçiminde ortaya çıkmaktadır. Çalışkanlığın önemli bir değer olduğu 6/A şubesinde de ödevlerin zamanında yapılması bu değeri destekleyen bir normdur. Doğru yanıt C'dir.

2.Soru

Eğitsel hazırlıkların yönetilmesi kaç başlıkta toplanabilir?

- a) İki
- b) Üç
- c) Dört
- d) Beş
- e) Altı

Yanıt Açıklaması:

Sınıf yönetiminin bir alanı, eğitsel hazırlıkların yönetilmesidir. Bunlar, fiziksel düzenlemeler ve plan-program hazırlıkları olarak iki grupta toplanabilir. Doğru cevap A seçeneğidir.

3.Soru

"En küçük ve en temel" toplumsal grup aşağıdakilerden hangisidir ?

- a) Aile
- b) Ordu
- c) Okullar
- d) Meclis
- e) Hastaneler

Yanıt Açıklaması:

"En küçük ve en temel" toplumsal grup ailedir. Doğru cevap A şıkkıdır.

4.Soru

Aşağıdakilerden hangisi öğrencilerin fiziksel, deneyimsel, duygusal gelişim özelliklerinin gözetildiği, eğitsel etkinliklerin bunlara göre planlanıp gerçekleştirildiği modeldir?

- a) Gelişimsel
- b) Önlensel
- c) Bütünsel
- d) Tepkisel
- e) Geleneksel

Yanıt Açıklaması:

Öğrencilerin fiziksel, deneyimsel, duygusal gelişim özelliklerinin gözetildiği, eğitsel etkinliklerin bunlara göre planlanıp gerçekleştirildiği model, gelişimsel modeldir.

5.Soru

Aşağıdakilerden hangisi bir sınıfta demokratik çalışma ortamının varlığının göstergelerindendir?

- a) Anlaşma, yetki ve paylaşma
- b) Kazanma, barış ve savunma
- c) Tartışma, uzlaşma ve anlaşma
- d) Güç, paylaşma ve hoşgörü

e) Katılma, ödül ve ceza

Yanıt Açıklaması:

Demokrasi, grubun kendince yönetilmesidir.

Yönetecilerimizi seçip sonra onlara boyun eğmek, demokrasi değildir, seçtiklerimizin davranışlarını etkilemez-sek, bu demokrasi olmaz. Demokraside seçenler, yöneticilerin kararlarını önceden haber alır, tartışır, görüş ve isteklerini iletirler, bunlar da yöneticilerce gözetilir. Demokrasi, sayıca çok olanların, az olanlara hükmetmesi değildir. Sayıca az olanların da dinlendiği, haklarının gözetildiği, çokluğun değil hakkın, adaletin gözetildiği yönetim biçimidir. Sınıfta da böyle olmalı, tartışma, uzlaşma, anlaşma geçerli kılınmalıdır. Bu yolla öğretmen, öğrencileri, davranışlarını düşünmeye, önce düşünüp sonra davranmaya, davranışlarını eleştirip geliştirmeye yöneltebilir. Doğru yanıt C'dir.

6.Soru

Aşağıdakilerden hangisi sınıf ortamındaki düzenlerden biri değildir?

- a) Klasik düzen
- b) Tek grup düzeni
- c) Bireysel düzen
- d) Modern düzen
- e) Çok grup düzeni

Yanıt Açıklaması:

Sınıf ortamı düzeni; klasik düzen, tek grup düzeni, bireysel düzen ve çok grup düzeni olarak söylenebilir.

7.Soru

Sınıf ortamındaki öğrencilerin üşümeden ve terlemeden oturabilecekleri, gevşemeden iş görebilecekleri ısı değerinin ideali kaç derece olmalıdır?

- a) 15-17 C°
- b) 18-20 C°
- c) 21-23 C°
- d) 24-26 C°
- e) 27-29 C°

Yanıt Açıklaması:

Öğrencilerin, üşümeden, terlemeden oturabilecekleri, gevşemeden iş görebilecekleri, yaklaşık 18-20 derece ısının, sınıf için ideal olduğu söylenebilir.

8.Soru

Coğrafya dersinde dünya haritasının, yeryüzü şekillerinin ve ülkelerin yerlerini öğrenen öğrencinin bu bilgilerle tarih dersi kapsamında imparatorlukların hakimiyet alanlarını ve doğal sınırlarını haritada tespit edebilmektedir. Öğrencinin bu becerisi, aşağıda verilen eğitim planlarının hangi özelliğinin bir göstergesidir?

- a) Sıra
- b) Süreklilik
- c) Uygulama süreci

SINIF YÖNETİMİ

- d) Bütünlük
- e) Pekiştirme

Yanıt Açıklaması:

Bir öğrenmenin, başka etkinliklerde de işe yarayacak şekilde plânlanması, bir derste kazanılanların, o dersin diğer dilimlerinde veya başka derslerde kullanılmasıdır. Müzik dersindeki bir marşın, beden eğitimi dersinde yürüyüş temposu olarak kullanılması, matematikteki çember, küre bilgilerinin coğrafya dersinde dünya, meridyen ve paraleller öğrenilirken işe yaraması, anımsanması gerekir. Bunlar, o bilgilerin pekiştirilmesine de hizmet eder. Doğru cevap D seçeneğidir
9.Soru

Grubun başarmayı istediği amaç aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır?

- a) Grup amaçları
- b) Bireysel değerler
- c) Grup normları
- d) Temel değerler
- e) Yardımcı değerler

Yanıt Açıklaması:

Temel ve yardımcı değerler olmak üzere iki çeşit değer söz konusudur. Temel değerler, grubun başarmayı istediği, arzu edilen bir amaçtır.
10.Soru
Sınıftaki olayların herkesin gözü önünde oluşması sınıfın hangi özelliğini oluşturur.

Açıklık

Çabukluk

Kestirilemezlik

Anındalık

Çok boyutluluk

Yanıt Açıklaması:

Sınıftaki olayların herkesin gözü önünde oluşması sınıfın açıklık özelliğini oluşturur.

11.Soru

"Farklı yaşama biçimlerine sahip öğrenciler, bu yaşama biçimlerinin davranışlarını sınıfa taşırlar. Sınıfta tek bir olay bile, öğrencilerin bu farklılıkları nedeniyle, değişik düşünüş, anlayış, uygulayış ve sonuçlar oluşturur. Bir öğrencinin rahat oturabildiği sıra, diğerine dar gelebilir. Başka bir öğrenci oturduğu tahta sıranın üzerinde minder yoksa beş dakikadan fazla süreyle rahat oturamaz. Bir öğrencinin önemsemediği bir durum, başkası için kavga nedeni olabilir. Öğretmen, öğrencileri benzer giysiler, boy, yaş, görünüm içindeler diye farksız görmeye kalkışır, öyle davranırsa, istenmeyen sonuçlara neden olur."

Yukarıdaki metinde sınıfın ortak özelliklerinden hangisi anlatılmaktadır?

- a) Eş zamanlılık
- b) Kestirilemezlik
- c) Açıklık
- d) Uzun sürelilik
- e) Çok boyutluluk

Yanıt Açıklaması:

Benzer hazır bulunuşluk düzeyindeki öğrencilerin oluşturduğu sınıf, genel ve ortak özellikler taşır. Bu ortak özelliklerden birisi çok boyutluluktur. Farklı yaşama biçimlerine sahip öğrenciler, bu yaşama biçimlerinin davranışlarını sınıfa taşırlar. Sınıfta tek bir olay bile, öğrencilerin bu farklılıkları nedeniyle, değişik düşünüş, anlayış, uygulayış ve sonuçlar oluşturur. Bir öğrencinin rahat oturabildiği sıra, diğerine dar gelebilir. Başka bir öğrenci oturduğu tahta sıranın üzerinde minder yoksa beş dakikadan fazla süreyle rahat oturamaz. Bir öğrencinin önemsemediği bir durum, başkası için kavga nedeni olabilir. Öğretmen, öğrencileri benzer giysiler, boy, yaş, görünüm içindeler diye farksız görmeye kalkışır, öyle davranırsa, istenmeyen sonuçlara neden olur.

12.Soru

Aşağıdakilerden hangisi öğrenci ve öğretmen arasındaki sınıf içi etkileşimi güçlendirmeye yöneliktir?

- a) Plan-program etkinlikleri
- b) Sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesine yönelik etkinlikler
- c) Sınıfın fiziksel düzenine ilişkin etkinlikler
- d) Zaman yönetimine ilişkin etkinlikler
- e) Veli toplantıları ve özel günlerin düzenlenmesi

Yanıt Açıklaması:

Sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesine yönelik etkinlikler, öğrenci ve öğretmen arasındaki sınıf içi etkileşimi güçlendirmeye yöneliktir.

13.Soru

Hangi çevrenin öğrenciyi etkileme olasılığı daha yüksektir?

- a) Uzak çevre
- b) Eğitsel çevre
- c) Yakın çevre
- d) Okulun çevresi
- e) Aile çevresi

Yanıt Açıklaması:

Yakın çevre, öğrencinin hergün içinde yer aldığı çevre olduğu için, öğrenciyi etkileme olasılığı daha yüksektir. Doğru cevap C'dir.

14.Soru

Bir ders plânının ana bölümleri aşağıdakilerden hangileridir?

- I. Hazırlık
- II. Uygulama
- III. Denetleme
- IV. Pekiştirme

- a) I, II, III

- b) I, II, IV
- c) I, II, III, IV
- d) I, III, IV
- e) I, II

Yanıt Açıklaması:

Bir ders plânının ana bölümleri şunlardır, Hazırlık, Uygulama, Denetleme, Pekiştirme

15.Soru

Birlikte yaşamının düzenini sağlayan araçlar nelerdir?

- a) İstekler
- b) Kurallar
- c) Hedefler
- d) Beklentiler
- e) Amaçlar

Yanıt Açıklaması:

Bize karşı değil, bizim için oluşturulan kurallar, birlikte yaşamının düzenini sağlayan araçlardır.

16.Soru

Sınıf çalışmalarındaki ilişki düzeninde öğretmen öğrencilerine iyi bir model olması için aşağıdakilerden hangisini yapması yanlıştır?

- a) Sınıfın davranış yapısı gevşek olmalıdır.
- b) Sınıf kurallarının kendisi oluşturmalıdır.
- c) Öğretmen olumlu bir sınıf iklimi oluşturmalıdır.
- d) Öğretmen sınıf içi etkinliklerde bütünleştirici olmalıdır.
- e) Öğretmen derse bağlılığı ile olumlu bir model olmalıdır.

Yanıt Açıklaması:

Dikkatli, özenli, anlayışlı, bütünleştirici, demokratik bir üye olmaktır. Sınıfın davranış yapısı gevşek olmalı, programın öğrenci merkezli, öğretmenin demokratik, sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte oluşturulmuş olması gerekir. Öğretmen, kullanımını yakından izleyeceği zaman araçlara, onları kullanan öğrencilere, ilgisi azalan, istenmeyen davranışlara yönelebilecek olanlara, güdülemek, eyleme geçirmek istediklerine yakın olmalıdır. Grup çalışmalarında, her gruba gereğince zaman ayırmalı, eğitim ortamında sürekli dolaşmalıdır. Öğretmen bulunduğu yerde, öğrencilerin tahtayı, kullanılan araçları, birbirlerini görmesini engellememeli, bir kişi veya gruba ilgilenirken, diğerlerini gözden kaçırmamalıdır. Öğretmen, dersine ilgisi, bağlılığı, özeni ile de öğrencilere örnek olmalıdır. Söyledikleriyle yaptıkları uyumlu olmalıdır. Öğretmen, hiçbir durumda öfkelenmemeli, olumsuz duygularını bastırabilmelidir. Öğretmen, öğrencilerde aşırı kaygı yaratmaktan kaçınmalıdır. Giyimine dikkat etmeli aşırı süslü giyinmemelidir. Öğretmen, her öğrencinin başarılı olabileceği uygun koşullar yaratmalı, başarabileceğini söylemeli, girişim özgürlüğü tanımalı, yakın destek olmalı, izlemeli, başarılı olunca da ödüllendirmek gerekir. Öğretmen, enerjisi fazla öğrencileri fiziksel çabalara yöneltmeli, sınıfta daha az etken ama duyarlılığı yüksek öğrencileri sosyal, sanatsal etkinliklere yönlendirmelidir. Öğretmen, sınıfta çoğu zaman üye, ara sıra lider, esnek, olumsuz durumları değil olumlu

beklentileri vurgulayıcı, gülmece duygusu gelişmiş, adil ve tutarlı olmalıdır.

17.Soru

Aşağıdakilerden hangisi konulan kurallara uyulması durumunda bireylerin ve sınıfın düzeltme ve gelişme yeteneğini zayıflatır?

- a) Beklenen davranış için emir vermesi
- b) Beklenen davranışın en alt düzeyini göstermesi
- c) Koyulan kurallarla güç düzeninin sağlanması
- d) Sınıf kurallarının yeterince ve az sayıda olması
- e) İstenen davranışın görülmesinin yasaklarla ifade edilmesi

Yanıt Açıklaması:

Gereğinden çok kural zararlı olur. Çok kuralı öğrenmek, izlemek, uymak zor-dur, insan çok sınırlanmış olur. Sınıf kuralları da yeterince ama az sayıda olmalıdır. Kurallar amaç değil araçtır. Çok ender durumda, kurallara uymak amaç-lardan uzaklaştırıyorsa, kural esnetilebilir; ama yine de uygulanması iyidir. Az sayıda kural önemli görülür, kolay uygulanır.

Kuralların bir özelliği, beklenen davranışın en alt düzeyini göstermesidir. Bu, insanlarda kayıtsızlık, çaba azlığı oluşturabilir. Örneğin;

Geçmek için bir dersten beş üzerinden iki alınmasının yeterliliği, böyle sonuçlar doğurabilir.

Bu, daha fazla ve daha iyinin yapımını engelleyebilir.

Kurala uymak yeterli olunca, bireylerin ve örgütün düzeltme ve gelişme yeteneği zayıflar. Kurallar bu bilinçle uygulanmalıdır. Kuralların rastgele yazılıp söylenmemesi gerekir. Bu iletişim, kurala uymayı sağlayıcı biçimde olmalıdır. Yasak şeklindeki kurallar, genellikle yasağa karşı tepki oluşturur. Emir ve yasak bildiren kurallar yerine, olumlu ve izin verilen davranış-lar şeklinde kurallar koymak, uyulmalarını kolaylaştırır. Doğru yanıt B'dir.

18.Soru

Eğitim amacıyla, hazır bulunuşluk düzeyi benzeyen insanların bir arada bulunduğu mekân, insan ve kaynaklardan oluşan bütüne ne ad verilir?

- a) Sınıf
- b) İş birliği
- c) Eğitim yönetimi
- d) Yönetim
- e) Sınıf yönetimi

Yanıt Açıklaması:

Eğitim amacıyla, hazır bulunuşluk düzeyi benzeyen insanların bir arada bulunduğu mekân, insan ve kaynaklardan oluşan bütüne sınıf adı verilir.

19.Soru

Matematik öğretmenin, "Bu problemi beş dakikada çözenler başarılı sayılacak" demesi, aşağıdaki ilişki biçimlerinden hangisine örnektir?

- a) Yıkıcı yarışmacı düzen
- b) Yapıcı yarışmacı düzen

SINIF YÖNETİMİ

- c) Yardımlaşmacı yarışmacı düzen
- d) İş birliği yarışmacı düzen
- e) Bireysel yarışmacı düzen

Yanıt Açıklaması:

Matematik öğretmenin, "Bu problemi beş dakikada çözenler başarılı sayılacak" demesi, yapıcı yarışmacı düzen ilişkisi biçimine örnektir.

20.Soru

Planlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- a) Plânın, gelecekteki değişimlere uyarlanabilecek esneklikte olması gerekir
- b) Öğretmenin plânlara ek çalışmalar koyması uygun olur
- c) Plânlar, düzen içinde hazırlanmalıdır
- d) Bireysel öğrenme, bireysel plânlamayı gerektirir.
- e) Uygulama süreci, hedef davranışlarda alışkanlığın ve ustalığın sağlanması amacıyla yöneliktir.

Yanıt Açıklaması:

Gelecekteki her değişim bilinemeyebileceğinden, plânın, gelecekteki değişimlere uyarlanabilecek esneklikte olması gerekir. Bu nedenle, öğretmenin plânlara ek çalışmalar koyması iyi olur.

Plânlar, düzen içinde hazırlanmalı, bireysel yaratıcılıklara engel olmamalıdır. Bireysel öğrenme, bireysel plânlamayı gerektirir. Hedefler ve zaman belirtilerek, öğrencinin kendi bireysel plânını kendinin yapması sağlanabilir. Pekiştirme, hedef davranışlarda alışkanlığın ve ustalığın sağlanması amacıyla yöneliktir. Bu süreçte kişi bilgiyi yineleme yanında, değişik durumlarda uygulayarak kullanabilmelidir. Ödevler bu amaçlara yöneliktir. Uygulama süreci, giriş, kazanım ve kullanım basamaklarıyla verilebilir.

"Hedef davranışlarda alışkanlığın ve ustalığın sağlanması amacıyla yönelik" olan uygulama süreci değil de pekiştirici olduğundan yanıt cevap E seçeneğidir.

FİNALDE NELER GELDİ? NELER GELEBİLİR?

1.Soru

Aşağıdakilerden hangisi zamanı iyi yönetememenin temel sebebi olabilir?

- A
Günün kısa olması
- B
Araç trafiği
- C
Yakın çevrenin talepleri
- D
Kendini tanımamak
- E
Sosyal medya

Yanıt Açıklaması:

Zaman kaybetmemizin veya işleri zamanında tamamlayamamanızın nedeni, kendimizi ve yeterliklerimizi yeterince tanımamaktan kaynaklanabilir. Bu durumda öncelikle kendimizi tanımalıyız. Bu nedenle yanıt D'dir.

2.Soru

Aşağıdakilerden hangisi işlevleri bakımından oluşturulan gruplardan değildir?

- A
İlgi ve gelişim grupları
- B
Arkadaş grupları
- C
Biçimsel olmayan
- D
Sürekli gruplar
- E
Düzenli gruplar

Yanıt Açıklaması:

Yapıları bakımından sınıftaki grup türleri biçimsel ve biçimsel olmayan, büyük ve küçük gruplar ile üyelik ve referans grupları olarak sıralanırken, işlevleri bakımından ise ilgi ve gelişim grupları, arkadaş grupları, sürekli ve düzenli gruplar olarak sınıflandırılabilirler.

3.Soru

- I. En fazla üç kişiden oluşan insanlar bütünüdür.
- II. Ortak bir amaçla bir araya gelmiş bireylerden oluşur.
- III. Birbirleriyle etkileşimde bulunan bireylerden oluşur.

Grup kavramının özellikleri konusunda yukarıda belirtilenlerden hangisi/hangileri doğrudur?

- A
Yalnız I
- B
I ve II
- C
II ve III
- D
I ve III
- E
I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Yaşamımızın büyük bir çoğunluğu diğer insanlarla birlikte geçer. Bazı durumlarda bu insanlar bir grubu meydana getirirken, bazı durumlarda sadece kalabalık olarak nitelendirilirler. Herhangi bir insan topluluğunun grup olarak nitelendirilmesi için bazı özelliklere sahip olması gerekir. Bu özellikler farklılık göstermekle birlikte, grubun

SINIF YÖNETİMİ

en önemli özelliğinin etkileşim olduğu çoğunlukla kabul görmektedir. Grup, özünde, belirli bazı ortak amaçlarla bir araya gelmiş insanların bütünüdür ifade eder. En az iki kişiden meydana gelir, üst sınırı yoktur. Grup kavramı açılacak olduğunda; ortak bir sorun, konu veya belli bir amaç etrafında bir araya gelmiş, birbirlerinin varlığından haberdar olup birbirleriyle etkileşimde bulunan ve kendilerini bir grup olarak algılayan insan toplulukları olarak tanımlanabilir. Bu nedenle grupla ilgili birinci değerlendirme doğru değildir. İkinci ve üçüncü değerlendirme ise doğrudur. Doğru cevap C'dir.

4.Soru

Davranışın yararlarını göstermek, yasallığını, yapılmadığında sorumlu olunacağını belirtmek, onun yapılmasını destekler." İfadesi aşağıdakilerden hangisinin önemine işaret etmektedir?

- A
İstenen davranışı sağlamlaştırmak
- B
İstenen davranışı kolaylaştırmak
- C
İstenen davranışı çağrıştırmak
- D
İstenen davranışı pekiştirmek
- E
İstenen davranışa inandırmak

Yanıt Açıklaması:

İstenen davranışa inandırmak, davranışın yararlarını göstermek, yasallığını, yapılmadığında sorumlu olunacağını belirtmek, onun yapılmasını destekler.

5.Soru

Bir öğretmenin öğrencisine "Ödevini yaptın mı, yapıyor musun?" demesi aşağıdakilerden hangisini yaptığını gösterir?

- A
İstenen davranışa inandırmak
- B
İstenen davranışı sağlamlaştırmak
- C
İstenen davranışı çağrıştırmak
- D
İstenen davranışı kolaylaştırmak
- E
İstenen davranışı desteklemek

Yanıt Açıklaması:

Bir öğrencinin ödev yapma davranışını göstermesini isteyen öğretmen, "Ödevini yaptın mı, yapıyor musun?" gibi sözlerle, istenen davranışı çağrıştırmak.

6.Soru

Aşağıdakilerden hangisi etkili zaman kullanımını önemli kılar?

- A
Zamanın bolluğu
- B
Yapılacak işlerin çokluğu
- C
Yapılacak işlerin zorluğu
- D
Zamanın yerine konulabilirliği
- E
Zaman yönetiminin öğrenilemezliği

Yanıt Açıklaması:

Zaman önemli ve ender bulunan bir kaynaktır. Çünkü harcanan zaman yerine konulamaz. O nedenle kazanmak ve elde tutulmak istenen para, güzellik, sağlık... diğer kaynaklar gibi zaman kazanmayı ve akıllıca kullanmayı günümüz insanların öğrenmesi gerekir. Başarıya ulaşan ve ulaşamayan, çalışmalarının karşılığını alabilen ve alamayan insanlar arasındaki en önemli farklılık, "zamanlarını etkili ve verimli kullanmayı" bilip bilmemelerinden kaynaklanır. Bireylerin zamanlarını etkili kullanmayı öğrenerek kendilerine uygun zaman yönetimi sistemine sahip olmaları, üretim artışının yanı sıra, kendilerine ayırabilecekleri daha fazla zamana sahip olmalarını sağlar. Zamanın etkili ve verimli kullanımı, özellikle günümüz insanları için çok büyük önem taşımaktadır. Çünkü hemen herkesin yapacak (yapması gereken ve yapmak istediği) çok işi var (s.167). Özellikle günümüz insanları için giderek daha önemli bir konu olarak kabul edilen sahip olduğumuz zamanı etkili kullanabilmek için, öncelikle, zamanı etkili kullanma ve denetlemeyi öğrenmemiz. Sahip olduğumuz diğer yeterlikler gibi, zaman yönetimi yeterliliği de öğrenilebilir (s. 168-169). Doğru cevap B' dir.

7.Soru

Öğrenenlerin hedef davranışları uygun koşullar oluşturup yapar hale getirilmesi işi aşağıdakilerden hangisi ile adlandırılmaktadır?

- A
Eğitim
- B
Öğretim
- C
Kültür
- D
Sanat
- E
Sosyal çevre

Yanıt Açıklaması:

Öğrenenlerin hedef davranışları uygun koşullar oluşturup yapar hale getirilmesi işi "eğitim" olarak adlandırılır.

8.Soru

Hangisi okul yönetimi ile ilgili yanlış bir ifadedir?

SINIF YÖNETİMİ

- A
Okulun yönetim yapısı sınıfı etkiler
- B
Okulun yönetsel anlayışı ve işleyişi sınıfı etkiler
- C
İyi eğitim, yönetsel desteğe bağlıdır.
- D
Okuldaki demokratik anlayış bir örnekliği getirir
- E
Demokratik yönetim, kararların doğruluğunu etkiler

Yanıt Açıklaması:

Okuldaki demokratik işleyiş, bir örneklik değil, esneklik ve farklılık getirmelidir, çünkü okulda farklı yetenek, istek ve beklentide insanlar vardır.

9.Soru

Yakın çevre ile ilgili ifadelerden hangisi doğrudur?

- A
İletişim araçlarıyla yakınlaşır.
- B
İnsan sürekli karşı karşıyadır.
- C
Etkinin yoğunluğu sözkonusu değildir.
- D
Haber yoluyla kişiyi bazen etkiler.
- E
Bireyin çevresini kontrolüne yaramaz.

Yanıt Açıklaması:

İnsan üzerinde çevrenin etkisi, sıklık değişkeni açısından iki grupta görülebilir: yakın ve uzak çevre. İnsan o çevre değişkeniyle sürekli karşı karşıyaysa, her gün içinde yaşıyorsa, yakın çevredir. Uzak çevre, etkisi ve bu etkinin yoğunluğu söz konusu olmaksızın, onu sık sık değil, zaman zaman etkileyen öğeler taşır. Bir ülkedeki çevre öğeleri, kişiyi haber, bilgi veya içinde bulunma yollarıyla ara sıra etkiliyorsa, uzak çevre olarak değerlendirilir ama televizyon, bilgisayar gibi iletişim araçlarıyla sık sık bireyi etkiliyorsa, yakınlaşmaya başlar. B seçeneği dışındaki bilgiler uzak çevre ile ilgilidir.

10.Soru

Ders programları hazırlanırken aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A
Bakanlıkça belirlenen programın aynen alınması
- B
Ders kitabındaki konuların aynen alınması
- C
Çerçeve programın, öğrenci özelliklerine uyarlanması
- D
Konuların, ders kitabındaki sıraya göre alınması
- E
Konuların, çerçeve programdaki sıraya göre alınması

Yanıt Açıklaması:

Ders programları hazırlanırken çerçeve programın, öğrenci özelliklerine uyarlanması yapılmalıdır.

11.Soru

Aşağıdakilerden hangisi etkili zaman yönetiminin bir çıktısıdır?

- A
Ali derslerinden dolayı yalnızca yazın spor yapmaktadır.
- B
Ayşe işlerinden dolayı aldığı davetlerin yarısına katılabilmektedir.
- C
Fatma derslerinden arta kalan zamanda sivil toplum örgütlerinde gönüllü çalışmaktadır.
- D
Murat işlerini halledip bir de gönüllü hizmetlerde bulunanlara hayret etmektedir.
- E
Sevinç öğretmen bütün sınav sonuçlarını topluca dönem sonunda açıklamaktadır.

Yanıt Açıklaması:

Eğer zamanı etkili kullanabilirsek, yapmamız gereken işler için yeterli zamana sahip olmamızın yanı sıra, sinemaya gitmek, arkadaşlarla buluşmak veya hoşlandığımız bir kitabı okuyabilmek için de zaman ayırabiliriz. Kendimizi mutlu hissetmemize yol açan bu tür etkinlikler, daha sonra tekrar yapmamız gereken işlere yoğunlaşmamızı da kolaylaştıracaktır. İnsanların sürekli olarak yapmaları gereken işlerle uğraşıp, çevrelerindeki insanlarla ilgilenmemeleri veya onlarla iletişim kurmamaları da, toplumsal yaşamda sorunlara neden olabilmektedir. Seçeneklerde bu tanımlamaya uyan Fatma'dır. Doğru cevap C' dir.

12.Soru

Aşağıdakilerden hangisi sınıf yönetiminde kullanılan modellerden birisi **değildir**?

- A
Tepkisel Model
- B
Önlemsel Model
- C
Gelişimsel Model
- D
Etkisel Model
- E
Bütünsel Model

Yanıt Açıklaması:

Sınıf yönetimi modelleri; tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel modellerdir.

13.Soru

Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin sınıfta bir lider olarak sergilemesi gereken davranışlarından biri **değildir**?

SINIF YÖNETİMİ

A
Öğrenci istemediğinde öğrenmeye zorlamamaktır.

B
Sürece meydan okumak

C
Rol model olacak şekilde davranmak

D
İnsanlara güven vermek

E
Vizyon sahibi olmak

Yanıt Açıklaması:

Güdülemek

Etkili liderler güdüleme ilkelerini bilir ve uygularlar. Lider öğretmenler, öğrencilerin güdüleyici bulunduğu çevreleri ve ortamları yaratabilen öğretmenler olup, öğrencileri öğrenme-öğretme sürecine kolaylıkla katabilirler. En etkili öğretmenlerin bile yapamayacağı şey, öğrencileri öğrenmeye zorlamaktır. Çünkü öğrenme eylemi, bizzat öğrencinin kendisi tarafından gerçekleştirilebilecek bir eylemdir. Öğrenci istemedikçe veya buna güdülenmedikçe, öğrenmesi olası değildir.

14.Soru

Öğrenci iletişim ve etkileşimini en az düzeyde tutan oturma düzeni aşağıdakilerden hangisidir?

A
Çok grup düzeni

B
Tek grup düzeni

C
Bireysel düzen

D
Klasik düzen

E
U düzeni

Yanıt Açıklaması:

Bireysel düzen, kendi başına, kendi düzeyinde, derin düşünmeye, paket öğretime uygun bir düzendir. Bu durumda, öğrencilerin birbirinden haberleri en az olmalı, gerekmedikçe iletişim kurulmamalıdır. Böylece çalışanların birbirlerini rahatsız etmeleri önlenir. Öğrenci iletişim ve etkileşimini en az düzeyde tuttuğundan, bu düzen, bu özelliklere yönelik hedef davranışlar için uygun değildir.

15.Soru

İlköğretimdeki beşlik not sisteminde bir dersten iki alan öğrencinin de o dersten başarılı sayılması aşağıdakilerden hangisinin bir gereğidir?

A
Öğrencilerin başarı durumları birbirleriyle kıyaslanmamalıdır.

B
Yetenekleri kısıtlı olan öğrencilere de başarılı olma duygusu yaşattırılmalıdır.

C
Başarı durumuna bakılmaksızın her öğrenciye koşulsuz kabul gösterilmelidir.

D
Her öğrenci ilgisi ve kapasitesi ölçüsünde yetiştirilmelidir.

E
Öğrenciler başarısızlık duygusunun gelişimlerine olan olası olumsuz etkilerden korunmalıdır.

Yanıt Açıklaması:

Bu belirlemenin dikkat çekici yanları ilköğretim okulu programında şöyle yer almıştır:

Her öğrenci gücünün yettiği oranda yetiştirilmektedir. Beşlik bir not sisteminde iki alanın da beş alanın da geçiyor olması, bu ilkenin uygulanışına bir örnektir. Öğrenciler yetiştirilirken, yeteneklerine, ilgi ve gereksinimlerine bakılmalı, öğretmen, onun olabildiği kadar gelişimine destek olmalıdır.

Program hazırlanırken, onun öğrenciye göre olma esnekliği gözetilmelidir. Bu yapılmayıp gereksiz zorlamalara gidilirse, öğrenci önüne konan hedeflere ulaşamayacağını düşünürse, ilgisini yitirir, dersine yönelmez, okula gelmemeyi seçebilir, dersten kopabilir.

- 0 Yorum

16.Soru

Zaman yönetimi kavramı eğitim olarak ilk kez hangi ülkede doğmuştur?

A
Belçika

B
Danimarka

C
İngiltere

D
Amerika

E
Türkiye

Yanıt Açıklaması:

Zaman yönetimi kavramının ilk kez yöneticilerin zamanlarını düzenleyebilmeleri için düzenlenen bir eğitim etkinliği olarak Danimarka'da doğup dünyaya yayıldığı kabul edilir. Doğru cevap B'dir.

17.Soru

- Sayı
- Işık
- Isı
- Renk
- Gürültü
- Temizlik
- Görünüm (Estetik)

Yukarıdaki gibi unsurlar hangisini düzenleyebilmek için gereklidir?

A
El becerisini

B
Sınıfın Fiziksel Ortamını

C
Sınıfın Sosyal Ortamını

SINIF YÖNETİMİ

Sınıf otoritesini

D

Pekiştirme Sürecini

E

Öğrenci alışkanlıklarını

Yanıt Açıklaması:

Sayı Işık Isı Renk Gürültü Temizlik Görünüm (Estetik) gibi unsurlar sınıfın fiziksel özelliklerini düzenlerken göz önünde bulunması gerekenlerdir.

18.Soru

Aşağıdakilerden hangisi eğitim sürecinde istenmeyen davranışları azaltır?

A

Aynı öğretim yönteminin kullanılması

B

Eğitsel süreçte şaka, espiri, fıkra gibi etkinliklere yere verilmesi

C

Araç gereç eksikliği

D

Yaparak yaşayarak öğrenmeye yer verilmemesi

E

Öğrenci çabasının az ve kesintili olması

Yanıt Açıklaması:

Öğretmenin ders anlatması, öğrencinin sessiz ve kıpırtısız durmasının beklenmesi, hep aynı öğretim yönteminin kullanılması, araç-gereç eksikliği, yaparak yaşayarak öğrenmeye yer verilmemesi, öğrenci çabasının az ve kesintili olması istenmeyen davranışlara yol açar. Eğitsel sürecin şaka, espri, fıkra, şiir, bir hüner gösterisi gibi etkinliklerle, ama yerinde ve zamanında zenginleştirilmesi, istenmeyen davranışları azaltır.

19.Soru

İnsanı sık etkileyen, insan o çevre değişkeniyle sürekli karşı karşıya, her gün içinde yaşadığı çevre hangisidir?

A

Uzak çevre

B

Eğitsel çevre

C

Yakın çevre

D

Aile çevresi

E

Okulun çevresi

Yanıt Açıklaması:

İnsanı sık etkileyebiliyorsa, insan o çevre değişkeniyle sürekli karşı karşıyaysa, her gün içinde yaşıyorsa, yakın çevredir. Doğru cevap C'dir.

20.Soru

Eğitsel etkinliklerin, hedef belirlemekten düzeltme ve geliştirmeye varan çizgideki çabaların yönetimi sınıf yönetimi alt boyutlarından hangisinin kapsamında yer alır?

A

Fiziksel düzenlemeler

B

Plan-program hazırlıkları

C

Zaman Yönetimi

D

Eğitim Sürecinin Yönetilmesi

E

Sınıfın İlişki Düzeninin Yönetimi

Yanıt Açıklaması:

Sınıf yönetiminin bir alt alanı da eğitim sürecinin yönetilmesidir. Eğitsel etkinliklerin, hedef belirlemekten düzeltme ve geliştirmeye varan çizgideki çabaların yönetimi, özellikle öğrenmenin sağlanması açısından önemlidir.

1.Soru

Aşağıdakilerden hangisi herkese katılım şansı ve sorumluluk verdiğinden, ilgiyi arttıran iyi bir planlama ve gözetim gerektiren oturma düzenidir?

A

Tek grup düzen

B

U düzeni

C

Klasik düzen

D

Çok grup düzeni

E

Bireysel düzen

Yanıt Açıklaması:

Çok grup düzeni, herkese katılım şansı ve sorumluluk verdiğinden, ilgiyi arttırır, iyi bir planlama ve gözetim gerektirir. Her grup için amaçlar, görev bölümü belirlenmeli, kaynaklar sağlanmalı, çalışmalar grup ve öğretmenle desteklenmelidir. Öğretmen, grupları sürekli izleyip denetlemeli, onlara yardımcı olmalıdır.

Gruplar, farklı hazır bulunuşluk düzeyinde, yetenekte, beceride, benzeşik olmayan yapıda oluşturulursa etkileşim, yararlanma, liderlik fırsatları artar, rekabet ve engelleme azalır.

2.Soru

Okulun kalabalıklığı ile, aşağıdakilerden hangisi arasında anlamlı bir ilişki bulunması beklenmez?

SINIF YÖNETİMİ

- A
Okulu terketme
B
Özel bir çevre olma
C
Sınıf tekrarı
D
Öğrenci etkinliklerinde düşüklük
E
Öğretmen merkezilik

Yanıt Açıklaması:

Okulun kalabalıklığı ile, okulu terketme, dersten kaçma, sınıf tekrarı, öğretmen merkezilik, iletişim güçlüğü, tanıma ve tanınma sorunları, öğrenci etkinliklerinde düşüklük arasında ilişki bulunmuştur. Kalabalık okul, "özel bir çevre" olma niteliğini yitirir. Kalabalık okulların yarattığı sorunlar, yararlarından çok daha fazladır.
3.Soru
Zamanı etkili ve verimli olarak kullanma ve denetleme yeterliğine ne ad verilir?

- A
eğitim yönetimi
B
sınıf yönetimi
C
zaman yönetimi
D
okul yönetimi
E
stres yönetimi

Yanıt Açıklaması:

Zamanı etkili ve verimli olarak kullanma ve denetleme yeterliğine zaman yönetimi denir. Doğru cevap C'dir.

4.Soru
Aşağıdakilerden hangisi zaman yönetiminde kendimizi tanımamız adına öncelikli yapılması gerekenler arasında yer almaz?

- A
Neleri yapabilirim? sorusunu cevaplamak
B
Neleri yapamam? sorusunu cevaplamak
C
Neleri yapmam gerekiyor? sorusunu cevaplamak
D
Neleri yapmam gerekmiyor? sorusunu cevaplamak
E
Neleri hata olarak yaptım? sorusunu cevaplamak

Yanıt Açıklaması:

Zaman kaybetmemizin veya işleri zamanında tamamlayamamanızın nedeni, kendimizi ve yeterliklerimizi yeterince tanımamaktan kaynaklanabilir. Bu durumda öncelikle kendimizi tanımalıyız:

- Neleri yapabilirim?
- Neleri yapamam?
- Neleri yapmam gerekiyor?
- Neleri yapmam gerekmiyor?

5.Soru

En az kullanılması gereken öğretim yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Anlatım
B
Soru-yanıt
C
Rol oynama
D
Tartışma
E
Problem Çözme

Yanıt Açıklaması:

En az kullanılması gereken öğretim yöntemi anlatımdır.
6.Soru
Sınıf düzeninin kurulması için en uygun zaman, aşağıdakilerden hangisidir?

- A
İlk günler
B
Öğrencilerin sınıfa alıştığı günler
C
Öğrencilerin ergenlik dönemi
D
Öğrencilerinin yaşlarının büyümesinin beklenmesi
E
Öğrenci davranışlarının alışkanlığa dönüştüğü günler

Yanıt Açıklaması:

Sınıf düzeninin kurulması için en uygun zaman ilk günlerdir.

7.Soru

I. Bireylerin tek başlarına karşılayamadıkları gereksinimler sonucu ortaya çıkmıştır.
II. Ortak bir amaca yönelik olarak bir araya gelen bireylerden oluşur.
III. Bireyler arasında işbirliği ve eşgüdümleme söz konusudur.
Yukarıda verilen özellikler aşağıdaki oluşumlardan hangisine aittir?

- A

SINIF YÖNETİMİ

Örgüt

B

Yönetim

C

Sistem

D

Toplumsal sınıf

E

Koloni

Yanıt Açıklaması:

Örgüt, çeşitli gruplar içinde kişisel amaçlarını gerçekleştirmeye çalışan bireylerin iş birliği çabaları sonucu ortaya çıkan bir yapıdır. İş birliği yapma, bireysel sınırlılıklardan dolayı kişiye tek başına başarabilmesi güç veya olanaksız olan gereksinimleri karşılama yeteneğini kazandırır. Örgütler de bireylerden, kendi kişisel amaçlarının ötesindeki örgütsel amaçlara yönelik belirli katkılar sağlamasını bekler. Bu bilgiler dikkate alındığında yukarıda verilen her üç önermenin de örgüte ait özellikleri içerdiği görülmektedir. Doğru yanıt A'dır.

8.Soru

"Öğrencinin her gün okula getirip götürdüğü eşyaların, kitapların getirilip götürülmesi zorsa, bu nedenle bazı eşyalar bazı günler getirilmiyorsa, okulda öğrencilere eşyalarını bırakabilecekleri dolaplar verilerek, bu eşyaların her gün okulda olması sağlanabilir."

Yukarıdaki ifadelerde yer alan bir politika güden okul yönetiminin amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A

İstenen davranışı kolaylaştırmak

B

İstenen davranışa inandırmak

C

İstenen davranışı pekiştirmek

D

İstenen davranışı çağrıştırmak

E

İstenen davranışı sağlamlaştırmak

Yanıt Açıklaması:

İSTENEN DAVRANIŞI KOLAYLAŞTIRMAK

İstenen davranışı yapmayı engelleyici değişkenler ortadan kaldırılmalıdır, yoksa öğrenci çekingen, isteksiz olur, istenene yönelmez. İstenen davranışın gösterilmesi, istenmeyen gösterilmesinden kolay olmalı ki, öğrenci ona yönelsin. Sınıfın fiziksel, eğitsel, sosyal düzeninde değişiklikler yapılarak istenen davranışlar kolaylaştırılabilir.

ÖRNEK

Öğrencinin her gün okula getirip götürdüğü eşyaların, kitapların getirilip götürülmesi zorsa, bu nedenle bazı eşyalar bazı günler getirilmiyorsa, okulda öğrencilere eşyalarını bırakabilecekleri dolaplar verilerek, bu eşyaların her gün okulda olması sağlanabilir.

9.Soru

Ödüllendirmek aşağıdaki hangi amaca hizmet eder?

A

İstenen davranışı sağlamlaştırmak

B

Cezalandırmak

C

Eleştirmek

D

Korkutmak

E

Kınamak

Yanıt Açıklaması:

Eylem tepki ve davranışın hemen öncesinde ve sonrasında verilmelidir. Soruda bahsi geçen davranışlar istenen hareketleri sağlamlaştırmak içindir. Doğru seçenek A'dır.

10.Soru

Hangisi çocuğu ve sınıfı etkileyen etkenlerden birisidir?

A

Ailedeki çocuk sayısı

B

Ailenin gelir durumu

C

Ailenin eğitim durumu

D

Ailenin yaşam biçimi

E

Ailenin doğduğu şehir

Yanıt Açıklaması:

Ailedeki çocuk sayısı, ailenin gelir ve eğitim durumu, aile bireylerinin ilişki biçimleri, ailenin yaşam biçimi çocuğu ve sınıfı etkiler. Doğru cevap E'dir.

11.Soru

I Birbirine bağımlı bir rol sistemi içerisinde yer alırlar.

II Hayatımızın büyük bir bölümü diğer insanlarla geçer

III İnsanlar kalabalık oluştururlar.

IV Karşılıklı bağımlılık gerektiren yeni hedefler geliştirirler.

V Ortak amaç ya da idealleri paylaştıklarından birbirlerine benzerler.

Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri bir grubun özelliklerindendir?

A

II-III ve IV

B

III ve V

C

I-III-IV ve V

D

II ve III

E

SINIF YÖNETİMİ

I-IV ve V

Yanıt Açıklaması:

Gruplarda etkileşim dışında aşamalı olarak çeşitli özellikler gelişebilir. Etkileşimde bulunan bireyler kendilerini o grubun üyesi olarak tanımlarlar ve bu üyeler, grup dışındaki diğer insanlar tarafından da o gruba ait olarak tanımlanırlar. Gruplar ortak çıkarlarıyla ilgili konular üzerinde normlar oluşturur ve bunlara uyarlar. Bunun dışında birbirine bağımlı bir rol sistemi içerisinde yer alırlar ve ortak amaç ya da idealleri paylaştıkları için birbirlerine benzerler. Grup yaşantısını ödüllendirici bulan grup üyeleri karşılıklı bağımlılık gerektiren yeni hedefler geliştirirler. Geliştirdikleri birlik duygusunu çevreye karşı da sergilerler.

12.Soru

Ders plânlarının değerlendirilip geliştirilmesinde hangi soru sorulmaz?

A

Öğrenilenlerin uygulaması yer almış mı?

B

Diğer disiplinlere etki etmiş mi?

C

Amaçlar açıkça belli ve davranış olarak yazılmış mı?

D

Önceki ve sonraki etkinliklerle ilişki kurulmuş mu?

E

Sürecin basamakları ve işlemleri belli mi?

Yanıt Açıklaması:

Ders plânlarının değerlendirilip geliştirilmesinde, şu soruların yer alması önerilmektedir: Amaçlar açıkça belli ve davranış olarak yazılmış mı, sürecin basamakları ve işlemleri belli mi, öğrenilenlerin uygulaması yer almış mı, öğrenilenlerin iç-dış transferine ilişkin dilimler var mı, önceki ve sonraki etkinliklerle ilişki kurulmuş mu, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygun mu, çevre olanak ve özellikleri gözetilmiş mi, zaman, araç, kişi kullanımı uygun mu... ?

13.Soru

Milli Eğitim Bakanlığı'nın program hazırlanırken öğretmenlere tanıdığı esnekliklerle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi söylenemez?

A

Öğretmen öğrencileri yetiştirirken öğrencilerin kapasitelerini dikkate almalı, öğrenciler gereksiz zorlanmamalıdır.

B

Öğretmen bir konuyu işlerken o konuyu yakın çevreyle ilişkilendirerek ders anlatmaya başlayabilir.

C

Öğretmen Bakanlığın hazırlayıp gönderdiği ders programlarını hiç bir değişiklik yapmadan uygulamalıdır.

D

Eğitim sürecinde verilen bilginin gerekliliğine, yaşamla ilişkilendirilebilmesine dikkat edilmelidir.

E

Dersler işlenirken öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini ve gereksinimlerini dikkate alınmalıdır.

Yanıt Açıklaması:

Her öğrenci gücünün yettiği oranda yetiştirilmektedir. Öğrenciler yetiştirilirken, yeteneklerine, ilgi ve gereksinimlerine bakılmalı, öğretmen, onun olabildiği kadar gelişimine destek olmalıdır. Program hazırlanırken, onun öğrenciye göre olma esnekliği gözetilmelidir. Yakından uzağa ilkesi gereği, programda başlangıç noktası olarak yakın çevre alınmalı, onun tanınip geliştirilmesine öncelik verilmelidir. Öğrencilere, bir süre sonra değişebilecek, herhangi bir kaynakta bulunabilecek, sahip olunması bir yarar sağlamayacak gereksiz bilgiler vermek yerine, hedef davranışlara götürücü bir eğitim esas alınmalıdır. Ders programlarında amaç-içerik bağlantısı kurularak program düzeni oluşturulması için, hem o yaş çocuğunun, hem de o dersi alacak sınıfta bulunan öğrencilerin çok iyi tanınması, hazır bulunuşluk düzeylerinin, ilgi ve yeteneklerinin bilinmesi gerekir. Bakanlığın hazırlayıp gönderdiği ders programları, ülkenin her yöresi için genel bir "çerçeve" programdır. Bakanlık da bu bilinçle, öğretmenlere, programlarla öğrencilerin uyumunu sağlama görevi ve hakkı vermiştir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin, diğer özelliklerinin, çevrenin gerektirdiği ekleme ve çıkarmaları yapmak öğretmenin işidir. Bakanlıkça gönderilen ders programındaki ünite ve konularla bunların sıralarına da uyma zorunluluğu yoktur. Doğru cevap C seçeneğidir.

14.Soru

Öğrenci davranışı üzerinde çok etkili olan arkadaş gruplarından hangisi eğitsel açıdan en iyi gruptur?

A

Sosyal medya aracılığı ile tanışılan arkadaşlar

B

Sokaktaki arkadaşlar

C

Mektup arkadaşları

D

Bilgisayar oyunu arkadaşları

E

Okul arkadaşları

Yanıt Açıklaması:

Yakın çevrenin bir ögesi olan öğrenci arkadaş grupları, gruba alma, onama, benimseme güçleri nedeniyle öğrenci davranışı üzerinde çok etkilidirler. En iyi arkadaş grubu okuldakilerdir; çünkü okulun denetimi, olanakları ve bilgilendirilmesi içindedirler. Sokaktaki arkadaşlar için, öğretmen, veli ve yerel yönetimlerle iş birliği sağlanarak öğretmenin bilgisi, velinin yakınlığı ve denetim gücü kullanılarak, öğrencinin olumlu söz ve davranışlara sahip çocuklara yakınlığı diğerlerinden uzaklaşması sağlanabilir. Doğru yanıt E'dir.

15.Soru

Aşağıdakilerden hangisi eğitim uygulamasının ana basamakları arasında yer alır?

SINIF YÖNETİMİ

A
İçeriğin paylaşılması

B
Eğitsel hazırlıkların yapılması

C
Program içeriğinin paylaşılıp ayrıştırılması

D
Ulaşılan hedef davranışların söndürülmesi

E
Dönüt alma - düzeltme yapma

Yanıt Açıklaması:

Eğitim uygulamasının ana basamakları;
I, Program içeriğinin paylaşılıp bütünleştirilmesi,
II, Dönüt alma - düzeltme yapma,
III, Ulaşılan hedef davranışların pekiştirilmesidir.
Doğru cevap E.

16.Soru
Öğrencilerin satır ve sütunlar şeklinde oturduğu, birbirinin
ensesini gördüğü oturma düzenine ne ad verilir?

A
Tek grup düzeni

B
Klasik düzen

C
Çok grup düzeni

D
Bireysel düzen

E
Sıra düzeni

Yanıt Açıklaması:

Öğrencilerin satır ve sütunlar şeklinde oturduğu, birbirinin
ensesini gördüğü düzene klasik düzen adı verilir. Doğru
cevap "B" şıkkıdır.

17.Soru
Zaman yönetimi kavramının ilk kez hangi ülkeden dünyaya
yayıldığı kabul edilir?

A
Danimarka

B
İngiltere

C
Almanya

D
Fransa

E
İsviçre

Yanıt Açıklaması:

Zaman yönetimi kavramının ilk kez yöneticilerin
zamanlarını düzenleyebilmeleri için düzenlenen bir eğitim

etkinliği olarak Danimarka'da doğup dünyaya yayıldığı
kabul edilir. Zaman yönetimi, günümüzde özellikle
yönetici yetiştirme ve yöneticilik yeterliklerinin
geliştirilmesine yönelik programlarda oldukça önemli bir
yere sahiptir.

18.Soru

Çocuğun zamanının önemli bir kısmını geçirdiği, ilk
eğitimi aldığı, etkilerini taşıdığı, beslenip barındığı,
sığındığı, sevgi, ilgi bulduğu özel bir kurum ve mekân
olarak adlandırılan kurum hangisidir?

A
Sınıf

B
Okul

C
Çevre

D
Arkadaş ortamı

E
Aile

Yanıt Açıklaması:

Aile, çocuğun zamanının önemli bir kısmını geçirdiği, ilk
eğitimi aldığı, etkilerini taşıdığı, beslenip barındığı,
sığındığı, sevgi, ilgi bulduğu özel bir kurum ve mekân
olarak sınıf yönetiminde ihmal edilemeyen bir yere
sahiptir.

19.Soru

Selin öğretmen kız meslek lisesinde bıçkı-dikiş
öğretmenidir. Dersinde sanayi tipi dikiş ve overlok
makinesini kullanmaktadır. Selin öğretmen sınıfın
duvarlarına makinelerin çalışma aşamalarını ve dikkat
edilecek noktaları gösteren resimli kılavuzlar asmıştır.
Derslerinde öğrencilerin önce bu kılavuzlara bakmalarını,
bilgilerini hatırladıktan sonra makineleri çalıştırmalarını
ister. Selin öğretmenin bu davranışı aşağıda verilen sınıf
yönetimi modellerinden hangisine örnektir?

A
Önlemsel

B
Bütünsel

C
Gelişimsel

D
Tepkisel

E
Aşamalı

Yanıt Açıklaması:

Önlemsel model, tepkiye ve ona neden olan istenmeyen
duruma yol açmamak için, istenen durumdan
sapmanın önlemlerini almayı içerir. Eğitim sürecindeki
düzenlemeler, önceden planlanarak, olasılıklar gözetilip

SINIF YÖNETİMİ

önlemleri alınarak yapılmalıdır. Bu örnekte Selin öğretmenin davranışı önlemsel modele örnektir. Doğru cevap A seçeneğidir.

20.Soru

Okulda, eğitsel çabaları engelleyen her tür davranış davranıştır. Yukarıdaki cümleye aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A
Olumlu
- B
Dengeleyici
- C
İstenmeyen
- D
Arzu edilen
- E
Beklenen

Yanıt Açıklaması:

Okulda, eğitsel çabaları engelleyen her tür davranış, istenmeyen davranıştır. Bu davranışlar, en az engelleyici olandan tam engelleyici olana uzanan bir yelpazede sıralanırlar. En az engelleyici olan bir istenmeyen davranış bile, dolaylı etkilerle de olsa, sadece davranışı yapanı değil, sistem düşüncesi gereği, derece derece, pek çok kişiyi engeller. Bu engel, kişiler yoluyla nesnelere, işlere, işlerin yapılmasına da engel olur. Doğru cevap C'dir.

1.Soru

Öğretmenin sınıfta öğretim için ayrılan zamanı etkili bir şekilde yönetebilmesi neden önemlidir?

- A
Velinin mutluluğu için
- B
Öğrencilerin başarılı olmaları için
- C
Öğrencinin sıkılmaması için
- D
Okulun başarısı için
- E
Öğretmenin başarısı için

Yanıt Açıklaması:

Öğretmenin sınıfta öğretim için ayrılan zamanı etkili bir şekilde yönetebilmesi, öğrencilerin başarılı olmaları ve istenmeyen öğrenci davranışlarının önlenmesi için önemlidir. Çünkü, öğretim zamanının etkili kullanımı, öğrenciler için daha fazla öğrenme yaşantılarının düzenlenebilmesine olanak sağlayacaktır. Bu durum, öğrencilerin daha başarılı olmalarına ve eğitim etkinlikleri için daha kolay güdülenmelerine yol açacaktır. Doğru cevap B'dir.

2.Soru

Öğrencilerde, öğretim uygulamasından sonra görülmek istenen davranışlara ne ad verilir?

- A
Öğrenilmemiş davranışlar
- B
Hedef davranışlar
- C
Geçici davranışlar
- D
İçgüdüsel davranışlar
- E
Refleks davranışlar

Yanıt Açıklaması:

Hedef davranışlar, öğrencilerde, öğretim uygulamasından sonra görülmek istenen davranışlardır. Doğru cevap B'dir.

3.Soru

"Sınıftaki öğrenciler her hafta bir hikaye kitabı okuyacak. Her hafta belirlenen günde sınıfa anlatacaklar. Ardından her bir öğrenci hikayesinin özetini yazacak. En iyi anlatan öğrencinin hikaye özeti okulun okuma panosuna asılarak bir hafta boyunca sergilenecek. Bu etkinliği dönem boyunca aksatmayan öğrencilere dönem sonunda bir kitap hediye edilecek." Dönem başında öğretmenin öğrencilerine böyle bir duyuru yapması aşağıdakilerden hangisine örnek verilebilir?

- A
Övgü ve ödül kaldırma
- B
Zor durumda bırakma
- C
Övgüde bulunma
- D
Olumsuz uygulamayı kaldırma
- E
Dıştan/dolaylı ödül verme

Yanıt Açıklaması:

Davranış pekiştirme amaçlı ödüller, bir tek davranışa değil bir dizi davranış başarıyla tamamlandığında verilir. Dıştan/dolaylı ödüllerin en önemli amacı, sosyal ve maddi ödüllerle iyi davranışın pekiştirilmesidir. Çocuk yaptığı davranışın sonuçlarından haz duyar. Böylece çocukta olumlu davranış, içten ödül yoluyla süreklilik kazanır. Doğru cevap E seçeneğidir.

4.Soru

Aşağıdakilerden hangisi zamanı yönetememenin yol açabileceği sorunlardan biridir?

- A
zamanı etkili kullanmak
- B
hissedilen baskıyı hafifletmek

SINIF YÖNETİMİ

- C
mutlu olmak
D
kendini rahat hissetmek
E
iş yapamaz durumu gelmek

Yanıt Açıklaması:

Zamanı etkili kullanamama sonucu oluşan baskı, gerekli önlemler alınamadığında bireyi iş yapamaz duruma düşürebilir. Doğru cevap E'dir.

5.Soru

Hedef davranışlarla program içeriğinin ilişkisini gösteren tabloya ne ad verilir?

- A
Hedef çizelgesi
B
İzlençe
C
Belirtke tablosu
D
Kazanım tablosu
E
Eğitim programı

Yanıt Açıklaması:

Belirtke Tablosu: Hedef davranışlarla program içeriğinin ilişkisini gösteren tablodur. Doğru yanıt C'dir.

6.Soru

Liderlik ve yönetim kavramları ile ilgili aşağıda belirtilenlerden hangisi doğrudur?

- A
Liderlik durağan şartlar altında yapılır.
B
İkisi birbiriyle ilişkili kavramlardır.
C
Yönetim değişen durumlara karşı yapılır.
D
Yönetim bir şemsiye iken, liderlik onun parçasıdır.
E
Liderlik, karışıklıkla başa çıkmaz.

Yanıt Açıklaması:

Liderlik ve yönetim arasındaki farklara yönelik pek çok görüş söz konusudur. Bazı kişiler, yönetimin insanların durağan şartlar altında, liderliğin ise insanların değişen durumlar karşısında yaptığı şeyler olduğunu ileri sürer. Bir başka görüşe göre, yönetme karışıklıkla, liderlik değişimle başa çıkmaz. Dolayısıyla, daha fazla değişim daha fazla liderlik gerektirir. Bazılarıysa iki unsur arasında ayrım yapar: "Nesneleri yönetir, insanlara liderlik edersin." Başka bir görüş de yönetmenin ve liderliğin ayrılmaz parçalar olduğunu savunarak "etkili yönetici ve liderlerin

hemen hemen aynı şeyleri yaptıklarını" ileri sürer. Liderlik ve yönetim kavramları birbiriyle ilişkili, birbirini kapsayan kavramlardır. Liderlik bir şemsiye iken yönetim onun bir parçasıdır. Etkili liderliğin, etkili yönetim becerilerine sahip olduğu dayanağından yola çıkılarak, etkili liderlikle yönetimin ayrılmaz bir bütünün iki yarısı olduğu noktasına ulaşılabilir. Lider öğretmenler de bunu gerçekleştirebilen öğretmenler arasından çıkabilir. Doğru yanıt B'dir.

7.Soru

I- Öğrenci Merkezli Yaklaşım

II- Öğretmen Merkezli Yaklaşım

III- Ortak Merkezli Yaklaşım

Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri istenmeyen davranışlara karşı eğitimcilerin yaklaşımları arasındadır?

- A
I, II, III
B
I, III
C
II, III
D
I, II
E
Yalnız III

Yanıt Açıklaması:

Yukarıda verilen üç yaklaşım türü de eğitimciler tarafından kullanılmaktadır.

8.Soru

I. Öğrenci merkezli yaklaşım

II. Öğretmen merkezli yaklaşım

III. Ortak merkezli yaklaşım

IV. Okul merkezli yaklaşım

V. Veli merkezli yaklaşım

Öğrencinin istenmeyen davranışlarına karşı geliştirilen yaklaşımlar arasında yukarıdakilerden hangisi veya hangileri vardır?

- A
Yalnız I
B
Yalnız III
C
I, II ve III
D
III ve IV
E
II, III ve V

Yanıt Açıklaması:

Öğrencinin istenmeyen davranışlarına karşı geliştirilen yaklaşımlar şunlardır:

- Öğrenci Merkezli (Karışmacı Olmayan) Yaklaşım
- Öğretmen Merkezli (Karışmacı) Yaklaşım

SINIF YÖNETİMİ

- Ortak Merkezli (Etkileşimli) Yaklaşım. Bu nedenle doğru seçenek I, II ve III olmalı. Doğru cevap C'dir.

9.Soru

Elinde tespih çeviren, küfür eden, kabadayıca eylem ve sözlerle yönelen bir mahalle genci, kahvede tembel tembel oturan yaşlı vb. durumların olduğu sosyal bir çevreden gelen çocuk için öğretmenin hangisini yapması en uygundur?

- A Öğrencinin ailesini uyarması
- B Öğrenciye öğüt vermesi
- C Okul yönetimine haber vermesi
- D Sosyal çevreyi desteklerle beraber düzeltmeye çalışması
- E Öğrenciyi koruma altına alması

Yanıt Açıklaması:

Elinde tespih çeviren, küfür eden, kabadayıca eylem ve sözlerle yönelen bir mahalle genci, kahvede tembel tembel oturan yaşlı, sokak yaşamının tüm olumsuz yanları çocuğu olumsuz etkiler. Bu durumda öğretmen şu güzel sözün gereğini yapmak zorundadır: "Aileyi ve çevreyi eğitmeden çocuğu iyi eğitemezsiniz." Sokaktaki, dükkândaki, kahvedeki olumsuz söz ve davranışlar, okulun, yerel ve merkezî yöneticilerin, dernek ve sosyal kuruluşların ortak çabalarıyla ve elbette okul ve öğretmenin önderliğiyle düzeltilmeye çalışılmalıdır

10.Soru

Sınıf ortamında eş güdülmeyi yasal olarak kim gerçekleştirir?

- A Öğretmen
- B Öğrenci
- C Okul müdürü
- D Veli
- E Sınıf başkanı

Yanıt Açıklaması:

İnsan eylemleri belli bir amaca yönelik olarak kendiliğinden eş güdümlenemez. Bu eş güdülmeyi grup veya örgütün içinden çıkıp, yönetici veya lider adını alan bir kişi gerçekleştirir. Sınıflarda bu görev, yasal olarak öğretmendir.

11.Soru

Aşağıdakilerden hangi bir öğretmenin görevini yerine getirirken zamanı etkili kullanabilmesi için **yapmaması** gereken işlerden biridir?

- A Sınıf kurallarını tek başına belirlemek
- B İşle ilgili ayrıntılı bilgi edinmek
- C Ders sırasında rutin işlere fazla zaman ayırmak
- D Bazı işleri öğrencilere devretmek
- E Ders materyallerini önceden hazırlamak

Yanıt Açıklaması:

Zamanını etkili kullanmak isteyen bir öğretmen:

- İşle ilgili ayrıntılı bilgi edinmeli
- Ders sırasında bazı rutin işlere fazla zaman harcamamalı
- Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte saptamalı
- Bazı işleri öğrencilere devretmeli
- Ders öncesi hazırlıkları iyi yapmalı
- Sınıftan çıkmadan, sınıfı bir sonraki ders için hazır bırakmalı. Doğru cevap A'dır.

12.Soru

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi istenen davranışı destekleyici olarak kullanılan etkili yöntemlerden birisi değildir?

- A Uzmanlık gücünü kullanma
- B Ödülü duyurma
- C Sorumluluk hissettirme
- D Ödül verme
- E Ceza

Yanıt Açıklaması:

İstenen davranışı destekleyici olarak kullanılan en etkili yedi yöntem şöyle sıralanmaktadır: Ödül verme, ödül vereceğini duyurma, sorumluluk hissettirme, uzmanlık gücünü kullanma (öğretmenim biliyor), kendine saygı duymasını sağlama, başkalarını düşünmesini sağlama, öyle davranması gerektiğini, bunun bir görev olduğunu düşünme. Doğru cevap E'dir.

13.Soru

Aşağıdakilerden hangisi iyi bir sınıf yönetimiyle ilgili doğru bir bilgidir?

- A Öğretmen, yönetimi öğrencilerle paylaşmaz.

SINIF YÖNETİMİ

- B
Sınıfta eylem ve üretim öğretmenin çabalarıyla olmalıdır.
- C
Öğretmen, demokratik ve yaratıcı bir orkestra şefi gibi hareket etmelidir.
- D
Öğrenci okula gelmek istemiyorsa, öğretmen sınıfını başka bir sınıfa taşıyabilir.
- E
Okuldan ayrılmanın azaltılması ve eğitsel hedeflere ayrılan zaman, ilişki yönetimi kategorisine girer.

Yanıt Açıklaması:

Etkili bir sınıf yönetimi, sınıftaki insan ve diğer kaynakların, sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesidir. Öğretmenin rolü, orkestranın demokratik ve yaratıcılığı destekleyen bir şefi olması, zamanla bu şefliği öğrencilerle paylaşmasıdır. Zaten bir orkestrada müzik sesini şef değil, orkestranın elemanları çıkarır. Sınıfta da üretim, eylem, ürün, öğrenci çabaları sonucu olmalıdır. Bu durumda sınıf yönetimi, öğretmenin sınıfı yönetmesi değil, öğretmen kılavuzluğunda, sınıfın içindekilerce yönetimi olur.

14.Soru

Aşağıdakilerden hangisi değerlendirmenin amaçları arasında yer almaz?

- A
Amaçlardan sapma varsa düzeltmek
- B
Yanıtları doğrularla değiştirmek
- C
Öğrencileri güdülemek
- D
Eylemi geliştirmek
- E
Yapılan etkinliklerle hedef davranışlara ulaşılmasını sağlamak

Yanıt Açıklaması:

Değerlendirmenin amacı, amaçlardan sapmalar varsa düzeltmek, yanıtları doğrularla değiştirmek, eylemi geliştirmek ve bu etkinliklerle hedef davranışlara ulaşılmasını sağlamaktır. Doğru cevap C'dir.

15.Soru

Aşağıdakilerden hangisi öğrenci direncini yönetmek için uygun bir davranıştır?

- A
Öğrencinin zararı başka bir yararla telafi edilmeli
- B
Öğrencinin istenmeyen davranışına karşı direnç gösterilmeli
- C
Öğrencinin istenmeyen davranışı geri çekilmeyle karşılanmalı
- D
Öğrencinin ait olduğu grupta ilişkisi kesilmeli
- E

Öğrenci üzerinde söz geçen öğretmen dışındaki kişiler devreye sokulmamalı

Yanıt Açıklaması:

Öğrenci, öğretmene, açık ya da gizli bir karşı tepki verir, istenene direnir. Öğretmenin bu durumdaki tepkisi, ne bir karşı direnç, ne de geri çekilme olmamalıdır. Öğrencinin düşünmesi için kısa bir ara verme, karşı tepki nedenlerini araştırma, ortadan kaldırmaya çalışma, öğrenci zararını başka bir yararla telafi edebilme, öğrenciye, kısa dönemde karşılaşabileceği sıkıntının, ileride yarar olarak ona yardımcı olacağını anlatıp gösterebilme, onu inandırabilme, öğrencinin sevdiği, sözünü daha iyi dinlediği. kişileri devreye sokabilme, öğrencinin ait olduğu grupların desteğini alabilme gibi yaklaşımlar, öğretmeni amacına ulaştırabilecektir. Doğru cevap A'dır.

16.Soru

"Grup gereksinimi" ile ilgili olarak aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğrudur?

- A
Örgütler ve gruplar birbirinden bağımsızdır.
- B
Öğretmen sınıf ortamında gruplaşmalara izin vermemelidir.
- C
Sınıf içinde grup oluşturma öğrencilerin öğrenme hızlarını yavaşlatabilir.
- D
Sınıfta grup oluşturma öğrenciler için bir gereksinimdir ve öğretmen bu etkileşimi pekiştirerek liderlik etmelidir.
- E
Öğrenciler sadece gereksinimlerini karşılamak için grup oluştururlar.

Yanıt Açıklaması:

Öğrenciler sınıf içerisinde gerçekleştirilen serbest etkinliklerde veya eğitim etkinliklerinde zaman zaman gruplar hâlinde çalışmayı tercih ettiklerinden sınıflarda genellikle 2-3 kişiden oluşan gruplaşmalara sıkça rastlanır. Bunun temel nedenlerinden birisi öğrencilerin birbirleriyle daha kolay etkileşimde bulunabilmeleridir. Dolayısıyla öğretmen, sınıfın birçok farklı gruptan oluştuğunu bilerek bunlara liderlik edebilmelidir. Doğru cevap D'dir.

17.Soru

Murat öğretmen, derse yeterince hazırlanamamış bir öğrencisine "yarına kadar şu çalışmalarını yap, sana bunlarla ilgili derste sorular soracağım" demiştir. Murat öğretmen yarın olduğunda, öğrencisine konuyla ilgili sorular sorup doğru cevaplarını ödüllendirmiştir. Burada Murat öğretmenin bunu yapmaktaki amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Korkutmak
- B

SINIF YÖNETİMİ

Pekiştirmek

C

Güdülemek

D

Düzeltilme yapmak

E

Dikkatini çekmek

Yanıt Açıklaması:

Güdülerin belki de en güçlüsü, başarı güdüsüdür. Başarının tadını alan öğrenciler bu tadı tekrar alabilmek için, yeni başarılar arayacaklardır. Başarı, bir çaba karşılığında olmalı, öğrencinin gücü ile bu çaba dengeli olmalıdır. Gücü üstünde çabaya zorlanan öğrenci, korkup, başarı girişiminde bulunmayabilir. Öğretmen “en başarısız” öğrencinin bile, yapabileceği işler vererek, başarı güdüsünü bulmasına yardımcı olmalıdır. “Yarın için şu çalışmaları yap, sana bunlarla ilgili sorular soracağım.” diyerek öğrenciyi çalıştırmak, ertesi gün de o çalışmalarla ilgili soruları o öğrenciye sorup, onu başarısı nedeniyle ödüllendirmek, başarısız öğrencileri başarıyla güdülemenin bir yoludur. Çalıştığında başarılı olabileceğini göre öğrenci işle güdülenecektir. Doğru cevap C seçeneğidir.

18.Soru

- I. Öğrenme ve deneme engellerinin en aza indirilmesi,
- II. Kaynakların en iyi şekilde kullanılması,
- III. Katılımlı ve uygulamalı etkinliklerin gerçekleştirilmesi,

Yukarıdakilerden hangisi/hangileri iyi bir sınıf yönetimi için gereklidir?

A

Yalnız I

B

Yalnız II

C

Yalnız III

D

I, II

E

I, II, III

Yanıt Açıklaması:

Öğrenme ve deneme engellerinin en aza indirilmesi, kaynakların en iyi şekilde kullanılması, katılımlı ve uygulamalı etkinliklerin gerçekleştirilmesi iyi bir sınıf yönetimi için gereklidir.

19.Soru

“....., öğrencilerin fiziksel, deneyimsel, duygusal gelişim özelliklerinin gözlemlenerek eğitsel etkinliklerin bunlara göre planlanıp gerçekleştirilmesini içerir.”

İfadesinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A

Tepkisel model

B

Eğitim yönetimi

C

Sınıf yönetimi

D

Önlemsel model

E

Gelişimsel model

Yanıt Açıklaması:

Gelişimsel model, öğrencilerin fiziksel, deneyimsel, duygusal gelişim özelliklerinin gözlemlenerek eğitsel etkinliklerin bunlara göre planlanıp gerçekleştirilmesini içerir.

20.Soru

I-Renk uyumsuzluğu II-Gürültülü sınıf ortamı III-Okul çevresinin kirli olması IV-Araç-gereçlerin eksik olması Yukarıdaki maddelerden hangileri eğitsel amaçlara ulaşmayı güçleştiren etkenler arasında sayılabilir?

A

I-II

B

II-IV

C

II-III-IV

D

I-II-III-IV

E

Yalnız I

Yanıt Açıklaması:

Yerinde rahat edemeyen, tahtayı, perdeyi, araç gereçleri göremeyen, söylenenleri iyi işitemeyen, ısı ve ışık ayarsız, kalabalık, renkleri uyumsuz, kirli, gürültülü araç gereçleri eksik, kullanımı sıkıntılı bir ortamda, eğitsel amaçlara ulaşmak çok güçtür. Okul çevresinin kirliliği ise okula gelen öğrencinin kültürünü ve çevreye bakışını etkileyeceğinden dolayı eğitsel amaçlara ulaşmada ayrıca bir engel oluşturmamaktadır.